

ר עובדיה מברטנורה בכורים יש מביאין פרק א תוספות יום טוב קבר

ציונים

ג אין מביאין . פסחים נג
מחמת פני מות' שם מה מיי'
שם ה"ב : לא מתפרים : שם
ה"ב : אין מביאין . שם ה"ב :
אנשי הר צבורים . חנה
פיר מ"י : ד הגר . תוספת
ה"ב : מה מיי' : שם ה"ב :
(דמח' וקורא) :

תוספות חדשים
משנה ד [ח"ס ד"ה] הגר
כו' אלל כ"ע מזוד דלא
נחלקה הארץ לגרים ע"כ.
ועיין נפ"ל פ"ד מלכות
צבורים הלכה ג מ"ש מה :

ראשון לציון
פ"א מ"ג [במשנה] אין
מביאין צבורים מן
משנת המינים . מנחות פד.
פסחים נג . וס' איתא אלא
משנת המינים כו' ונראה
שזה ה"ס נסתה ה"כ אלל
נמנות ונמשנה שגמרה
איתא מן משנת כו' :

תוספות רע"ק
משנה ג [אורח ג] בה"ב
ד"ה א"ל . א"ל . א"ל . א"ל .
ב"ס פני יהושע פסחים
(ד"ל) העלה דדוקא הפה
רשונה אבל אינך כוספין
רשונה שועל רשיון לא :
[אורח ד] בא"ד דב"ש
תפריס) יכול רבש פשה .
רבי הנחמא בשם רבי
יחזק ב"ד לעור כתיב
ובפרוך דחבר הרבו בני
ישראל ראשה דגן תירוש
ויציהו ורבש (ה"ב ב לא)
ורבש חייב במשורות אלא
אלו התפרים שהן חייבים
במשורות . ירושלמי :

תוס' אנשי שם
במשנה הגדולה . גמרא
ל' דיו וז' א"ל ד' קמי (ט'
רש"י גימין דף נב ד"ה אהס
ולא היתיר) ונחמ"ס חזק
דמשנה יחיה קמיל דלמי'
דמיאש כעטלס א"ט מביא
כמו שפסק הר"ם : ג' ב"ב
ד"ה א"ל א"ל מלמדי
גמרות מסין דליק
מ"ש ארץ מארץ מהס
ושטרס שאין כל היתין
חייבין ומרששים יליפי א"ל
לפאת כל הפירות צבורים
כ"כ ברא"ש דלפני מדנין
אין שערס רק א' מ"ס'
ומרששים כל ילפי' נפ"ב
מ"ד דרש"י לפאת כל שרס
צבורים ור"ס מאלרלל ככס
דמרששים ולא כל רש"י
למדנו שא"ל לפאת צבורים
מכל ז' מינים ודי נפ"ן א"ל .
(מ"ר) : במשנה ב"ד חז"רי
שק"י כ"י נפ"ש א"ש שאין
לדעוים כמתיים שצבורים
ולא זא"ז קמי מ"ס' לא
שאלו כסדר הכבוד ע"כ .
ולעז"ל אפ"ה דנפ"ס דאנשי
פלגי תנאי ואמריאל דאיכא
מזן דמכסר דביערי בני
תמיים שצבורים ופירות
שבעמקים אלל כסין ויחיס
ליכא מזן דמכסר ויטעס
דבכו כתיב כתי' מיטעס
דזיה שמן כדליתא הכס
גמ' אלל כהא מזן דפסק
ד"ס

היחיד : ג ולא מויתי שמן שאינם מן המוצר . פי' הר"ב דכתיב
זית שמן זית אגורי שצאים עליו גשמים וכו' . לאפוקי הזיתים שצאים
עליהם גשמים והם פולטים שמנם . הר"ס מן הירוש' : ולא קבלו מהן .
עו' מה שכתבתי בסוף מסכת חלה : ד הגר מביא ואינו קורא . כתב
הר"ב בשם הרמב"ם שא"ט הלכה

והגולן אין מביאין מאותו המעם . משום
שנאמר ראשית בכורי אדמתך : ג אין
מביאין בכורים חוץ משבעת המינים .
לא מתמרים שבהרים . ולא מפירות
שבעמקים (י) . ולא מויתי שמן (ג) שאינם מן
המוצר (י) . אין מביאין בכורים קודם
לעצרת . אנשי הר צבועים הביאו בכוריהם קודם לעצרת . ולא קבלו
מהם (י) . מפני הבתוב שבתורה (שמות כג) וחג הקציר בכורי מעשיך
אשר תורע בשדה (ט) : ד אלו מביאין ולא קורין . הגר מביא ואינו קורא
שאינו

ותוספתו ולא וכו' כה"ס המינינים וכו' .
בכוריהם נפסחים מרקלים וכו' . מקדים פירות למינים .
מפירות גינולמי מן הפירות
שאינם גר"י ור"י שאינו וכו' כה"ס . הר גר"ס ג"כ .
בכוריהם גר"ס בכורים . הכותב שבתורה נ"ל שכתוב בתורה .

כדי שלא יתרגנו . ולשון סקריקון של קרקע והגינה . והע"ג דיהיב
ליה לפי שעה לא מחיל ליה דכבר האידנא לסקול ולמחר תבענא ליה
דינא : ג אלא משבעת המינים . דכתיב (דברים כו) מראשית ולא
כל ראשית שאין כל הפירות חייבים בצבורים אלא שבעת המינים
שכתובה בהן א"י חטה ושעורה
וג' ודבש הוא דבש תמרים : מתמרים
שבהרים ופירות שבעמקים . לפי
שקן גרועין : ולא מויתי שמן
שאינם מן המוצר . דכתיב (שם)
(ט) זית שמן זית אגורי שצאים
עליו גשמים והוא אגור שמנו
לחוב והוא מוצר ומשובח : אין
מביאין בכורים קודם לעצרת .
דשתי הלחם שמביאין בעצרת חקרו
צבורים והם מתירין החדש במקדש :

חלופי גרסאות . ג חוץ נפסחים אלא . לא גינולמי ולא וכו' כה"ס המינינים וכו' .
בכוריהם גר"ס בכורים . הכותב שבתורה נ"ל שכתוב בתורה .
שאינו גר"י ור"י שאינו וכו' כה"ס . הר גר"ס ג"כ .
בכוריהם גר"ס בכורים . הכותב שבתורה נ"ל שכתוב בתורה .

מלאכת שלמה

מסקל ל' ונכס מיידי מחנ' דהכא . ובאריס לעולם דלא מני מסלק ל' פלגי
ר' יהודה ורבין בסוף פירקי' לר' יהודה מביא וקורא ורבין פלגי עלי' אלל
אריס דבתי אבות איכא מ"ד דלפי' אהא פלגי רבין ע"כ : והגולן . גירושלמי
מפ' אי מיידי אפי' ב'אוש : ג אין מביאין בכורים אלא משבעת המינים .
גירושלמי יליף לה כנ"ס ואתה מני בר"ס כל קרבנות כרייתא רבן גמליאל
בר רבי . אומר נאמר כהן ארץ ונאמר להן ארץ חטה ושעורה מה ארץ שנאמר
להן בשבעת המינים הכתוב מדבר אף ארץ שנאמר כהן בשבעת המינים הכתוב
מדבר : מתמרים שבהרים וכו' . אע"פ שקן מו' המינים ומחנ' לכתולה
הוא דלא יביאם ודיעבד שהביאם פלוגתא דר' יוחנן וריש לקיש ר' יוחנן
פסיל לכו אפי' דיעבד דכתיב מראשית ולא כל ראשית והכי ס"ל נמי לעולה
ולריש לקיש לא אחי קרא אלא לאפסוליהו לכתולה והכי ס"ל נמי לרב אהא בר
אבא : ולא בפירות שבעמקים . גירושלמי תירא רב"ג אומר אין מביאין
תמרים אלא מירוחו ואין קורין אלא על הכתובה האסות ר"ש בן אלעזר אומר
רמוני עמקים מביאין וקורין : ולא מויתי שמן שאינו מן המוצר . דכתיב
זית שמן זית אגורי פירש רבי חנינא שכל הזיתים גשמים יורדין עליהם והן
פולטין את שמן זה הגשמים יורדין עליו והוא אגור שמנו לחובו . ונלע"ז
דהא' ללא קמי סתם ולא מויתים שאינם מן המוצר משום דלישנא דקרא נקט
א"ל הא אהא לאשמועי' דלע"ז דכבר הס עושין שמן יותר מהכריהם כדמשמע
מלישנא דקרא דכתיב זית שמן אע"פ בעינן דלהו זית אגורי דהיינו מן המוצר
לדכתיב דק קרא למיכתב זית שמן . וכתב ה"ר יהוסף ז"ל ברוב הספרים גרסי'
ולא מויתי שמן שאינו מן המוצר וכו' לפ' לו הניכרסא דה"ק אין מביאין אלא
מויתי שמן שמוצר ולא מאותן שכתובם לומר גירושלמי זית אגורי שמנו
אגור בתוכו ומקשה וכל הזיתים מאבדין שמן ומשני כל הזיתים הגשמים צאים
עליהן והן פולטין את שמן וכו' א"ל אגורי יש בו שמן במוצרו אלל שאר
זית אין בו שמן במוצרו אלא אחרי כתיבה וכהא דתמן גמס' מנחות פ"ח הויה
לדשון מגרבו בראש הויה וכו' הויה השלישי עומט לחוך הויה עד שילקא

יבין תפארת ישראל יבין

לקמן במשנה י' (יב) ג' מיני זיתים יש . זיתו כבש גרועין ציורת כספ"ק
דהרומות וזיתו שמן קרוב הזיתים שטורין שמן . אלל ריב"ל להביא זית
אגורי שהוא המוצר שאגור שמנו ואינו פולטו כשירדו עליו גשמים :
(ג) כ"ל דלכחולו ג' קלוי' (יד) והזיתים . ואף דביעבדו כסר . עכ"פ מהדיו
אנשים חשובים חששו שיסמכו עליון : (ו) ר"ל ב' לחם שמביאין בעצרת
הם

(י) שכתובה בהן א"י בתורה ארץ חטה ושעורה גפן תאנה ורמון ארץ
זית שמן ודבש . ודבש ר"ל תמרים שרגילין היו לעשות מהן דבש :
(יא) ר"ל שאר הפירות שבו' מינין שגדלו בעמקים . אלל ליכא למימר דבש
אחתמים קאי . ומלר"ך להביא תמרים מארץ המישור . ליהא דמש"ס
[פסחים נ"ג א'] מוכח דתמרים שבעמקים מוצרין וע"ס . וכן מפורש גם

ראשונה

אסור משום מילה הבאה בפנייה וה"ק מחנ' כיון דכתולה בשפה בגול לא
קרי' בה אדמתך כה"ס נמי אסור והא דחייב בתולה ולא הוי מלוא הבאה
בפנייה דשאני מרומה לתתן כעלו הוא עשה : ג לא מתמרים שבהרים .
כל הני דחייב הייט שהם פטורים מביעורים לגמרי דומיא דמזן לשבעת המינים .
ולאו דביעורים על אלו אין שומרין פירות החשובים אלא שהן פטורין קאמר
וכ"ס גירושלמי . כ"כ הרב משנה למלך פ"ב מה"ב : ולא מויתי שמן . פי'
הר"ב דכתיב זית שמן זית אגורי שצאים עליו גשמים ואגור כו' וכ"ס גירושלמי .
ובפ"י

ישראל יבין . ולפירוש ז"ל דהכא מיידי שהבעלים מרדפין וידעיין
דלא מייאש . אלל לא משמע כן כפ"ב מ"ג דמי סתם דסקריקון וגולן מייבין
במרומה ולא בכוריהם והכי חייב מרומה גבי גולן איש אלא לאחר יאוש דוקא
כמ"ס הכ"מ פ"ד מהל' תרומות דין י"א וז"ל דכה"ג צבורים פטור אפי'
לאחר יאוש . וכן נראה דמתני' אפי' לאחר יאוש מיידי וכן פסק הרמב"ם
בהדיא פ"ב מה"ב דין י"ב . והא דנקט הפסע בתמני' משום צבורי אדמתך
לע"ז דלאחר יאוש אדמתך קריין ביה . י"ל כמ"ס הר"ב ר"פ גולל הגזול דמ"ח

בכורים יש מביאין פרק א

ר' אבא... ימות מ... קרית
מ... ימות מ... קרית
מ... ימות מ... קרית

הלופי גרסאות
ד נשבע נד"י נשבעת
הז גר"ג וד"ג נ"ג. ה אשה
ביתומי האשה וכו' כ"ל

תום' אנשי שם
דרש מדכתיב מארץ ולא
כל ארץ וארץ ומיניו לוי
לדרכא אחריהו וכו'

ד מביא וקורא...
ללא חיישי' אלה שיוכל לומר
לאבותיו אבל לא בעי' שהיה
עמו יחי' לו חלק בארץ

ללא חיישי' אלה שיוכל לומר
לאבותיו אבל לא בעי' שהיה
עמו יחי' לו חלק בארץ
דלא חיישי' אלה שיוכל לומר
לאבותיו אבל לא בעי' שהיה
עמו יחי' לו חלק בארץ

ואם היה אמו מישראל. לשון הר"ם בירושלמי פריך כלום נשבע
לנקבות ולא משני מיד. ושמה לא חס לשנוי דלאו פירכא היא
עכ"ל. והיינו טעמא דלאו פירכא היא דאף על גב דלאמו
לא נשבע [כדפי' במשנה דלקמן] לאכי
אמו שהיא מישראל נשבע ועוד הגע
בשנמך דשבעה ללאבותיו ליואל
מגרים או לבאי הארץ היתה. אי נמי
לאברהם ליחזק ויעקב ולאו אבות
המזיחים

שאינו יכול לומר אשר נשבע ה' לאבותינו
לתת לנו (א). ואם היתה אמו מישראל (א)
מביא וקורא. וכשהוא מתפלל בינו
לבין עצמו אומר אלהי אבות ישראל (י).
וכשהוא בבית הכנסת אומר אלהי
אבותיכם. ואם היתה אמו מישראל. אומר אלהי אבותינו:
ה' ר' אליעזר בן יעקב אומר אשה בת גרים (י) לא תנשא לכהונה. עד
שתאה

להם נשים [וכשהמה] מישראל קרינא בה מזרע ישראל דמשמע ואפילו מקנת זרע. והלכה כר' אליעזר בן יעקב לכתחלה אבל דביעוד
חס
מלאכת שלמה
לכו מדכתיב לאבותינו ומדכתיב לתת לנו וכו' היתה בחוספתא הגרים מביאין
ולא קריין ובני קיי חותן משה מביאין וקריין וכו' דמשמיה דר' יהודה תנין
לה אלינא דההוא אמורא רבנן נמי מודו בה: שאינו יכול לומר אשר
נשבע ה' לאבותינו. פ"ל וכו' דל"ג כלל מלת ה': ואם היתה אמו
מישראל מביא וקורא. בירושלמי פריך כלום נשבע לנקבות ולא משני מיד
ושמה לא חס לשנוי דלאו פירכא הוא ה"ר שמשון ז"ל אבל תניא בשם ר' יהודה
ומייתו לה חס התם בירושלמי גר עלמו מביא וקורא מה טעם כי אב המון
גוים יתחד וכן פסק הרמב"ם ז"ל פ"ד הלכות זכורים סימן ג'. וז"ל
ולאברהם היתה השבעה תולה שרשו בניו את הארץ ופירש כ"מ כלומר א"פ
שאברהם אב לכל העולם לא נטלו הגרים חלק בארץ מפני שנתחלה קודם שילמד
לו כי אב המון גוים נתחן היתה השבעה וכו' מנא שאל וכו' בה

יבין תפארת ישראל בווע

הס יהיו זכורים לכל שאר פירות שמביאין למקדש: (טו) והרי אין אבותיו
מישראל: (יז) ולא קוי"ל כן. דהרי אלה"ה אב לגרים ויכול לומר בהפלה
אלהי אבותינו (א"ח כ"ג סק"ע): (יח) אפי' עד י' דורות ולא היה לה' א'
וקוי"ל נמי דלחין שהלכו כלקוחות הן להחזיר ז"ל ציובל א"כ לא ממכח"ל מביא
משום דמספקא לן אי מהרמי ליה לדידי דלחן צריכה ועכ"פ מדא"ל להויתא מידו מספק
דיל"ע שמה ידידי אחרמי לי ספיר קריין ליה אדמתך עכ"ל. וכל
גולענ"ד דלא דמי להאי [דב"ב דפ"א ב'] דמספקא מביא וקורא דההיא אינו מוחזק בקרקע אמנם ק"ל שומעו דג"כ ספקא הוא ואין מביאין קרקע
ממנו ואפי"ה מביא ואינו קורא:

וכפי"ו דכלים מ"ח כחב תוי"ס פי' אחר בשם רש"י: ד שאינו יכול לומר אשר
נשבע ה' לאבותיו לתת לנו. ולקמן מ"ה נסב קרא אחריתא שאין יטלין לומר
אשר נתת לי והתם כולם מזרע ישראל הן אלה לפי שאין להם חלק בארץ
לא יבלין לומר נתת לי. והכא איכא תרתי שאינו מישראל ולא שייך ביה
לאבותיו גם לא לתת לנו. וקל"ה קשה דתני לקמן ענד דהו"ל למיחיה הכא
דאית ביה תרתי: א"כ מישראל מביא וקורא. בחוס' חס' ב"ב ד' פ"א חס' מקמי
דלאו מישראל נמי אין יכול לומר לתת לנו שהגרים אין להם חלק בארץ.
ומהני' דקמיני מביא וקורא בנר ממני קיי חוסן משה שנעלו דושיה של ירמיהו
וכ"ס בספרי. ובגם כ"י הוסיפו עוד דאי לאו ממני קיי אפי' אמו מישראל
אינו קורא דלא עדיף ממנו דהאשה מביאה ואינה קוראת. ולי"ה הקשה עוד

ומשע אשה אימה אפיקא י"ל דאברהם הוא לרבות גר משום דיש צינור
לחיי כהנים... וכו'
וכהנים בלבד וכו' וכו'
ומהני' דקמיני מביא וקורא בנר ממני קיי חוסן משה שנעלו דושיה של ירמיהו
וכ"ס בספרי. ובגם כ"י הוסיפו עוד דאי לאו ממני קיי אפי' אמו מישראל
אינו קורא דלא עדיף ממנו דהאשה מביאה ואינה קוראת. ולי"ה הקשה עוד

יש המעין - כלומר מה שיש לו... **משמעות** - פירוש המילה... **הערה** - הערה על הטקסט.

חלופי גרסאות

הערה - הערה על חלופי הגרסאות... **גורסא** - גרסה מסוימת... **הערה** - הערה נוספת.

תוספות חדשים

הערה - הערה על תוספות חדשים... **הערה** - הערה נוספת על התוספת.

הדושי מהר"ח

הערה - הערה על הדושי מהר"ח... **הערה** - הערה נוספת על הדושי.

תוספות רע"ק

הערה - הערה על תוספות רע"ק... **הערה** - הערה נוספת על התוספת.

דוכחי אימעטו מכה ספק. ובמתני' דלקמן גמי ממעטין קונה שני... **הערה** - הערה על דוכחי אימעטו.

רבי מאיר אומר מביא וקורא... **הערה** - הערה על דברי רבי מאיר.

מוקים למתניתין שנתן דעתו משעה רלשונה למוכרה והביאו החוס'... **הערה** - הערה על מוקים למתניתין.

מלאכה - מלאכה המבוצעת... **הערה** - הערה על מלאכה.

כדאמרן ובמסקנא לא קיימא הכי אלא הא משנה יתירה אשמעי' דלר"מ... **הערה** - הערה על כדאמרן ובמסקנא.

תפארת - תפארת המביאה... **הערה** - הערה על תפארת.

ביבין - ביבין המביאין... **הערה** - הערה על ביבין.

תוספות אנשי שם - תוספות אנשי שם... **הערה** - הערה על תוספות אנשי שם.

רבי מאיר אומר מביא וקורא... **הערה** - הערה על דברי רבי מאיר.

הערה - הערה על תוספת נוספת.

שלמה - שלמה המלך... **הערה** - הערה על שלמה.

דבעי ט"ו חמה ו"ו להכא כשהפנים יולאים... **הערה** - הערה על דבעי ט"ו חמה.

הערה - הערה על תוספת נוספת.

הערה - הערה על תוספת נוספת.

הערה - הערה על תוספת נוספת.

לא. הלכך מביא מספק ואינו קורא מספק. ודוקא שתי חילנות אבל... **הערה** - הערה על לא. הלכך מביא מספק.

יש המעין - יש המעין שיש לו... **הערה** - הערה על יש המעין.

הערה - הערה על תוספת נוספת.

הערה - הערה על תוספת נוספת.

הערה - הערה על תוספת נוספת.

הערה - הערה על תוספת נוספת.

הערה - הערה על תוספת נוספת.

הערה - הערה על תוספת נוספת.

ר עובדיה מברסגורה בכורים יש מביאין פרקא תוספות יום טוב קבו

ציונים

ח' חרש. טס פ"ג ה"ב.
ואינו קרא. טס פ"ג ה"ב.
נכסאו. טס פ"ג ה"ב ופ"ד
ה"ז:

חלופי גרסאות

ח בכוריו נבזו נבזו.
ניוועני את בכוריו נבזו
נבזו. אינם. יתום. אין.

תוספות חדשים

משנה ז' (ה"ב ד"ה) רבי יודה אומר כ' מניח ומחר ומזיד ע"ל. הכי איתא בירוש' וקשה למה לא קאמר דל' ס"ל כרבנן דאפי' ב' האשם אינו תור ומניד וכתב שאני שלא קרא הרשון ובסיפא דקתני גרי שביחא כו' נא לשמעתי אפי' ב' האשם כיון שהרשון קרא פסח אחד וי"ל דל"כ ס"ל לרי לפסח גם בסיפא הפרים בכורים נבזו כו' מביחא אחרי' ואינו קורא כו' כיון דל' הגדתי דוקא בפקדא ס"ל מיושב למה לא סידר כ' הכי שביחא כו' סמוך לדברי ר' שביחא שנו ואלא למה שנו שדנין שלמי זה גם ר' מודה קול. (ממאורש"ה ז"ל):

ראשון לציון

משנה ז' (ה"ב ד"ה) נבזו נמקו כו' שפ"ד מלכות בכורים המביא לכל אלו כו' צ"ל לכל אלו הדי:

חדושי מהר"ה

משנה ז' (ה"ב ד"ה) והישני מאותו הפין אינו מביא פי' הר"ב כו' מלה וקרא סיחרת כו' כ"ל ז"ל פי' הרמב"ם ואינו מביא מאותו הפין שביחא ה"ה וקרא ע"ל ונראה דמלת וקרא קאי אשני פי' שאין השני מביא וקרא אבל בלא קריאה יכול להביא וכו' שם בפי' והחברו והישני אינו חייב להפיש כו' ואם הפי' מביא ואינו קורא ואי כפי הכנת הרב ח"ס דקאי אראשון חוליל שביחא הראשון וקרא וד"ל: משנה ז' (ה"ב ד"ה) נבזו נמקו כו' נבזו והר"ב כו' השמים לכל אלו הדי' ע"ל. וברמב"ם אפי' לפני שבאי זה חכם אחד בשם הרב תו"ם הקובץ בת"ה וירצין שהרמב"ם ספק על מה שביאר ששם כתב כל הדילוקים שנשנו במשנה כאן ובאן כתב דא' ה"ה לכוונת:

ואין הלכה כרבי יודה: ו' והישני מאותו הפין אינו מביא. הקונה את השדה אינו מביא בכורים מאותה שדה מאותו הפין שהביא המוכר דכתיב (דברים טו) הגדתי היום פעם אחת מגיד ואינו מגיד

ב' פעמים: ר"י אומר אף מאותו הפין מביא וקורא. דהא לאמקן פעם אחת מגיד ואינו מגיד שני פעמים הגי מילי בחדם אחד אבל בשני בני אדם מגיד וחוזר ומגיד. ואין הלכה כרבי יודה: ו' נמקו. נקדשו ונמסו כמו אחס ימקו (ויקרא טו): נבזו. נגזלו ממנו כמו בזונו לו (דברים ז): אין חייבים עליהם חומש. זר שאכלן אינו משלם את החומש והך מתני' יחידהא היא ואינה הלכה. אלא הלכה שחייבים עליהם חומש: נמאור בעזרה נופץ ואינו

והישני (א) מאותו הפין (ב) אינו מביא. ממין אחד מביא וקורא. רבי יהודה אומר אף מאותו הפין מביא וקורא: ו' הפריש בכוריו. נבזו (ז). נמקו (ח). נגנבו. אבדו. או שנשמאו. מביא אחרים תחתיהם ואינו קורא. והישניים אינם חייבים עליהם חומש (י). נמאור בעזרה (יא). נופץ (יב) ואינו

השמים לכל אלו הדי' ולא כתב אלא אבדו. ולא ידעתי למה דלמא אבדו גרית כיון שאינן כלל: מביא אחרים תחתיהם. דכתנן וקשה דהואיל ואינו חייב באחריותו אלא עד הר קורא הוי רבואה. דאפילו הביאם פקודים עד לעזרה אפילו הכי מלאכת שלמה וכתב ה"ר שלמה שיריז"ו ז"ל מפ' בירושלמי דטפן כלומר מנערין זכה בעזרה והסלים לכהנים ומשמע לקמן בירושלמי דפ' לשיפה לא מהני מם שאין כן בתרומה ע"כ. וכן היא גרסת הר"ם והרא"ש ז"ל בירוש' לפעמים שאין הכסן נטל אלא הסגל אצל הרמב"ם ז"ל ס"ג ס"ל דאפי' העזרה

יכין ישראל תפארת יכין בשעת לקיטת בכורי הראשון כבר הי' דעתו למכור השדה דל"כ ה"ל נראה ונדחה ויקבצו בכורי הראשון (לא) ר"ל הלוכה (לב) ר"ל ממין

משנה ראשונה כשיקרא. ואל' דלמא אתי לאפקיעיטו ממעשר. ודע ז"ל והוא שיש וקנץ קודם הפרשה וכו' כ"כ הר"ם מן אירושלמי וז"ל שהרמב"ם בחבורו פ"ד דדוקא הפכים הראשון ולא קרא הוא דלמתיק השני קורא כשהביא ממין אחד אבל אם הראשון הביא וקרא ומתק אין השני קורא אפי' הביא ממין אחד דלפי' להנאה דלראשון חייב כמו קריאה לפינן מין אחד כמ"ל תו"ם. מ"ח לפינן שני מוים כתי דלון הנאה כמו קריאה אבל קריאה ממש אפי' בשני נתינת אין הכי חוזר וקורא. וכן משמע מדמתי לקמן מ"ט הכי שביחא ממין א' וקרא ומכר והביא ממין אחר אינו קורא והכא למתי' ממין אחר השני חוזר וקורא והא לתי' קרא אין מילוק בין אדם א' לשנים אלא ודאי דדוקא בהפכים ולא קרא מיידי הנה אצל הביא וקרא אפי' השני אין חוזר וקורא והא דקתני לקמן כלומר דלתי' פשיטא דאפי' השני אינו חוזר וקורא אחר שקרא הראשון וכי אינתיק לר"י אינתיק: במאורו המין אינו מביא. פי' הר"ב מאותה שדה ומאיתו המין. משמע דמקרא אחר אפי' הביא וקרא הלוכה חוזר וקורא אם כהא לאו דוקא שהמוכר לא קרא אלא אפי' הביא וקרא וקרא אפי' הביא השדה אחר אפי' מאותו הפין דלפינן שדה אחר אין לו שייכות עם מאותו השדה שאינו יכול למכר אפי' נתת לו כיון שמתכרה אכל סגסרה אחר פשיטא דמביא וקורא ומיאו אם הביא המוכר וקרא חוזר והביא מאותו הפין אפי' משדה אחרת אינו קורא דקרא ואח"כ הביא ממין אחר דלמקן דלוי חוזר וקורא וכו' ומאיתו המין משדה אחר: ו' הפריש בכוריו

אלו נכד אכל כל שדעתו לוסיק ונאבדו קודם שהוסיף אחס שמוסיף בכורים ונאבדו קודם שהוסיף אחס שמוסיף בכורים המין אין זה ראשית אצל ממין אחר שפיר אוי ראשית של אותו האחר. וכן משמע קצת מדקתני לקמן הכי שביחא ממין אחד וקרא חוזר והביא ממין אחר אינו קורא ומקרא אפי' קרא אפי' קרא כו' כהא תור וקורא וגם חייבין חומש על השניים שהם ממין אחד דהא גבי חזר והביא ממין אחר לא קתני לקמן שאין חייבין פליהו חומש: והישניים אינם חייבים עליוס חומש. ומיאו אחרין לזים הוואו וקרא פליהו סם ביטורים ופי' פ"ג דלהא ת"ס. ובדאשונים שנשמאו לא מתי אס זר חייב עליהן חומש כדכך שמיב על תנומת מלאה. תקס דין חילוק דבדק סגסרה לזר אינו אלא שאלה לפינן ממתנת ירושלים כתיב הרמב"ם רפ"ג מה"ב ומימלא דה"ש לפינן והלכך אס נקמאו הראשונים לאחר שנקטו לחומה חייב עליהן חומש ואס לא נכנסו לא ומשום דפקיט ומני נקמאו מביא אחרים תחתיהם וסיים בין נקמאו בנייהו או דבדך ויבין נקמאו לפינן מן הסומה קודם שהגיבו לזר הכיט כוללן מביא אחרים ולפינן חומש לא פסיקא ליה הלכך לא איירי בכו: אאינן חייבין עליהן חומש. בירושלמי אפי' יומתן דמתי' יחידהא היא וחס דברי ר"ה ולא ק"ל הכי וכדברי הר"ב. אבל הרמב"ם הסתמך התנהגה כלאשונה ולא אהפרה עממא דהכי מתאי שאלו קריפליהו לפני חומש. ומלך דקריפליהו היה נראה דאס נקמאו הראשונים מעד שלא נכנסו לפינן מן הסומה כלאשונה ולא בכורים עממא דהכי מתאי שאלו פטור עליהן כדפי' לשל. והשניים הם ביטורים מלאווייהת ויחייבין עליהן חומש. אבל נקמאו הראשונים לפני מן הסומה קודם שהגיבו לזר הכיט הויא פטור עליהן כדפי' לשל. דומיא דמכונה בפ"ק דמרומת מ"ח שאס התבונה לראשונה או דלמתי' אפי' חייבין חומש על השנים. ומיאו למתי' דפי' לשל דלמתי' לא מתי כדאשונים דין הסומה דלא פסיקא ליה דומתין חייב וזימנין פטור מה"ס גופי' לא הו"ל למתי' פטורה כשתיים דהא מתי לא פסיקא והדר ר"ש: נמאור בעזרה. לקמן הוי כהר ארמתי' מני כהן בעזרה וכבר עמד במי"ל בזה. וז"ל גופי' ת"ס הרמב"ם

ר עובדיה מברטנורה

בכורים יש מביאין פרק א תוספות יום טוב קבו

ציונים

יא הקנה. חובל כ"ט
 ב. ר' פלג. מ"ט
 קנה. ענין ח"ט. כ"ט
 מ"ט

חלופי גרסאות

יא קנה. ענין ח"ט
 הקנה. וחבורות. יבוא
 וחבורות:

תוספות הדשים

משנה יא [במציאות] סבבא
 וקרא כו'. ל' דהא כבר
 בשם לעיל מ' ו'כ' ו'ל' דהא
 בה"מ כו'. ר' פלג. יג'
 דהא כבר בקרקע לאחד
 וחלופי תלמידי רב ז"ל
 חלופי קנה קרקע ש' הטעם
 וז"ל דהא ר' פלג. יג'
 דהא דהא ע"כ ג' מביא
 וקרא אוזו ל' מביא דלפעמים
 אפילו כו'. כגון בבבא
 ל"א כ"ל ו'כ' החמשים אפר
 דכ"ל לחלק דהם אין אחד
 מומקן יותר ממוכרו אבל
 לענין בכורים עדיין יש ספק
 אם קנה קרקע או יג' דהא
 כ"ד אפילו במתה דה"פ
 ויהיה כס"פ כ"כ במתה
 טוקן את כולו ט' ע"כ
 וקאמר ר' ח' לחמשים דידו
 במתה כ"ל ו'כ' החמשים יג'
 דים לתוקן ענין זכדות;
 (ממכורא' ע"כ)

חדושי בהרי"ח

משנה יא [בר"ב ד"ה]
 דקנותן ג' איילנות כו'
 אבל פירות בני' איילנות
 בסתם לא קנה כו' ע"כ.
 והוא דכתב הר"ב בבבא פ' ה'
 מפקדא ליה התנא קמא א'
 קנה קרקע כבר כתב בהרי"ח
 ב"ב דף ב'א ע"ב דלענין
 בכורים מספקא ליה אבל
 קרקע לא קנה משום דיד
 הוכרח על האיילנות והא
 בעינין סיבה מספק;

משנה האשונה

א"ר בון ה"י בעמ' משה
 ביטיון מ"ל ולא שנים
 משה"ס סס לא לקחו
 מעמלקן ט'. וכלא דש"נ
 ר' חייקין וד' הסעודת תלה
 בשלש ז' ובקשו יתנו לנו
 את ארץ הגלעד ובצב
 משה לא הוזכר שם.
 והלכך אפי"פ ט"פ משה
 לקחו טולס קני לכו בלשקחו
 מפתחן: יא ר"ב אומר
 אפ"פ שים. ל"ט הא טני
 פלוגתא דר"מ לפול מ"י
 וסא טו ל"ל. ואין לומר
 דהי מדלעיל ה"ל דל"מ
 כמי מספקא ליה בשנים
 אי קנה קרקע ופי"פ ס"ל
 דקרא מספק דומיא
 דקורא בשנים ולי"ט
 הא דלמני' בהמוכר
 פירות דמתיא ספקא
 ודלמא אחי לנפיקטניו
 ממעשרות לכו טני ל'ה
 סא דקנה ודמי דומיא
 דש"ס לה"ק דהא כמי
 סא טני כהדיא בהמוכר
 פירות ר"מ אומר קנה
 קרקע וכו"ש הר"ב דקנה
 קרקע

יא מביא וקרא. דבסתם קנה קרקע שחמתיהן וחולה להן
 וכדפירש [הר"ב] ב"מ' דרבי מאיר וחולה להן כמלוא חורה וסלו.
 ובריתא ומירא צפרק הספינה דף פב. ופי' רש"ס תחתיהם
 תחת עיקר האילנות והטפות וביניהם
 קרקע מגולה שבין טפות אילן זה
 לטפות אילן זה וחולה להן כפי
 האילנות מקום שכלין טפותיהן ולחן:
 רבי יהודה אומר חף בעלי אריסות
 וחכירות. כתב הר"ש בשם תירושלמי
 אומר רבי חי'א בחכירי בתי אבות היא
 וחבורות מביאין וקרוין: (א) :

יא הקנה שלושה אילנות. בסתם ולא פירש אם קנה קרקע אם
 לאו מביא וקרא דבסתם קנה קרקע שחמתיהן וחולה להן. אבל
 פחות משלושה אילנות בסתם לא קנה קרקע. ור' מאיר פליג
 ואמר דאף שני אילנות נמי קנה
 קרקע ואין הלכה כר' מאיר: אף
 בעלי אריסות וחכירות מביאים
 וקוראים. לסכר רבי יהודה ארס'
 ומוכר יש לו קנין בארץ כאלו יש
 לו חלק בה. ואין הלכה כר' יהודה:

מתחילין הני חכירי בתי אבות אילן מביאין רבי יהודה אומר הן עממן מביאין וקרוין. ע"כ. והסתא אחי שפיר דרבי יהודה לא פליג במ"ב:

מלאכת שלמה

הוא מעבר לירדן אבל עבר הירדן מכשר וכו' פרוי וגרסי דתוך הירדן
 כינה וקרא ה"ק ויתן לנו את הארץ להיטו ארץ שאינה זבת חלב ודבש ועוד
 ר"י לנו ארץ המטה עממין שהיא ארץ זבת חלב ודבש וחרי גוני ארץ קאמר
 ותלא דמתיה לא דריס ג"ס דאיתא בספרי אלא אית לי' קרא דולעלוהו מן
 הארץ היא דאית ב"י תלמי גווי ארץ והכי כתיב קרא ותרד להיליו מיד
 מרסו ויהעלוהו וכו' אל ארץ עובס והתנא אל ארץ זבת חלב ודבש אל מקום
 הכעניו וכו' והסתא אית לן לרבינו חמשה עממיה דהיינו זבת חלב ודבש ופירש
 פרוי וגרסי הירץ עממן מואב וסוריא ובירושלמי מקפו ל' לר' יוסי הגלילי
 מקרא דואומר אעלה אתכם מעני מרסו דאית ב"י חרי גווי ארץ לומר
 נהי דלפתא עלן בכוריא וכו' ויא' בה מיכו על כרחין כל אמורי דהיינו גרנסי
 ופרוי אודי לי מיהת דכתיב בהאי קרא דלעלה אתכם דהתם כתיבי טשה
 עממין ור' יוסי מתיר להסוא קרא דלדרבנה ה"ק ארץ אשר היא זבת חלב
 ודבש ואין כאן אלא האמורי של תוך הארץ ופי"פ דוקא חמשה עממיה ולא
 אמורי סולא אלא של תוך הירדן דכענין זבת חלב ודבש ואפשר דהנהו רבנן
 דמקפו ל' לר' יוסי הגלילי ה"י עוקבו וכן נס' דבירושלמי פ' בהראש דמלתיין
 מפי' דר' עקיבא וכן נס' סברי דעמון ומואב פסלי להביא בכורים וכו' דלדידכו
 כ"ס סוריא דהא לא כבשה משה ועוד דעמון ומואב כגפן האמורי והאמורי
 קרינן להו ופי"פ פסולי ופישיטא דכ"ס סוריא ה"ר שלמה שירילי"ו ז"ל.
 ופי' ה"ר שמשון ז"ל מעבר הירדן הוא דמביאין מכל הני אבל משאר מקומות
 לא כדחתן צרים פירקין שאינם מת' המצובר אבל מעבר הירדן מעלו ע"כ.
 ומלתי כחוב בשלות ותשבות מר"ה קולן ז"ל סוף שרש קב"ב ז"ל ופי"פ.
 וקשה מורי מרבו פלפולו על מה שכתב הרמב"ם ז"ל וכן הסמ"ג דמביאין
 בכורים מדבריהם מערי סיוון ועון ואילו לענין תרומה ומעשר לא חלקו בין
 ערי סיוון ועון לשאר א"י אמת הוא כי ראיתי מתוך משנה א' דפ"ק דמסכת
 בכורים ז"ל המשנה אלו מביאים בכורים מן הערבה ועד התג מו' הגויס
 מפירות שבהרים תהמרים שבעמקים מוזיה שמן ומעבר לירדן ר' יוסי הגלילי
 אומר אין מביאים בכורים מעבר לירדן שאינה ארץ זבת חלב ודבש ואפי"פ
 דפלגי רבנן ע"י דר' יוסי הגלילי ואמרי דמביאין וקרוין ס"ל דהיינו דוקא
 מדרכין אבל מדלאורייתא מלוד ל' רבנן ל' יוסי הגלילי דפסור משום שאינה
 ארץ זבת חלב ודבש והאי טעמא לא שייך כלל לפסור מהרומה ומעשר דדוקא
 גבי בכורים הוא דשיך משום דכתיב בהדיא בפרשה ארץ זבת חלב ודבש אבל
 גבי תרומה ומעשר לא כתיב כלל אלא דלמתי קשה קתמא להו לרמב"ם וסמ"ג
 ז"ל דרבנן דפלגי ע"י דר' יוסי הגלילי דמלוד מדלאורייתא אין מביאין יומא
 דאית להו כלל טעמא דארץ זבת חלב ודבש כדמשמע לשון המשנה דאין לנו

יבין תפארת ישראל יבין

דר' מאיר אלטרין הכא דאי מהתם סו"ל דר' מאיר ס"ל דגם ב'י
 מביא וקורא כדעת ר"י [ב"ב דפ"א] והא דנקט ר"מ דשתיס מביא
 וקורא היינו רק מדנקטו רבנן שתיס להכי נקט הכא במלתא דה"ק
 שלשה ועלה קאמר ר' מאיר אפילו שהיו ומלל אשמי' רבותא טפי
 אפי' א' מביא וקורא ש"מ דל"מ ב'י אינו קורא. ב"י ח"ט
 ליעף כה: (מד) ודוקא בחכירי בתי אבות שכבר החוקה משפחה
 זו להיות ארסין בקרקע זו ה"ל כאלו יש לו קנין בגוף הקרקע
 אבל לעיל [במ"ב] מיירי בלחן חכרין וארסין מביה אבות ובה"ב
 לכ"ע אין מביאין:

הוא דא"כ לא שייך למללוי' בהרי איך דהשיב במשנה שהן מונה
 מהמוצבר דהרי טולן מובחריס צמיק: מא) ולא פירש הלווקא אם קונה גם
 קרקעיתן עמם: (בב) דבסתם קנה קרקע שחמתיהן וסביב להן
 ממוקס הענפים והלגלה כמלא חורה [ר"ל האדס המלגא] וסלו: (ג) בשנה
 חמורה תמוה דכבר שבעי' לעיל מ"י דל"מ בשתיס מביא וקורא [ע"י]
 מוס' ב"ב דף פ"א א' ר"ה ממתי ועין עוד רמזין טס] וגם מלתא דרבנן כבר
 שבעין מהתם מדויקא. ונ"ל דהי מהתם הו"ל דלת"ק לאו לדיוקא דג'
 כ"ב וקרא קאהי רק לדיוקא דבקנה א' אינו מביא כלל דקאמר בהמת
 דהוספתא להכי תריך הכא לאשמיטי' דיוקא דג' מביא וקורא וגם מלתא

הלכתא גבירתא כללא דפרק א

פרק א משנה א אין מביאין בכורים רק בשיהיה כל יביתא דהרי בקרקע
 שמו. אבל במיה נוע דאיין בתוך שלו. וראש הבריכה יוצאת

קרקע תמחין וחולע לכן
 כמנהג הכהן וכו'. וצ"ע
 דבפ"ג דלפני מ"י פ"י
 דכביטרי חילין כמין פ"ח
 אמה. וי"ל דל"ה כמנהגי
 חילין חכמים פ"ח אמה
 וקנה חולע לכן כמלה
 חרוב וכו'. וכל"כ כה"ג
 לכן והמקום כב"כ ד'
 כ"ו: ר"י חומר אף כעלי
 חריכות וכו'. מ"ל התענה
 נכאל דל"ה הקונה חילין
 המד אפי' בלא קרקע
 מביא וקונה כיון שיש לו
 חלק לא גנש. ולא חריכות
 וחוכר. וכו"ל למעשה
 דק"ל בפ"ו דלמאי מ"ה
 חילנות חבובין קרקע

משנה ד גר ועבד משוחרר מביא וקרא. דעדיף מאשה. דלעיל גם גרים יסלו
 חלק בא"י. ולא נשים [ע' רמ"מ פ"ד בכורים]. וכו"כ בתפלה.
 ואמר בתפלה אלקי אבותינו גם אב לגרים הוא:
משנה ה גר או משוחרר שנשא גבירה או משוחררת. וילדה בת. אפי' דורתה
 ולדותה בקדושה. לכתחלה לא נשוא לכהן. ורק בדעיבה (אפילו) אם
 נשאת לא חצא. וכל זה אפי' עד י' דורות. כל שאין צד א' מהן ישראל כמש:
 ואו מותרת לכהן אפילו לכתחלה. אפופרופוס מב"ד או מאמי יתומים. ושליח
 כשלקמן מתחלה ע"ד לשלחן לכהן ע"י שליח. [דאל"כ אמר לשלחן]. וכו"כ אשה
 או עבד כנעני שניתן לו קרקע ע"פ שאין לרבו רשות בהמתנה. ושופסוס
 ואגדרונגוס מביאין ולא קורין:

משנה ו הקנה ב' אילנות בשדה תבירי. יש ספק אם קנה קרקע. להבי מביא
 ואינו קרא. ומסתפק שמה יביא חולין לעורה. להבי יקדישם על
 תנאי לבח"ב. דפרש"ל בכוריו יובש המעין של שדה זו ששחתה מבטו. או נקצץ
 האילן שלהן. מביא ואינו קרא. רק מעצרת ועד סוף החג מביא וקרא. ומאחר
 החג עד הנחה מביא ואינו קרא. מביאין וכן וכן שפחה בשדהו. ואחר כך
 אינו מביא כלל:

משנה ז הפריש בכוריו וסבר שדם. המוכר מביאין ואינו קרא. חלוקה. רק
 מאתו המין לא יביא. ומביא אחר מביא וקרא:

משנה ח הפריש בכוריו ונגלו. נגנבו. נאבדו או נרקבו או נפסאו. מביא
 אחרים תחתיהן ואינו קרא. ואילו השני' כשאכלן ור פפור חרובש.
בכורים שנספאו בערה. ינפץ שם הפירות. ונתן חסל לכהנים ואינו קרא:
משנה ט ואם נפסאו או שנאבדו קודם שהביאן לעורה. חייב באחריותן. להביא
 אחרים. דהביא מין א'. מותר לחזור ולהביא מין אחר. רק שאינו קרא:
משנה י מצוה המבטחת להביא מצרת עד סוף החג. ורק מ' מינין שנשתבח
 בהן א". ומפירות הללו שבתרים. ורק מפרים שבצמחים. ואף
 מיתר שכן שמעבר הירדן לבד:

משנה יא קנה ג' אילנות גם בהם קנה קרקע. וכו"כ קנה אילן וקרקע בפירושו.
 בשניהן מביא וקרא. ארי"ם כתי אבות מביאין וקורין:

והיינו דמני להי סכא תמוס דמ"ק אמר קנה חילין וקרקעו כו' מהדר ל"י כ"י דבלא קרקע נמי שאף כעלי חריכות מביאין וקורין. והיינו נמי דמוקי לה ביומא' בחריכות כמי אטות שאין יכולין לסקוץ
 כמ"ס הכה"ג דמ"י פ"ד חילנות כקרקע הייט בקונה חילין אבל חריס חריט אלה כשכירות וקרקע גופיה כשכירות אינו מביא להבי מוקי לה בחיובי כמי אטות דהוי כמו קנין:

צינונים

א התרומה והבכורים .
 כ"ב חלה מ"א מ"ב .
 י"ח כ"ג נ"ג .
 י"ח כ"ג נ"ג .
 י"ח כ"ג נ"ג .
 י"ח כ"ג נ"ג .
 י"ח כ"ג נ"ג .

חלופי גרסאות
 א ואסורים. נתינה ואסור.
 רחיצה. נתינה ופולת.
 שמש. נתינה ופולת.
 וכו"כ נתינה. ובכורים.
 נתינה. ובכורים. וכו"כ
 נתינה.

תוספות חדשים
 פ"ב משנה א [ה"ב ד"ה]
 דתרומה ט' ז'
 האוכלן במיד חייב מיתה.
 והממכ"ס כהן כפרק ג'
 והוא שישלח מאחר שנגנבו
 לתומת יושלים. (פ"ח):

ראשון לצינון
 פ"ב משנה א [ה"ב ד"ה]
 דתרומה והבכורים
 ט' דלמך מר ותרומת דין
 ט'. (ספחים לו ועוד ד'
 פעמים בש"ס): .

תוספות רע"ק
 פ"ב משנה א [אות ט]
 כמנהג חייבין
 עליהן מיתה) והיא
 שיאכלם הבכורים אחר
 שכתבו לחומת ירושלים.
 רמב"ם ועי' בהר"ב כאן:
 [אות י] שם הרי אלו
 (וכו') ותנא ושירי דנדחגים
 בכל שנת שיטתו ואין
 להם פדיון משא"כ מ"ס
 דאינו נותן בני וכו' ויש לו
 פדיון. גמ' וביבט דרע"א:

ר עובדיה

בכורים התרומה פרק ב

מברשורה

פרק ב א התרומה והבכורים חייבין עליהם מיתה. וזו האוכלן במזיד חייב מיתה בידי שמים דכתיב בתרומה (ויקרא כג) ומתו
 בו כי יחללוהו. ובכורים חקרו תרומה דלמך מר ותרומת ידך אלו בכורים שנאמר בהן (דברים לו) ולקח
 הכהן הסגול מידך: וחובש. האוכלן שוגג משלם קרן לבעלים וחומש לכל כהן שירצה: ואסורים לזרים. בתום היא שגויה דכיון שהייבין
 עליהם מיתה וחומש פשיטא שאסורים לזרים. ולר' יוחנן דלמך חיי שיעור אסור מן הסורה מצינן למימר דתנן אסורים לזרים לחמי שיעור.
 שהוא אסור מן הסורה ואין צו לא מיתה
 ולא חומש: והן נכסי בהן. שיכול למכרן
 וליקח בהן עבדים וקרקעות ובהמה
 עמאה: ועוליהם באחד ובאה. אם
 נתעברו במאה של חולין: ושעוניהם
 רחיצת ידיים. הבא ליגע בהן לריך
 ליטול ידיו תחלה שסמך ידים פוסלות
 את התרומה ובכורים נמי חקרו תרומה: והערב שמש. עמא טעבל אינו אוכל בתרומה עד שיעריב שמשו דכתיב (ויקרא כג) ובא השמש
 ותטהר

פרק ב א התרומה והבכורים. חייבים עליהם מיתה וחומש. ואסורים לזרים. והם נכסי בהן ג.
ועולין באחד ובאה ג. ומעוניין רחיצת ידיים ה.
והערב שמשו ה. הרי אלו בתרומה. ובכורים.
 מה
 את התרומה ובכורים נמי חקרו תרומה: והערב שמש. עמא טעבל אינו אוכל בתרומה עד שיעריב שמשו דכתיב (ויקרא כג) ובא השמש
 ותטהר

פרק ב א התרומה והבכורים וכו'. מאי דקשה אמתי' מההיא דלעילין
 לידים לחולין ולמעשה כתבנוה שם פ' אין דורשין. ועיין במ"ס
 בשם רש"י ז"ל בש"ס שמי דלחה. ופירש הר"ם שיריליו ז"ל דתרומה מפ'
 בירושלמי דבין סורה ובין עמאה קאמר דחייבים מיתה חריס ול"ש סורים
 ולא טעא עמאים כולם חייבין והבכורים זר האוכלן ל"ש סורר ועמא כסורים
 ול"ש סורר ועמא כסמאים במיתה וכהן האוכל תרומה סורר כסומאח הגוף
 פליגי אמוראי בירושלמי איכא מ"ד דלפי' לכהנים זכרת כדמשמע פשטי'
 דקרא ויאיכא מ"ד דוקא בזרים הוא דכתיב ע"כ: וחייבין עליהם מיתה
 וחובש. הקשה רבינו שמשון ז"ל דבתוספתא קתני דתרומה מדמענת וחייבין
 עליהם מיתה וחומש מה שא"כ בכורים וחירס. דהתם מיירי בקריאת
 שם בעלמא קודם שהביאן לעורה ומתני' דהכא דחייבים עליהם מיתה וחומש
 לאחר שבאו לעורה ואפי' קודם קריאה ותתפא ללא מעכבי ע"כ: ואסורין
 לזרים. למר ה"ק ואיסורן דתנן לעיל דיש בה מיתה היינו לזרים ולפעמים
 אפי' כל שהוא ולזרים ולמר רישא בין לכהנים בין לזרים והיינו כסמאים
 והתרומה סורר אכל עמא שאכל עמא ופסור שאכל עמא אין איסורן סוב
 ולזרים אסורין כשאר דעל כולן יש בהן מיתה הר"ם שיריליו ז"ל. וכתבו התוס'

כ י"ש במעשר ו. ינתום עכ.
 ס"ב קחזון כו. ומתום ס"ג.
 הבאת מקום. מ"י פ"ב
 שנתות פ"ט ס"א ופ"ט ס"ב
 בכורים ח"א ופ"ט ס"ב : דודי.
 שם פ"ט מכללות פ"ט ס"א
 ופ"ט מכללות בכורים ס"ב
 ואסורין לאונן. ינתום עכ
 פ"ט ח"א ופ"ט מכללות
 פ"ט ח"א ופ"ט מכללות בכורים
 ח"א : בביעור. שם פ"ט ס"א
 מכללות פ"ט ח"א :

תוספות רע"ק

[את יוא] בתיע"ך ד"ה
מש"א: והנהגת (ב) אבל
 לאבילה אף חולין בפי
 נשילה כדאימא פ"ב ס"ה
 החגיגה ובג"ש שם אימא
 עוד שינויה דאידי ואידי
 לאבילה הוא כנהמא הא
 בפ"י והובא בתי"ש שם :
 ששנה ב (את יוא) ב"ר
 ד"ה ואסורין לאונן .
 ובכורים נאמר] וכן כתיב
 דר"ש ב"ר אבהו ובהבדול פ"א
 מה' בכורים והב"ש כתב
 עלה בפ' כ"ש דף ל"ז ע"ב
 אבל באבת המורה ל"ש
 בפסחים אית' סעמא דרבנן
 דכתיב ל"ה לאביל בשבירך
 וכו' ותרומת ידך אלו
 בכורים ואתקש בכורים
 למעשר. וכן הוא בפ"ח
 דיבבית דף ע"ג ע"ב רבי
 אב"ה החם ג"כ לענין
 דבכורים חייב בביעור
 משום דאתקש למעשר.
 והשם שכתב הר"ב
 והר"ב איתא בפסחים שם
 דרך קשיא על ר"ש נתי
 דלית ליה תקישא שבתא
 מיהא כתיבא ביה ומשני
 תדא

תוס' אנשי שם

פ"ב ב"ר אבהו ד"ה הבאת
 מקום כו' הכיב
 והבאנא כו' וז"ל הר"ם
 ולא חיי' נתיב' ליה הדש
 דהא כתיב נתיב' נתיב' כתיב
 ראשית בכורים אדמתך קתיב
 בית ה' אלמין. אף דזה
 הקרא' אטעיד לענין שמיס
 חייב בחתירתה' לגעיל ס"א
 מ"ט וז"ל אי' לא הוא דעמי'
 נכללא מקום מקרא' אחריתא
 כו' מוקמי' הך נכללא מקום
 ולא סה' חייב' לן לענין חיוב
 אחריות הא כתיב עוד קרא'
 גבי בכורים ושמח טעול
 והלכת אל המקום אשר יבחר
 ה' וראיתי שר"ש באמת
 מביא דף קרא. (סה"ט)
 ד"ה ופוענבים ויודו כו'
 ובכורים כתיב כו'. נידוש'
 יליף ודו' בכורים דכתיב
 ב"ש גערתו הקדש וקאי על
 קדש העולין נמי דהיינו
 בכורים שגריך ליהדות לא
 אגלתי באינו ופדיך בירושל'
 ר"ש דמתיר בכורים לאונן
 גילג' למוד הקדש העולין
 לישג' נמי ויתקי' ומשני ודו'
 תקף' הכא הוא קרי' של
 בכורים דכתיב כדכ"ה וענית
 ואמרת להכי לא פליג ר"ש
 אבל לדין דלתיך להחזות
 גילג'י' מן הקדש העולין
 וכן פסק בר"מ. (מר"ט)
 ד"ה ואסורין לאונן כו'.
 את האשה ע"ש. (רש"י).
 ג"כ

ופהר ואחר יחבל מן הקדשים וה"ה לכורים : משא"כ במעשר. דשרי לזרים ואסור לקנות בדמי מעשר שני זהמה טמאה ועבדים וקרקעות ובעל ברזב היכא דאין לו מתירין * והנהג' זו אין טעון רחילת ידים ואין לריך הערב שמש דאמר' טבל ועלה אוכל במעשר :
ב הבאת מקום. להעלותן לירושלם דכתיב (דברים יב) והבאתם שמה עולותיכם וזבחיכם מעשרותיכם ותרומת ידכם ורשית תרומת ידכם אל הכורים : ומעונים דודי. במעשר כתיב (שם יב) ואמרת לפני ה' אלהיך בערתי הקדש מן הבית ובכורים כתיב (שם) וענית ואמרת לפני ה' אלהיך ארמי אויב אבי ואע"ג דתרומה נמי בעיט דודי כדאמר' וגם נתתו לני. זו תרומה ותרומת מעשר : מיהו מעשר ובכורים. מעשר לכרו או בכורים לבדן טעונים דודי. ותרומה אי' לית ליה אלא תרומה לבדה איש טעון דודי : ואסורין לאונן. במעשר כתיב (שם) לא אכלתי באוני ממנו . ובכורים נאמר (שם) ושמחת בכל הטוב מלמד שאסורים לאון :
 ורבי שמעון מתיר. בכורים לאון דתרומה קרינה רחמנא ותרומה שריא לאון : וחייבים בביעור. לבערן מן העולם לטוב שלש שנים דכתיב בפרשת מעשר (שם) בערתי הקדש מן הבית ומשמע נמי בכורים מדכתיב הקדש. הקדש האמור למעלה. אלו בכורים שנאמרו

מה שאין כן במעשר :
ב יש במעשר ובכורים. מה שאין כן בתרומה. שהמעשר והבכורים. טעונים הבאת מקום (ה). ומעונים דודי (ו). ואסורין לאונן (ז). רבי שמעון מתיר (ח). וחייבין בביעור (ט).
 ח"ג. כן ביטולנו ג"כ : ובכורים ביטולנו ובכורים וכלי ביטולם. כן ביטולנו ג"כ. ואסורין ביטולם ואסור. ר"ש ג"כ ור"ש וכלי בפ"א וביטולנו וביטולם.

שלמה מלאכת

ממי ש' במעשר משא"כ בתרומה ובכורים שהמעשר נפדה חוץ לירושלם תשובה וכל א' לתרוץ לפי קושייתך דחומרי למעשר לא קתיי' וכדליתא בפ' הזהב ש' בתרומה ובכורים טעונים ב'א' ומאה משא"כ במעשר ופרשיו שאין כן במעשר שפלו ברזב ואקשי' ודליתא משא"כ במעשר דלא בטיל כלל ודחיקן גבי תרומה לא קתיי' והא קתיי' והן נכסי כהן אפשר דהתם קתיי' הא קולא משום דבעי לאשמועי' הא דלריבא טובא לאשמועי' דהן נכסין אפילו לקנות בהן כהמה טמאה ועבדים ותפחות ואפי' ב"ת וכדליתא בפ' בתרא לכורים אבל במעשר קולי דתרומה דמפורש שבורה לא קתיי' אלא דעדיין אפשר לך להקשות ליתני מין במעשר שחם נעמא טרין ארוח אפי' בירושלם כדכ' אלעזר דא"ר אלעזר ימין למעשר שמיטתא שטרין ארוח אפי' בירושלם כדכ' אלעזר דא"ר אלעזר שאת אלא אכילה שאלמר וישא משאות מאת פניו אליהם ומשמע שחייב לפדותו כדי לאכול דמי פדיוו בתורת מעשר ויש לו למר דפדין לא קתיי' לפי שפדיוו הרי הוא כגוף המעשר להביאו לירושלם ולאכלו שם ולא חייבה התורה להביא גופו של המעשר ממנו אלא הוא או פדיוו והיינו דקתיי' שיש במעשר ובכורים משא"כ בתרומה שהמעשר והבכורים טעונים הבאת מקום ואם איתא המעשר טעונים שאינו טעון הבאת מקום וה"ד כגון שפדזה אלא שפדיוו היינו מעשר ולדידי קשיא לי הא דקריע התם י"ב בכורי' משא"כ בתרומה ובמעשר שהבכורי' נקנין במחזור לקרקע כולמר שאין התרומה והמעשר אלא בחלותו וקשיא לי והתניא ומייתי לה בקדושין פ' האומר פירות ערוגה זו מחוברין יחז תרומה על פירות ערוגה זו תלושין לא אמר כח"ש אבל אמר לכשיתלוש ותלוש דבריו קיימין ויחזת' לי דבכורים נקנין במחזור לקרקע מיד משא"כ בתרומה אלא באומר לכשיתלוש ותלוש עכ"ל ז"ל : **ב** ואסורין לאונן ור"ש מתיר. בפ' כל שעה דף ל"ו א' אמרי' דר' יוסי הגלילי ס"ל כ"ש : וחייבין בביעור. בפסח של שנה רביעית ושנה שביעית ה' הבעור כדתנן בפ' בתרא למעשר שני ואע"ג דבכורים נתנין בכל שנה ושנה אין לריך רק ליתנם לכהנים והכהן יכול לשמורם

ערכ שמש כדליתא בפ"א דמסכת פרה וזיתה נמי בתגינה פ' שני : מה שא"כ במעשר. במעשר שני אין לו לא מיתה ולא חומש וכל עצמו נאכל לזרים וחומש דמיוסף בפדיוו לא מיירי הכא דאין לתרומה פדיון. וככסי כהן נמי לא היו לקנות בדמיו עבדים וקרקעות דלא ניתן אלא לאכילה ושתי' ולקדש בו אח האשה פלוגתא דר"מ ור' יהודה פ' שני דקדושין וקיימא לן כר"מ דממון גבוה הוא ואפי' ברביעית נמי לא קילש הגדה כהן רש"א ז"ל כהשבותיו ולא בעינין אחד ומאה אלא דבטל ברזב* כדתיבא בתוספתא וכוון שאין בו ש"ס נעשר דבטל בששים דלילו ברוז כלומר לית ל' פדיון ומיירי דנשמח לית ל' חקנתא באכילה ובתוספתא מפ' נווגא אחרינא דבטל ברזב כגון שניכס לירושלם ומפ' בפ' אהרן דנפול מחילות דלאו כן אכילה הוא ולא בר פ"יי הוא דלקטוה מחילות דאי לאו הכי הוי דבר שיש לו מתירין ואפי' באנף לא בטיל ואין טעון

רחיח יד' שאין השני פוסק בו נעשות פליגי' והיו טעון הערב שמש אפי' לטומאה דאורייתא דתקן טבל ועלה אוכל במעשר ובפ' הערל נפקא לן מקרא דכתיב ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים הא רחץ טהור ובמעשר שני מוקי לה התם ואמר' התם דתנא ושייר דמתי לומתי ומהנין בכל שני שבוע ואין להם פדיון מה שא"כ במעשר והא דמשמע ממתני' למעשר שני לא בעי נפילת ידים בירושלמי מפ' לה ר"ש שירילי ז"ל. ועיין בהר"ן ז"ל פ' גיד הנשה דף תש"ד ותוסף לקח טוב : מה שאין כן. מלת כן מתקה ה"ר יהוסף ז"ל ממתני' וממתני' דמי' ב' ו' מרש"א וס"פ דכתיב ומי שאינה כסיומן ד' אכן כתיב ס"א גרסי' כן ע"כ. וכתיב בתשבות הרשב"א ז"ל סימן רפ"ט דקשיא לך בפ' שני דבכורים דקא מתי ואילן שיש בתרומה ובכורים משא"כ במעשר ויש במעשר ובכורים משא"כ בתרומה וקא מתי ואילן מה שיש בהן ואין בהן וכו' שכן ה"א

ח"ג. כן ביטולנו ג"כ : ובכורים ביטולנו ובכורים וכלי ביטולם. כן ביטולנו ג"כ. ואסורין ביטולם ואסור. ר"ש ג"כ ור"ש וכלי בפ"א וביטולנו וביטולם.

תפארת יבין

ז' ר"ל מעשר שני דשרי לזרים ואסור לקנות בדמי מע' עבדים וקרקעות וזהמה טמאה ובעל ברזב כשהמע' חוץ לירושלים ואינו טעון נע"י והע"ס דקוי"ל טבל ועלה אוכל במעשר שני (וכ"כ כל מעשר שמכר נפקא זה ר"ל מע' דשאר מעשות פשיעה דרית כחולין) : ח) לירושלים : ט) בכורים כשמביאן לבהמ"ק אומר פרשת ארמי אויב וגו' ומעשר כשמבערו בשנת ד' ו' בשמיטה אומר פרשת בערתי הקדש וגו'. ואע"ג שהמע' עכ"פ כשאינו לו רק תרומה אינו מתורה משא"כ באין לו רק מעשר מתורה : י) ביום מיתה אפי' לאחר קבורה [ר"ב פ"ג סריות מ"ט] הוא אונן דאו' והאוכל או מע' בירושלים לוקח [רמב"ם ס"א מש"ל] וכן בכורים חייב אז ממת מדרות (א) [רמב"ם פ"ג מכוונים] אבל חתיכות לילה של אחר יום המיתה. וכ"כ הימים שבששתה בין יום מיתה לקבורה. חתיכות מדר' : יא) בכורים לאון : יב) לבערן מהעולם אחר שנת ג"א משנה ראשונה

מביכורים דהא דרש' תומת ידך אלו ביכורים. דיש לומר דנהי דיביכורים איקרי תרומה תרומה לא איקרי בכורים מעשה טעון מעשה חסידים וכו' :
 וביכורים ותרומה לא איקרי בכורים מעשה טעון מעשה חסידים וכו' :
 וביכורים ותרומה לא איקרי בכורים מעשה טעון מעשה חסידים וכו' :
 וביכורים ותרומה לא איקרי בכורים מעשה טעון מעשה חסידים וכו' :

בועז ישראל

ז' ר"ל מעשר שני דשרי לזרים ואסור לקנות בדמי מע' עבדים וקרקעות וזהמה טמאה ובעל ברזב כשהמע' חוץ לירושלים ואינו טעון נע"י והע"ס דקוי"ל טבל ועלה אוכל במעשר שני (וכ"כ כל מעשר שמכר נפקא זה ר"ל מע' דשאר מעשות פשיעה דרית כחולין) : ח) לירושלים : ט) בכורים כשמביאן לבהמ"ק אומר פרשת ארמי אויב וגו' ומעשר כשמבערו בשנת ד' ו' בשמיטה אומר פרשת בערתי הקדש וגו'. ואע"ג שהמע' עכ"פ כשאינו לו רק תרומה אינו מתורה משא"כ באין לו רק מעשר מתורה : י) ביום מיתה אפי' לאחר קבורה [ר"ב פ"ג סריות מ"ט] הוא אונן דאו' והאוכל או מע' בירושלים לוקח [רמב"ם ס"א מש"ל] וכן בכורים חייב אז ממת מדרות (א) [רמב"ם פ"ג מכוונים] אבל חתיכות לילה של אחר יום המיתה. וכ"כ הימים שבששתה בין יום מיתה לקבורה. חתיכות מדר' : יא) בכורים לאון : יב) לבערן מהעולם אחר שנת ג"א משנה ראשונה

בועז ישראל

פ"ב (א) כ' הר"ב ור"מ מדכתיב ותמחת וכו' עלה רבינו הגאון מהו עקיבא שלישי [אות יב] תמהני כו' וזו מהיקיפא למלקות נמי איתקש למעשר. [לפע"ד העיר מההפך בתרבי דלאש דאי נמי ילף מהיקיפא נמי לא לקי דביון דהך היקיפא אטריך למהי מילי דילפינן כו' בכורים ומעשר לא עדיף מאילנו כו' כ'
 דכולל התם נמי תרומה כדאמר' [מש"ש פ"ה מ"י] נתתיו לני זו תרומה ומעשר עכ"פ כשאינו לו רק תרומה אינו מתורה משא"כ באין לו רק מעשר מתורה : י) ביום מיתה אפי' לאחר קבורה [ר"ב פ"ג סריות מ"ט] הוא אונן דאו' והאוכל או מע' בירושלים לוקח [רמב"ם ס"א מש"ל] וכן בכורים חייב אז ממת מדרות (א) [רמב"ם פ"ג מכוונים] אבל חתיכות לילה של אחר יום המיתה. וכ"כ הימים שבששתה בין יום מיתה לקבורה. חתיכות מדר' : יא) בכורים לאון : יב) לבערן מהעולם אחר שנת ג"א משנה ראשונה

משנה ראשונה

מביכורים דהא דרש' תומת ידך אלו ביכורים. דיש לומר דנהי דיביכורים איקרי תרומה תרומה לא איקרי בכורים מעשה טעון מעשה חסידים וכו' :

תפארת יבין

ז' ר"ל מעשר שני דשרי לזרים ואסור לקנות בדמי מע' עבדים וקרקעות וזהמה טמאה ובעל ברזב כשהמע' חוץ לירושלים ואינו טעון נע"י והע"ס דקוי"ל טבל ועלה אוכל במעשר שני (וכ"כ כל מעשר שמכר נפקא זה ר"ל מע' דשאר מעשות פשיעה דרית כחולין) : ח) לירושלים : ט) בכורים כשמביאן לבהמ"ק אומר פרשת ארמי אויב וגו' ומעשר כשמבערו בשנת ד' ו' בשמיטה אומר פרשת בערתי הקדש וגו'. ואע"ג שהמע' עכ"פ כשאינו לו רק תרומה אינו מתורה משא"כ באין לו רק מעשר מתורה : י) ביום מיתה אפי' לאחר קבורה [ר"ב פ"ג סריות מ"ט] הוא אונן דאו' והאוכל או מע' בירושלים לוקח [רמב"ם ס"א מש"ל] וכן בכורים חייב אז ממת מדרות (א) [רמב"ם פ"ג מכוונים] אבל חתיכות לילה של אחר יום המיתה. וכ"כ הימים שבששתה בין יום מיתה לקבורה. חתיכות מדר' : יא) בכורים לאון : יב) לבערן מהעולם אחר שנת ג"א משנה ראשונה

משנה ראשונה

מביכורים דהא דרש' תומת ידך אלו ביכורים. דיש לומר דנהי דיביכורים איקרי תרומה תרומה לא איקרי בכורים מעשה טעון מעשה חסידים וכו' :

בכורים התרומה פרק ב

ואסורין... חס ס"ו מהלכות... חס ס"ז מהלכות... חס ס"ח מהלכות... חס ס"ט מהלכות... חס ק"א מהלכות...

תוספות רע"ק

הריא לזמן שמתחיל הוא דאחי' וא"כ למסקנא גם רבין מ"א דלזמן שמתחיל הוא אלא דסניתייהו דאחשק בכורים למעשר... דהרמב"ם והר"ב אכל אתן בכורים א"ח במלכות ובראיהא להדיא בהרמב"ם שם ומפני דהיה רק לאו הבא מכלל עשה אבל למעט דאחשק חיוב מלכות כמו בשעור ובפרש לענין חיוב בישור דנקפו הרמב"ם בפ"י והר"ב מפרטיב הקרש... דזה הפנים לא נזכר בסוגין רק בירושלמי ואמאי שבקי לסיניא דירן דיבמות הג"ל דבפרש דקפ"י בכורים לפעור רע"ג"ל...

תנוקה [ע"א]. ובפ' כל עשה [נה]. הובאה בלשון הזה: **ב ואסורין ככל שכן**. בכוף פ"ו מהלכות מעשר שני. כתב הרמב"ם חס נתערבו צירושלים אסורים בכל שהן זמנין. וגירסת כסף משנה כמנין. וכתב דהכי פ"י כמו שאוסר דבר שבמנין. ע"כ. ולי נראה שגרסתו וגם גרסת הספר שניהם ע"ס. ולריך להיות זמנין ולאפוקי כשאינו מנינו דבטל. וכן לשון בצבורים פ"ד ס' טו. וטעם הדבר מצוהר בה' מהלכות אסורות פט"ז: **וגדוליהן אסורים וכו' חף לזרים וכו' משא"כ בתרומה**. והימיה דבמ"ד פ"ט דתרומות תקן גדולי תרומה תרומה. והר"ש

בפרשה שלמעה: **ור"ש פומר**. צבורים מן הביעור אלא יתנו לכהן דתרומה קרנה רחמנא. ותרומה ח"ל לבצרה מן העולם ואסורים. מעשר שני וצבורים שנתערבו בחולין אסורים תערובתן בכל שהן ואין עולים באחד ומאה: *) מלאכול בירושלם. כלומר אם נתערבו המעשר שני או הצבורים בעוד שהן בחולין ירושלם או אסורים תערובתן בכל שהוא מלאכול בתורת חולין משום דהוי דבר שיש לו מתירין הואיל ויכול לאכול התערובת כלה במקומה. אבל מעשר שני וצבורים שנתערבו בחולין חוץ לירושלם. אינן אסורין בכל שהוא הואיל ויש טורח להעלותן לא מקרי דבר שיש לו מתירין: **וגדוליהן אסורים**. תערובת של מעשר וצבורים שזרעם ולמחו וגדלו. ואינן הגדולים נמי אסורים לאכול בתורת חולין חס זרען וגדלו בירושלם. ואסורין תערובתן בכל שהן

מלאכת שלמה **מלאכת שלמה** וכו' אמר המלקט לנ"ל להני' מליאלכל בירושלם או כולו דבור אחד משוך עם מה שלמעה הימנו וצריך להיות אלא יתנו בירושלם כלומר וכו'. ובמה שפירש רע"ז אכל מעשר שני וצבורים שנתערבו בחולין חוץ לירושלם אינם אסורין בכל שהוא הואיל ויש טורח להעלותן וכו' אמר המלקט זהו שלל כפירוש רש"י וה"ר שמעון ז"ל. וכתב ה"ר שמשון ז"ל ואסורין בכל שהן וכו' האי אסורין כמו אסורין קדמיה' בירושלמי כלומר לענין שלא לאכול אלא בירושלם אסורין בכל שהן דאפי' באלף לא צביל משום דהוי דבר שיש לו מתירין לאפשר להעלותו לירושלם והא דתקן לעיל דצבורים עוין בל' ומאה שנתערבו בחולין דלענין זרים לאו דבר שיש לו מתירין הוא והבא בצבורים שנתערבו בתרומה לזיכא אלא איסור מחלות ויש לאסור דיש לו מתירין בירושלם וכן הגדולין אסורין מלאכול בירושלם אלא ישלם ויאלסם בירושלם והמעשר חס לא ירבה להעלותו יסדה איתו זמן זרען כדתן בפ"ט דתרומות. חף לזרים ולכהנים אינן זה דברי חכמים אלא מילתיה דר"ש דבגדה עיין בספר כתיבות בלשון נאדמים והכי אמרי' בירושלמי כימי מתני' ואף

לזרים ולכהנים ר"ש מתיר וההא איהא דרבנן מודו לו לר"ש דנמקס שהן מותרין כגון בירושלם מותרין חף לזרים ולכהנים ומשום צבורים כגון זרים ומיתיה התם להאי מילתא ראוי' מן ברייתא ע"כ בקיטור. ובכוף דבריו כתב וי"מ דמתני' מייירי שנתערבו בירושלם או מרשו בירושלם ומתלקין זין בירושלם זין חוץ לירושלם ולא יתכן כלל מדלא משיי הכי בירושלמי ע"כ אבל הרמב"ם ז"ל פירש ואומר חף לזרים חף לכהנים רואה בו כי מה שנתערב בו הצבורים בכל שהוא אסור לזרים ולא נאמר כיון שהוא אסור לזרים ישי' דעו כמו דבר שאין לו מתירין ועולה בל' ומאה שנתערבו בירושלם והדיענה שזה אסור אפי' שהוא כן וכו' ואומר חף לזרים והשיעור דהגדה סוף הפירוש הכימי ביה"ט: אע"פ שהוא אסור לזרים אסור בכל שהוא וכמו כן המעשר ממעשר שני אע"פ שהוא אסור להאכלו לכהנים והיו אלו החולין קודם התערבותן מותרות לכהנים לא נאמר שז התערבות חזר כמו דבר שאין לו מתירין ועולה אלא לעולם מעשר

כל זמן שיראה עד שעת הביעור אבל בשעת הביעור זמנו צריך לבערם מן העולם בכל מקום שכן ואפי' הכהן עלמו חס לא אכלן עדיין מה שאין כן בתרומה ולא צריא ביעור אלא צבורים ומעשר שני זין הטעם זין הטעם דהיינו בעלים חייבין בביעור ונדחו קדמיה' בירושלמי: בפ"י רע"ז ל' לזמן המתחיל לא יאכל בירושלם וכו' אמר המלקט לנ"ל להני' מליאלכל בירושלם או כולו דבור אחד משוך עם מה שלמעה הימנו וצריך להיות אלא יתנו בירושלם כלומר וכו'. ובמה שפירש רע"ז אכל מעשר שני וצבורים שנתערבו בחולין חוץ לירושלם אינם אסורין בכל שהוא הואיל ויש טורח להעלותן וכו' אמר המלקט זהו שלל כפירוש רש"י וה"ר שמעון ז"ל. וכתב ה"ר שמשון ז"ל ואסורין בכל שהן וכו' האי אסורין כמו אסורין קדמיה' בירושלמי כלומר לענין שלא לאכול אלא בירושלם אסורין בכל שהן דאפי' באלף לא צביל משום דהוי דבר שיש לו מתירין לאפשר להעלותו לירושלם והא דתקן לעיל דצבורים עוין בל' ומאה שנתערבו בחולין דלענין זרים לאו דבר שיש לו מתירין הוא והבא בצבורים שנתערבו בתרומה לזיכא אלא איסור מחלות ויש לאסור דיש לו מתירין בירושלם וכן הגדולין אסורין מלאכול בירושלם אלא ישלם ויאלסם בירושלם והמעשר חס לא ירבה להעלותו יסדה איתו זמן זרען כדתן בפ"ט דתרומות. חף לזרים ולכהנים אינן זה דברי חכמים אלא מילתיה דר"ש דבגדה עיין בספר כתיבות בלשון נאדמים והכי אמרי' בירושלמי כימי מתני' ואף

לזרים ולכהנים ר"ש מתיר וההא איהא דרבנן מודו לו לר"ש דנמקס שהן מותרין כגון בירושלם מותרין חף לזרים ולכהנים ומשום צבורים כגון זרים ומיתיה התם להאי מילתא ראוי' מן ברייתא ע"כ בקיטור. ובכוף דבריו כתב וי"מ דמתני' מייירי שנתערבו בירושלם או מרשו בירושלם ומתלקין זין בירושלם זין חוץ לירושלם ולא יתכן כלל מדלא משיי הכי בירושלמי ע"כ אבל הרמב"ם ז"ל פירש ואומר חף לזרים חף לכהנים רואה בו כי מה שנתערב בו הצבורים בכל שהוא אסור לזרים ולא נאמר כיון שהוא אסור לזרים ישי' דעו כמו דבר שאין לו מתירין ועולה בל' ומאה שנתערבו בירושלם והדיענה שזה אסור אפי' שהוא כן וכו' ואומר חף לזרים והשיעור דהגדה סוף הפירוש הכימי ביה"ט: אע"פ שהוא אסור לזרים אסור בכל שהוא וכמו כן המעשר ממעשר שני אע"פ שהוא אסור להאכלו לכהנים והיו אלו החולין קודם התערבותן מותרות לכהנים לא נאמר שז התערבות חזר כמו דבר שאין לו מתירין ועולה אלא לעולם מעשר

מלאכת שלמה

כל זמן שיראה עד שעת הביעור אבל בשעת הביעור זמנו צריך לבערם מן העולם בכל מקום שכן ואפי' הכהן עלמו חס לא אכלן עדיין מה שאין כן בתרומה ולא צריא ביעור אלא צבורים ומעשר שני זין הטעם זין הטעם דהיינו בעלים חייבין בביעור ונדחו קדמיה' בירושלמי: בפ"י רע"ז ל' לזמן המתחיל לא יאכל בירושלם וכו' אמר המלקט לנ"ל להני' מליאלכל בירושלם או כולו דבור אחד משוך עם מה שלמעה הימנו וצריך להיות אלא יתנו בירושלם כלומר וכו'. ובמה שפירש רע"ז אכל מעשר שני וצבורים שנתערבו בחולין חוץ לירושלם אינם אסורין בכל שהוא הואיל ויש טורח להעלותן וכו' אמר המלקט זהו שלל כפירוש רש"י וה"ר שמעון ז"ל. וכתב ה"ר שמשון ז"ל ואסורין בכל שהן וכו' האי אסורין כמו אסורין קדמיה' בירושלמי כלומר לענין שלא לאכול אלא בירושלם אסורין בכל שהן דאפי' באלף לא צביל משום דהוי דבר שיש לו מתירין לאפשר להעלותו לירושלם והא דתקן לעיל דצבורים עוין בל' ומאה שנתערבו בחולין דלענין זרים לאו דבר שיש לו מתירין הוא והבא בצבורים שנתערבו בתרומה לזיכא אלא איסור מחלות ויש לאסור דיש לו מתירין בירושלם וכן הגדולין אסורין מלאכול בירושלם אלא ישלם ויאלסם בירושלם והמעשר חס לא ירבה להעלותו יסדה איתו זמן זרען כדתן בפ"ט דתרומות. חף לזרים ולכהנים אינן זה דברי חכמים אלא מילתיה דר"ש דבגדה עיין בספר כתיבות בלשון נאדמים והכי אמרי' בירושלמי כימי מתני' ואף

לזרים ולכהנים ר"ש מתיר וההא איהא דרבנן מודו לו לר"ש דנמקס שהן מותרין כגון בירושלם מותרין חף לזרים ולכהנים ומשום צבורים כגון זרים ומיתיה התם להאי מילתא ראוי' מן ברייתא ע"כ בקיטור. ובכוף דבריו כתב וי"מ דמתני' מייירי שנתערבו בירושלם או מרשו בירושלם ומתלקין זין בירושלם זין חוץ לירושלם ולא יתכן כלל מדלא משיי הכי בירושלמי ע"כ אבל הרמב"ם ז"ל פירש ואומר חף לזרים חף לכהנים רואה בו כי מה שנתערב בו הצבורים בכל שהוא אסור לזרים ולא נאמר כיון שהוא אסור לזרים ישי' דעו כמו דבר שאין לו מתירין ועולה בל' ומאה שנתערבו בירושלם והדיענה שזה אסור אפי' שהוא כן וכו' ואומר חף לזרים והשיעור דהגדה סוף הפירוש הכימי ביה"ט: אע"פ שהוא אסור לזרים אסור בכל שהוא וכמו כן המעשר ממעשר שני אע"פ שהוא אסור להאכלו לכהנים והיו אלו החולין קודם התערבותן מותרות לכהנים לא נאמר שז התערבות חזר כמו דבר שאין לו מתירין ועולה אלא לעולם מעשר

תוס' אנשי שם

בר"ב ד"ה מלאכול כו' הואיל ויכול לאכול כו'. מנא? כמעט דה"ל לה"ר דהרי שיש לו מתירין זמנין כשיוכל לאכול הדבר שנתערב אפי' ששטף לא נאסר אלא כשיוכל לאכול חוץ לירושלם וכו' חס שיהיה לה דוקא הריא לזמן שמתחיל הוא דאחי' וא"כ למסקנא גם רבין מ"א דלזמן שמתחיל הוא אלא דסניתייהו דאחשק בכורים למעשר... דהרמב"ם והר"ב אכל אתן בכורים א"ח במלכות ובראיהא להדיא בהרמב"ם שם ומפני דהיה רק לאו הבא מכלל עשה אבל למעט דאחשק חיוב מלכות כמו בשעור ובפרש לענין חיוב בישור דנקפו הרמב"ם בפ"י והר"ב מפרטיב הקרש... דזה הפנים לא נזכר בסוגין רק בירושלמי ואמאי שבקי לסיניא דירן דיבמות הג"ל דבפרש דקפ"י בכורים לפעור רע"ג"ל...

קאמר

יבין תפארת ישראל בועז

כ' זהו לאו בהדיא דמני לא הוה לקי עליהו דהו"ל לאו שכללות ואף דבפסחים (דכ"ד ע"א) אמרי' ואת"ל אינן עושין מה"ד היקישא הוא אלמא דעושין אהך היקישא ליהא דב"ל ק' כיון דכל עיקר ילפותא מהיקישא למה אייתי' הק"ו כלל אע"כ דתרווייהו זריכא דהיקיש' הו"ל רק כגוליי מלתא על הק"ו לעושין מה"ד דהו לאסורה כבר שמעי' לה מהיקישא ודכוהי' אשכחן [צמות דס"ח צ"ב] דכסה"ל עושין מה"ד. אבל לענין חגיגות ליהא ק"ו צבורים ממשער דאכ"ל תרומה ויכיה ואת"ל א"כ ל"ל לרבנן למינה' היקישא כלל ולא מושמעת כיון דבין ק"ו וכך לא לקי ז"ל דלויטרי' היקישא גלות דושמעת לאו אומן שמחה לתודא קאי כ"ל דלמעט חגיגות נמי אהא והשתא לזכו דברי הרמב"ם ור"ב דמיתיה קרא דושמעת כיון דלפי האמת מהך קרא מני למילף תרווי' ילפותיה ק"ו ל"ל ל"מ' וחו ק"ל לר"מ' ור"ב דנקפו בחיוב בעור הטעם מדכתוב היקודם וביבמות שם קאמר משום דליחשק למעשר וע"ע. ויקרא התולעת הטעם שהביאו הוא בירושלמי כהא ולי דברינו כה"ל גס ק' וזה תמישכ לפע"ד:

בשמיטה: (ג) דצבורים כתרומה דא"ל לבער מהטעם אלא נהנין לכהן ודיו: (ד) אסורין כמו אסורין ור"ל צבורים ומע"כ לא שהוא שנתערבו כלל אע"כ דתרווייהו זריכא דהיקיש' הו"ל רק כגוליי מלתא על הק"ו לעושין מה"ד דהו לאסורה כבר שמעי' לה מהיקישא ודכוהי' אשכחן [צמות דס"ח צ"ב] דכסה"ל עושין מה"ד. אבל לענין חגיגות ליהא ק"ו צבורים ממשער דאכ"ל תרומה ויכיה ואת"ל א"כ ל"ל לרבנן למינה' היקישא כלל ולא מושמעת כיון דבין ק"ו וכך לא לקי ז"ל דלויטרי' היקישא גלות דושמעת לאו אומן שמחה לתודא קאי כ"ל דלמעט חגיגות נמי אהא והשתא לזכו דברי הרמב"ם ור"ב דמיתיה קרא דושמעת כיון דלפי האמת מהך קרא מני למילף תרווי' ילפותיה ק"ו ל"ל ל"מ' וחו ק"ל לר"מ' ור"ב דנקפו בחיוב בעור הטעם מדכתוב היקודם וביבמות שם קאמר משום דליחשק למעשר וע"ע. ויקרא התולעת הטעם שהביאו הוא בירושלמי כהא ולי דברינו כה"ל גס ק' וזה תמישכ לפע"ד:

ראשונה לפרש דגידוליהן אסורים משום חס דבר שיש לו מתירין כיון שהאסור כבר כלה לו ואינו צבולם מה אסור יש בו ובהדיא תקן פ"ט דתרומות הטעם גידוליהן מותרים דכבר שזרעו כלה אפי' דבכל יש לו מתירין. והא דגבי קנימות אסור גידולין צבולו

משנה וגידוליהן אסורין. הר"ב מפרש לה משום דהוי דבר שיש לו מתירין וכו' הרמב"ם. וז"ל דבירושלמי מסיק דבצבורים בולן זרעו כלל דמתנן פ"ט דתרומות איהו דבר שאין זרעו כלה כגון הלחף והסוף והבגלים וכולהו לא שייכי בבצבורים. והשתא ח"ל כוה איכא לפדוהו. ומ"מ נעמא דא"ל תקיא כ"א ע"י פדויה מקרי יל"מ כיון דלפדייה עומד ואו דוקא באין בו ט"פ או שנגעם לירושלים ויא' דא"ל היתר כלל ע"י פדויה כול כוה י יל"מ דבין שיל' טורה בעלגיינו מהשתא לפדייה קאי ומתני' באין בו קתתא דפדייה כגון שאין בו ט"פ או שנגעם לירושלים ויא'. עיין ששהי' פס"ז מהניחא ס"י גידולין

זוה איכא לפדוהו. ומ"מ נעמא דא"ל תקיא כ"א ע"י פדויה מקרי יל"מ כיון דלפדייה עומד ואו דוקא באין בו ט"פ או שנגעם לירושלים ויא' דא"ל היתר כלל ע"י פדויה כול כוה י יל"מ דבין שיל' טורה בעלגיינו מהשתא לפדייה קאי ומתני' באין בו קתתא דפדייה כגון שאין בו ט"פ או שנגעם לירושלים ויא'. עיין ששהי' פס"ז מהניחא ס"י גידולין

שהוא כיוון שיכולים לראובל במקום: אף לזרים ולבהמה.
 מעשר שני ובכורים שאוסרין התרומות בכל שהם וגדוליהן נמי
 לאוסרין אף לזרים ולבהמה אכורים. אם בכורים הם אוסרין
 התרומה לזרים. ואם מעשר הוא אוסר
 הימא דוקא לענין לראובל חוץ לירושלם
 הוא לאוסרים בכל שהוא דלהאי מלתא
 חשיבי דבר שיש לו מיתרין כיוון שיכול
 לאכלן במקום בירושלם ואפילו בחלק
 לא בטלי. אבל לאוסר התרומה
 לזרים ולבהמה דאסור זרות ובהמה אין
 לו מיתרין כלקא דעתך אמינא ללא
 יאסרו התרומות בכל שהוא קמשתע
 לן דכיון דחל על התרומה שם
 בכורים ומעשר לראובל חוץ לירושלם חל נמי לענין זה
 לראובל לאכול לזרים אם הם בכורים. או לבהמה אם הוא מעשר:
 ור' שמעון מתיר. אגדוליהן בלבד קאי דסבר כבר בטלים הם.
 אבל בתרומה עולמה מודה רבי שמעון. ואין הלכה כר' שמעון
 בטובה מחמתין: מה שאין כן בתרומה. שכל הדינים הללו
 אין נוהגים בתרומה: אוסרין את הגרין. אסור לאכול מתבואה
 שבגורן עד שפירש תרומה ומעשרות אבל בכורים אין אוסרין:
 ויש מלאכת

בירושלם (א) אף לזרים ולבהמה (א). ר'
 שמעון מתיר (ב) הרי אלו במעשר ובבכורים.
 מה שאין כן בתרומה (ג): ג' יש
 בתרומה ומעשר מה שאין כן בבכורים.
 שהתרומה והמעשר אוסרין את הגורן (ד).
 ח"ג. ולבהמה חייבין ואף לבהמה. ר"ש ג"ל ור"ש. ובבכורים
 נמשך ובכורים. כן בירושלמי ג"ל. ג' שהתרומה ג"ל ור"ז כ'
 התרומה ור"ל נמשך.

והר"ש מפ' למחני' בענין אחר שפי' הר"ז והרמב"ם ומיישב לזה דוחק.
 ולכן לא רית' להעתיקו. גם התוס' בפ' כל שעה דף לד [סד"ה פהרו
 מלמא] לא הביעו המסנה פירושו. והקשו קושיו א' ומירלו דלזרים
 דמחני' פירושו עובדי כוכבים. ושכן משמע בירוש' וגם זה דוחק. ויש
 לפי' הר"ז והרמב"ם סעד מן הירושל'
 כמו שכתב הכסף משנה בפ"ד מהלכות
 בכורים וחולה לה מ"ש הר"ש ללא
 משני הכי בירושלמי. ולענין התומה
 נראה לי דלאו קושיו דהא מאז דתי
 אף לזרים נפרש אף ע"פ ששאר אסור
 לזרים [ומימא דתיסוי בגדולו תרומה
 שאוסרים לזרים ולא לזכרים אחרים
 כמ"ס בסמוך] וא"כ עיקר הדיון השנוי.
 אין זה ששונה לזרים. אלא עיקר הדיון גדוליהן אכורים. הוא
 ששונה עליו משא"כ בתרומה. וזה אמר דהא גדולו תרומה תרומה.
 מפרש בירושלמי ופסקו הרמב"ם בפ' י"א מהלכות תרומה ס' כ"א
 דוקא לזרים אבל לשאר דברים הרי הן כחולין לכל דבר כגון להחייב
 בלקט שכחה ופאה ומעשרות וכן הביאו התוס' דפ' כל שעה תוספתא
 דהני גדולי תרומה [ומע"ס] הרי הן כחולין והביאו הך ירושלמי
 לתראה: ג' אוסרים את הגורן. ע' בפ"ק דמעשרות מ"ה ו' וזכרים
 פ"ב

ג' יש בתרומה. פוס' מסו
 יב: אוסרין. מה' פ'
 הלכות מעשר ט"ז:
 תוספות חדשים
 משנה ב [תי"ט ד"ה]
 וגדוליהן כו' ופאה
 ומעשרות ט' עכ"ל.
 ומשנה שלמה שרע כן
 ברפ"ט דתרומות וכל זה
 דוחק ולי' ליישב גדולו
 תרומה תרומה כו' מ"א דבר
 כדאימא בשנת דף י"ז ע"ב
 ומתני' כהן כתיב מקודם
 וכו' מ"א תולע תבוא' שם דף
 ט"ז ע"ב ד"ה ואלימא כו'
 גם נפסקים דף י"ז ד"ה ול'
 העומא' גם התי"ט הביאו שם
 ספ"ט וכו' כדנזר דף לד ע"ב.
 (ממהרש"א ז"ל)
 ולפני' להודיעו אף העלמו
 עיניהם מדברי הר"ז
 דמקרא וגדוליהם אכורים
 תרומות של מעשר ובכורים
 שזרעם כו' וכו'א' בתרומה
 גדוליהן תולע כדאימא פ"ע
 דתרומות מ"ד התומה
 גדוליהן תולע והשאלת
 תמימת התוי"ט ומחמת

קאמר התם גדולו חולין אבל מהיה בעי משום דמי זרען. וכתבו חוס' ז"ל
 פ' כל שעה דף ל"ד וזה לשונם הקשה ה"ר משה נבירי"ל דהיי' קתני ויש
 במעשר ובכורים מה שא"כ בתרומה שהמעשר והבכורים גדוליהן אוסרין
 לאכול בירושלם אף לזרים ולבהמה מה שא"כ בתרומה משמע גדולו תרומה
 שרו לזרים מיהו בלאו הכי לא אחי שפיר לטמא אף לזרים דלדבריהם אף לבהמים
 מונעין לי' למימר ונראה דזרים דקתני היינו עובדי כוכבים וכן משמע בירושלמי
 ע"כ. ור"ע ז"ל נראה שקור' פי' הרמב"ם ז"ל שהעתיקו לעיל והפסוק לעיקר
 דורים נקם משום בכורים ובהמה משום מעשר ועיין ברבינו שלמה לרי"א
 ז"ל שם דף ל"ד שכתב דהיי' בעלי תבוא' נראה להם דוחק לפרש כפירוש
 הרמב"ם ז"ל דקאי חד אבכורים וחד למעשר ומש"ה פירשו מה שפירשו עיין
 סס. וכתב הר"ש שמאין ז"ל ורז"ל ליישב מאי מה שא"כ בתרומה דאי משום
 גדולו תרומה שרו חוץ לירושלם לפי' תרומה עולמה שריא ולא שייך לענין
 זה למימא מה שא"כ בתרומה דכבר הנה לי' פטויהן הנאת מקום וי"ל משום
 דהך במקום שגדוליהן חולין לכל דבר משכחת בהו אוסורא כגון מלאכול
 בירושלם מה שא"כ בתרומה דמקום שגדוליהן חולין כגון גדולי גדולין בדבר
 שזרעו כלה לא משכחת בהו שום אוסור וכי"ל הוא אוסרין בכל שהן דלע"ג

אין זה ששונה לזרים. אלא עיקר הדיון גדוליהן אכורים. הוא
 ששונה עליו משא"כ בתרומה. וזה אמר דהא גדולו תרומה תרומה.
 מפרש בירושלמי ופסקו הרמב"ם בפ' י"א מהלכות תרומה ס' כ"א
 דוקא לזרים אבל לשאר דברים הרי הן כחולין לכל דבר כגון להחייב
 בלקט שכחה ופאה ומעשרות וכן הביאו התוס' דפ' כל שעה תוספתא
 דהני גדולי תרומה [ומע"ס] הרי הן כחולין והביאו הך ירושלמי
 לתראה: ג' אוסרים את הגורן. ע' בפ"ק דמעשרות מ"ה ו' וזכרים
 פ"ב

הוא
 ששונה עליו משא"כ בתרומה. וזה אמר דהא גדולו תרומה תרומה.
 מפרש בירושלמי ופסקו הרמב"ם בפ' י"א מהלכות תרומה ס' כ"א
 דוקא לזרים אבל לשאר דברים הרי הן כחולין לכל דבר כגון להחייב
 בלקט שכחה ופאה ומעשרות וכן הביאו התוס' דפ' כל שעה תוספתא
 דהני גדולי תרומה [ומע"ס] הרי הן כחולין והביאו הך ירושלמי
 לתראה: ג' אוסרים את הגורן. ע' בפ"ק דמעשרות מ"ה ו' וזכרים
 פ"ב

הוא
 ששונה עליו משא"כ בתרומה. וזה אמר דהא גדולו תרומה תרומה.
 מפרש בירושלמי ופסקו הרמב"ם בפ' י"א מהלכות תרומה ס' כ"א
 דוקא לזרים אבל לשאר דברים הרי הן כחולין לכל דבר כגון להחייב
 בלקט שכחה ופאה ומעשרות וכן הביאו התוס' דפ' כל שעה תוספתא
 דהני גדולי תרומה [ומע"ס] הרי הן כחולין והביאו הך ירושלמי
 לתראה: ג' אוסרים את הגורן. ע' בפ"ק דמעשרות מ"ה ו' וזכרים
 פ"ב

יש מלאכת
 קאמר התם גדולו חולין אבל מהיה בעי משום דמי זרען. וכתבו חוס' ז"ל
 פ' כל שעה דף ל"ד וזה לשונם הקשה ה"ר משה נבירי"ל דהיי' קתני ויש
 במעשר ובכורים מה שא"כ בתרומה שהמעשר והבכורים גדוליהן אוסרין
 לאכול בירושלם אף לזרים ולבהמה מה שא"כ בתרומה משמע גדולו תרומה
 שרו לזרים מיהו בלאו הכי לא אחי שפיר לטמא אף לזרים דלדבריהם אף לבהמים
 מונעין לי' למימר ונראה דזרים דקתני היינו עובדי כוכבים וכן משמע בירושלמי
 ע"כ. ור"ע ז"ל נראה שקור' פי' הרמב"ם ז"ל שהעתיקו לעיל והפסוק לעיקר
 דורים נקם משום בכורים ובהמה משום מעשר ועיין ברבינו שלמה לרי"א
 ז"ל שם דף ל"ד שכתב דהיי' בעלי תבוא' נראה להם דוחק לפרש כפירוש
 הרמב"ם ז"ל דקאי חד אבכורים וחד למעשר ומש"ה פירשו מה שפירשו עיין
 סס. וכתב הר"ש שמאין ז"ל ורז"ל ליישב מאי מה שא"כ בתרומה דאי משום
 גדולו תרומה שרו חוץ לירושלם לפי' תרומה עולמה שריא ולא שייך לענין
 זה למימא מה שא"כ בתרומה דכבר הנה לי' פטויהן הנאת מקום וי"ל משום
 דהך במקום שגדוליהן חולין לכל דבר משכחת בהו אוסורא כגון מלאכול
 בירושלם מה שא"כ בתרומה דמקום שגדוליהן חולין כגון גדולי גדולין בדבר
 שזרעו כלה לא משכחת בהו שום אוסור וכי"ל הוא אוסרין בכל שהן דלע"ג

הוא
 ששונה עליו משא"כ בתרומה. וזה אמר דהא גדולו תרומה תרומה.
 מפרש בירושלמי ופסקו הרמב"ם בפ' י"א מהלכות תרומה ס' כ"א
 דוקא לזרים אבל לשאר דברים הרי הן כחולין לכל דבר כגון להחייב
 בלקט שכחה ופאה ומעשרות וכן הביאו התוס' דפ' כל שעה תוספתא
 דהני גדולי תרומה [ומע"ס] הרי הן כחולין והביאו הך ירושלמי
 לתראה: ג' אוסרים את הגורן. ע' בפ"ק דמעשרות מ"ה ו' וזכרים
 פ"ב

הוא
 ששונה עליו משא"כ בתרומה. וזה אמר דהא גדולו תרומה תרומה.
 מפרש בירושלמי ופסקו הרמב"ם בפ' י"א מהלכות תרומה ס' כ"א
 דוקא לזרים אבל לשאר דברים הרי הן כחולין לכל דבר כגון להחייב
 בלקט שכחה ופאה ומעשרות וכן הביאו התוס' דפ' כל שעה תוספתא
 דהני גדולי תרומה [ומע"ס] הרי הן כחולין והביאו הך ירושלמי
 לתראה: ג' אוסרים את הגורן. ע' בפ"ק דמעשרות מ"ה ו' וזכרים
 פ"ב

הוא
 ששונה עליו משא"כ בתרומה. וזה אמר דהא גדולו תרומה תרומה.
 מפרש בירושלמי ופסקו הרמב"ם בפ' י"א מהלכות תרומה ס' כ"א
 דוקא לזרים אבל לשאר דברים הרי הן כחולין לכל דבר כגון להחייב
 בלקט שכחה ופאה ומעשרות וכן הביאו התוס' דפ' כל שעה תוספתא
 דהני גדולי תרומה [ומע"ס] הרי הן כחולין והביאו הך ירושלמי
 לתראה: ג' אוסרים את הגורן. ע' בפ"ק דמעשרות מ"ה ו' וזכרים
 פ"ב

במנין בירושלם אין בטלים דמלאכה (אלא שם בני תורה הו' כדשיל"מ
 משה"כ חץ לירושלם בכורים בטלים בק"א ומע"ס בטל ברוב [רמב"ם פ"ו
 מחש"ה ה"ד ופ"ד מנכורים ה"ו]). [והר"ש ח"י חוץ לירושלם אינו בטלים. והא
 דתני במ"א בכורים בטלים בק"א היינו נגמטוב כחולין דלענין זרים לא הוה
 כדשיל"מ ומדלמדה זכות הוה כמי מחילה. משא"כ הכא מיירי בנגמטוב בתרומה
 לדיכא רק אוסור מחילת או"ל כדשיל"מ להעלות ולאכלן והא דקתני מלאכלן
 בירושלם ו"ל מלאכלן אלא בירושלם: [או] זורען בירושלם אסור
 לאכלן בתורת חולין מדיח לו מתירין [להר"ש ח"י מיירי אפי' חוץ לירושלם
 יאסור מלאכלן אלא בירושלם]. והא דתני פרק נו' דתרומה מ"ד גדולי
 בכורים ומע"ס מתירים היינו זורען חוץ לירושלם או דהתם אהי'
 אליבא דר"ש דהכא ואף דהתם נמי תני גדולי תרומה תרומה ובמהני'
 הכא מסיק משא"כ בתרומה התם מ"ח דבר שגזרו כפ"ק דשבת.

ומתיתין דהכא קודם גזירה נשנית (שו) אכלוה קאי בין שנתערב בחולין
 או זרען ללא הימא דוקא לאכלן חוץ לירושלם אסור אבל לענין לאכול
 הבכורים לזרים ומע"ס לבהמה נבטלו קמ"ל דאף לזה לא נבטלו.
 [והר"ש ח"י סימן י"ד דמחני' בנגמטוב בתרומה מיירי אם כן אי אפשר
 דיתא דלמשה לזרים. קאי אף לזרים וכו' אמלתא דר' שמעון והני קאמר
 אף לזרים ולבהמה כ' משעון מהיר. וכן מפורש בירושלמי דר' שמעון
 לגדלים דרבנן קאמר ר"ל דה"פ ר' שמעון קאמר לרבנן כמו דמדיחו
 לי בנגמטוב בכורים בחולין דבטל בק"א ומזר לזרים וכמו כן מודיעו
 בנגמטוב דבטל כבוד ומזר לבהמה כ"כ בטלו לענין קליטות מחילות.
 ולפי זה מינין למימר דהא דתני בפרק ט' דמעשר גדולו תרומה ובכורים
 מזרעים אפי' כרבנן אהי' כרבנן לענין היחך לזרים. אבל פל כל פנים
 ניין לאכלן בירושלם וזה סיוון יש לקיים בירושלמי: (יו) אגדולין לבד
 פלוג: (יח) שכל הדיין הללו אין נוהגין בה: (יש) אסור לאכול מתבואה
 עד

ומתיתין דהכא קודם גזירה נשנית (שו) אכלוה קאי בין שנתערב בחולין
 או זרען ללא הימא דוקא לאכלן חוץ לירושלם אסור אבל לענין לאכול
 הבכורים לזרים ומע"ס לבהמה נבטלו קמ"ל דאף לזה לא נבטלו.
 [והר"ש ח"י סימן י"ד דמחני' בנגמטוב בתרומה מיירי אם כן אי אפשר
 דיתא דלמשה לזרים. קאי אף לזרים וכו' אמלתא דר' שמעון והני קאמר
 אף לזרים ולבהמה כ' משעון מהיר. וכן מפורש בירושלמי דר' שמעון
 לגדלים דרבנן קאמר ר"ל דה"פ ר' שמעון קאמר לרבנן כמו דמדיחו
 לי בנגמטוב בכורים בחולין דבטל בק"א ומזר לזרים וכמו כן מודיעו
 בנגמטוב דבטל כבוד ומזר לבהמה כ"כ בטלו לענין קליטות מחילות.
 ולפי זה מינין למימר דהא דתני בפרק ט' דמעשר גדולו תרומה ובכורים
 מזרעים אפי' כרבנן אהי' כרבנן לענין היחך לזרים. אבל פל כל פנים
 ניין לאכלן בירושלם וזה סיוון יש לקיים בירושלמי: (יו) אגדולין לבד
 פלוג: (יח) שכל הדיין הללו אין נוהגין בה: (יש) אסור לאכול מתבואה
 עד

ומתיתין דהכא קודם גזירה נשנית (שו) אכלוה קאי בין שנתערב בחולין
 או זרען ללא הימא דוקא לאכלן חוץ לירושלם אסור אבל לענין לאכול
 הבכורים לזרים ומע"ס לבהמה נבטלו קמ"ל דאף לזה לא נבטלו.
 [והר"ש ח"י סימן י"ד דמחני' בנגמטוב בתרומה מיירי אם כן אי אפשר
 דיתא דלמשה לזרים. קאי אף לזרים וכו' אמלתא דר' שמעון והני קאמר
 אף לזרים ולבהמה כ' משעון מהיר. וכן מפורש בירושלמי דר' שמעון
 לגדלים דרבנן קאמר ר"ל דה"פ ר' שמעון קאמר לרבנן כמו דמדיחו
 לי בנגמטוב בכורים בחולין דבטל בק"א ומזר לזרים וכמו כן מודיעו
 בנגמטוב דבטל כבוד ומזר לבהמה כ"כ בטלו לענין קליטות מחילות.
 ולפי זה מינין למימר דהא דתני בפרק ט' דמעשר גדולו תרומה ובכורים
 מזרעים אפי' כרבנן אהי' כרבנן לענין היחך לזרים. אבל פל כל פנים
 ניין לאכלן בירושלם וזה סיוון יש לקיים בירושלמי: (יו) אגדולין לבד
 פלוג: (יח) שכל הדיין הללו אין נוהגין בה: (יש) אסור לאכול מתבואה
 עד

משניות זיעים ד"ב ל"ג 33

יש להם שיעור. שם פ"א
כ"א ופ"ב הלכות תרומה כ"א
ג: בכל הפירות. שם פ"ב
הלכות תרומה כ"א ופ"ב הלכות
מבוי: ושללא בפני חרוב.
שם פ"א הלכות תרומה כ"א
כ"א ופ"ב הלכות תרומה כ"א
ד בבחור. שם פ"ב
הלכות בכורים ה"ט:

פ"ב: ויש להם שיעור. פי' הר"ב מדרבנן ח' מחמשים אבל
בכורים חשי' מדרבנן לא וכן משמע לשוני במשנה ה. ובפ"ק דפאה
מפרש דבכורים אין להם שיעור ולא נחנה בהם התורה שיעור
משמע דאילו מדרבנן יש להם שיעור. וכ"כ הרמב"ם בפ"ג מהלכות
בכורים דמדבריהם לרין להפריש ח'
מששים. וכתב בכ"מ שהוא מהירושלמי
דריש פ"ג והכי משמע בגמ' דידן בפ'
ראשית הגז וע"ש דף קלו. ולמה
שכתבתי בריש פאה בשם רש"י דשיעור
תרומה רמזה בפסוקים יש לומר דה"ק
דתרומה יש לה שיעור מדרבנן בדרך
אסמכתא: אבל בכורים אין להם
שיעור מדרבנן בדרך אסמכתא:
בפני הבית ושללא בפני הבית. עיין
בפי' הר"ב בסוף מס' שקלים. ובספרי

תוספות חדשים
קשה זו דקדק ר"ב לפרש
ק. (כמ"ז הסגן בלון):
ששנה ג (ה"ר"ה ר"ח) ויש
לפי כ"ו בדרך אסמכתא ע"ל
ולפי דה"ס בכורים אין להם
שיעור כהנא דהתורה שאלו
הוא אהרן קורא לה שם
כמ"ס בפ"ג משאל' בתרומה
ומעשר שמעוה הכל בשם
אהרן סירו' שהכל שום
משאל' בכורים שהשאר קרא
תוספת ואש' שיה' לכל
כמ"ס פ"ג משנה י"א:
(מהירושלמי ע"ל):

ויש להם שיעור. ונהוגים בכל הפירות (א).
בפני הבית ושללא בפני הבית (ב). ובאריסין.
ובחבורות. ובסקריקין (ג). ובגזלן. הרי אלו
בתרומה ובמעשר מה שאין כן בבכורים (ד):
ד ויש בבכורים מה שאין כן בתרומה
ובמעשר. שהבכורי' נקנין במחורב לקרקע (ה)
ועושה

הכי. ובמעשר נותננו ומעשר. כן נותננו ג. ד ויש נותננו
יש וכה"ל ד"ס. כן נ"ל וד"ל ג' וכל' נפשנו וכו' ומעשר
נ"ל וכו' ומעשר.
פרשת קרח כל תרומת הקדשים וגו' נתתי לך ולבניך ולבעותיך לחק עולם עד שינהג הדבר לדורות. עוד שם נתתי ללוים לנחלה למה
נאמר לפי שהוא אומר ולבני לוי הנה נתתי אין לי אלא בפני הבית. שלא בפני הבית מנין. ת"ל לנחלה מה נחלה טובא בפני הבית ושללא
בפני הבית. אף מעשר ראשון נהגת בפני הבית ושללא בפני הבית [עוד שם בפרשת ראה ר'] שמעון אומר יכול יהיה אדם מעלה מעשר
שני בזמן הזה ולוכלו ודין הוא וכו' ת"ל ואכלת לפני ה' אלהיך במקום אשר יבחר מקום מעשר שני לבכור מה בכור אינו נאכל [אלא] בפני
הבית

מלאכת שלמה
הבעלים והגזלן לו ואפ"כ דשניה אינם יכולין להקדים מ"מ שם סגל לא פקע
ואהכי תמן דוהנין בסקריקין ובגזלן אבל בכורים אינם טובלין את הגזן ואפסר
למיכל מן הפירות קודם הפרשתן כל זמן שלא קרא שם יכול לאכלן כולן אלא
דקא מבטל עשה הלכך יכול להפקיען מידי בכורים וקיימא מתני' בלא ראש
והנין בסקריקין ובגזלן דקתני לא בהסקריקין והגזלן יכולין לתרום דקיימא
לן כר' יוחנן דאמר אפי' הבעלים אין תרומתן תרומה אלא מתן דלתי לדיה
מייבייה לא מני אכיל בלא תרומה ללא מתקן לאפקועה אבל בכורים מניין
לאפקועיהו פ"ג: מה שאין כן בבכורים. דאין אוסרין את הגזן דאפי'
הפריש בכורים לא קנעו. ואין להם שיעור כדתינו סיפא עושה אדם כל שדיו:
בכורים ואין מהנין אלא ב' המינים ואין טהנין אלא בפני הבית דכתיב נתתי
בית ה' אלקיך וחקן נמי בפ' בחרת דשקלים דאפי' הקדישן בזמן הזה לא קדשו
ואין טהנין באריסין כדחגן פ"ק דבעינן כל גדולין מהלמנהו. ה"ר שלמה
שיריליו"ז ז"ל: ד נקנין במחורב לקרקע. כדחגן לקמן יורד אדם לתוך
שדו ורואה האנה שגברה קושרה בגמי ואומר הרי אלו בכורים ומנ' ר"ם
תוספתא

תוס' ח"ה ר"ה בפני הבית
כ' בפרשת ראה כו'
המיהו למה הבית ממרחק
מבפני ושבק גמרא ערובת
מכות י"ט ע"א. (בי"ש):
ד ששנה ויש בכורים
כו. כתב הר"ב בפ"ג ז"ל
דקא ויטיר ב' דברים שם
כל וקריאה ומבני דתת'
ושייר לא שיה' כחך המשנה
הרי אלו בכורים משאי'כ
בכרומה ומעשר כמו משנה
במשניות הקודמות דכל היכה
דקא חלו לא אמרי' מתא ויטיר
מכ' ואשחשיבוקיהו גמ' ערובה
דפ' העגל דעיי' דבבבוי'
אחרי כל המשניות הקודמות
תת' ויש עיי' ע"ה ונראה דלא
דמי למתא דאמרי' בעמל'
תת' תני אלו ואת אמרת תת'
דעיי' ועיין תוס' יבמות דף
פד ד"ה אלא לכו טו' ועיין
עוד בדברים נכחונות ר"ם
אלו נערוה דכתבו דהכיב'
דקתני אלו ואלו י"ל תת'
וכי' אפי' דקתני אלו ע"ש.
ועוד דהשקיעה מ"ש הר"ב
הו' דעיי' קריאה תת'
המחלה הו' שגגה שיהא'
מלפני הכל' דקריאה
בכורים הוא כמו ודיו
נמעשר וכבר תת' לעיל
במנ' ערובת ודיו
אתחייבתי מנ' רי"ב שם.
אלא י"ל דמתא דעיי' תת'
הו' כלו ושביות שאף
השביות חייבת בכורים
וכדריש במלמלה ומבני'
רש"י מנ' התוס' בפרשת
משפטים משאי'כ בתרומה
ומעשר שאינם טהנים
בשביות. והטעם שלא הור'
ושנה כאן הרי אלו כמו
בלחך נעשר משום דכתיב'
אפי' למיטע וכו' דמתא
דאמרי' יש תרומה ומעשר
וכו' אינם טה' בתרומה וגם
נמעשר אלא קתת' תרומה
וקתת' מעשר וכו' יש מקות
דברים בתרומה ובמעשר
נמעשר ליהאיהו בכורים
אין גם א' מס'. מש'
הור' ושנה הרי אלו תרומה
ונמעשר ללמדנו שכל השווי'
כ"ה

יבין
מס' מד"ם אין לה אסמכתא: (בא מד"ס. ומדלורייאה רק בדגן תירום
וילר. ובכורים רק מו' מינין: (בב) היינו רק מדרבנן ובכורים רק
בפני הבית: (בג) מפורשים פ"א סו' ז' ח' ט'. (בר) כפ"ג מ"א אדם
יורד

ראשונה
בכורים ומשום שלא נגמרה מלואו שפרי אין כל הפירות מתכבדן גזום אחד
ועל כרחו לרין להמתין לכל אחד על שעת ביכור שלו והא דאמרי' נפ"ק מ"ס
הבוא וחזר והביא ממין אחד אינו קורא ומשמע דוקא לפני קריאה לא חשיבי
כראשונים משום שפס' אחת מגיד וכו' אבל ת"מ השניים בכורים הם ומיינין
עליהן ממש פשיעא דהא בתרומה נמי חישא דכל מין חייב בתרומה לעולם:
והכ"ש מפרש תרומה יש לה שיעור שאינו עושה כל גרנו תרומה דכתיב מעלה:
כדלקמן מ"ד. ופסח המשנה לא תשמע אלא בחומרי תרומה דומיא דטולת:
וגרובין כלל הפירות. פי' הר"ב מדרבנן. ופסח דמדלורייאה אין חייב מעשרות
אלא בדגן מיזנס ויבאר הפירות אינם אלא מדרבנן. וזה שעת רש"י
ותוס' בכמה דוכתי. אבל דעת הרמב"ם בפ"ג מהל' תרומות טיבל מדלורי'
ועי' פ"ה דפרט מ"ג: ושללא בפני הבית. ולפי מ"ס הרמב"ם רפ"ב מהל'
בכורים תרומה ומעשר טהנין בעמון ומחבז ובכל מדברים כ"ל אין מביאין
מהם טהנים והם הבוא ביטריה תמו"ל אינם ביטריה כ"ל למיהב לאה נמי
מתני'. ומיהו להרמב"ם י"ל דמתני' לא חשיב אלא מה שביטריה מדלורי'
והא דקתני יש לן שיעור אינו מפרש כפי' הר"ב בשיעור תרומה גופה דהיינו
מדרבנן אלא בשיעור התמיה דכפי' דכ' חשב כדפי' לפני והא נמי דמביאין
בכל הפירות לדריה מדלורייתא אפי' כדפי' לפני ולשעת הר"ב לרין יישוב:
ובגזלן. לאמר ייבא בשנים ודאי אפי' אין תרומה הגזלן תרומה כתי'
הכ"ל בפ"ג מהל' תרומות דין ה"א ודכותה בביטריה אפי' לאמר יבא לא
דחוי מלה הבאה בעגירה כפי' בפ"ק מ"ג: ד במחורב לקרקע. אבל
תרומה אינה אלא בחלוש נפקת קמא דתרומות משנה ה' וס"ה למעשר:
כ"ה

תפארת יבין
עד שיפריש תרומה ומעשר משא"כ בכורים: (כ) מעשר שיעורו מדלורי'
ותרומה שיעורו מדרבנן ח' ממנ' לעין יפה וא' מל' לבטיטו וא' מס' לעין
רעה וכו' יש לן אסמכתא מדלור' (כרש"י מעין יקנ"ן) אבל בכורים ח'

משנה
ויש להם שיעור. והקשה תוספות יום טוב דבכורים נמי יש לן שיעור מדרבנן
פ"ג וי"ל פ"ג מה שפגלה הרב מנשה נמלך פ"ו מהל' דין ז' דכ"מ שכתבה התורה
כתיבה בעינין ביען לו שיעור חשוד או כיתת או ש"פ ובמחנות הכהנה ולויה דכתיב
בהו כתיבה שפחה אהא פוסרת כל הכרי מ"מ אם מנאל זרדו הכנה לרין
שיעור בתרומה משעה אהא פוסרת כל הכרי מ"מ אפי' שנהפסדה עמלה ליכא
שלא יתן לכהן פחות מכדי כתיבה פ"ג שהרין. ובשיעור זה י"ל דמייירי מתני'
דהא דתרומה בני שיעור כתיבה ומעשר שני נמי אהאשך דפחות תש"ל לאו
בכ פדיון הוא כדאמרי' פ' הירב ד' י"ג מתעשרו ולא כל משאנו וכו' אבל
ביכורים לא כתיב בהו כתיבה ולא אהשך בהו שיעור נגמיהם וכדפי' לחלק לכל
כהן פחות מכתיב או פחות מש"ש וס"ה אהשך בכל קדשי הקדש שאמר הגיעני
כפול כדאמר רפ"ק דפקחים. ויורח נראה דיש לן שיעור דקתני מתני' שם
לן שיעור למעלה שמה מרס כשיעור אפי' לו להוסף ואם הוסף אין שם
תרומה פלוה ומייב בתעשרות כדחגן פ"ד דתרומות מ"ג וכן במעשר שני
משפטים כשיעור אם הוסף והפריש עוד לשם מעשר אינו מעשר משא"כ
בביטריה מפריש ומורד ומפריש וחי' סתתא דלא חשיב הך דבתרומה ומעשר
אינו ראוי להוסף משא"כ בביכורים דהיינו דחיי ויש לן שיעור כדפי' ומיהו
לא יתכן לפרש כן דהא בתעשרות כדחגן פ"ד דתרומות מ"ג וכן במעשר שני
נגמרה מלואו ודכותה בביכורים אחר שהביאן לירושלים אינו מביא עוד מאמרו
המין כדאמר בפ"ק וכן מה הוסף בשעת לקיחה משאל' פירות אינם כביטריה
לכל דבר ואינו תוספת הביטריה דתמן פ"ג מ"י חשיב במעשר רק מתמאי
פכורים אלא מה שמוסף היינו שמתפרש תכל מין בשעת ביטור שלו הם פיך

ציונים

קושרו גמני ואומר הרי (זו) [אלו] בכורים: ועושה אדם כל שדרו בכורים. דכתיב בכורי כל מראשית כל: ושעונים קרבן. נאמר בכורים שמחה ושמחה בכל המזב. נאמר להלן (דברים כז) וזכתו שלמים ואכלתם עם שמחת. מה להלן שלמים אף כאן שלמים: ושיר. נאמר כאן בכל המזב נאמר להלן (יחזקאל ג) כשיר עגבים יפה קול ומטיב נון: ותנופה. כתיב הכה ולקח הכהן הטעם מידך וכתיב החם (ויקרא ז) וידו הצידינה את אשתי' מה להלן הטעם אף כאן תנופה: ולוינה. שילין בירושלמי כל לילה של אחר היום שהביאו הבכורים דכתיב (דברים מז) ופנית בבקר והלכת לאהלך. הא כל (*) פוטט לא יחיו אלא בבקר: ה' נשלח מן המזב על הטמא. דהא לזין תרומה נטלת מן המזב על הטמא (ב) כ' ד' פטות טעמה פנה.

הבית אף מעשר שני אינו נאכל [אלא] בפני הבית: ד ועושה אדם כל שדרו בכורים. כתיב הר"ב דכתיב בכורי כל מראשית כל. וכיבוסלמי דכתיב וראשית כל בכורי כל. והבי מייטתי ליה הר"ש בריש מסכת פאה. וכן ראי לויית שכן הוא ביחזקאל סימן מד [ג]. [ואט"ג דביכורי כל מקרא בסוף פ' קרח ומראשית כל בתחלת פ' כי תבא ליל דמייטתו ליה למשמע דכל שדרו דביכורי סמוך וכן מראשית סמוך דפירש"י על בראשית ומשמעותה ביכורי ראשית של כל אלב מקרא דיחזקאל דייק מיסודא דכפל לשון ללא מייירי אלב בחד ענינא שלכחיהו היי בכורים משל"ב הני קראי דחד בכתובה כהונה וחד בנחה שמכזיבין הכורים ואין כאן כפל: והייב באמריהם. כדתיב בפ' קמח משנה ט: ולוינה. פ' הר"ב דכתיב ופנית בבקר הא כל פטות וכו'.

ועושה אדם כל שדרו בכורים: וחייב באמריהם (ה) ושעונים קרבן (ט) ושיר (ז); ותנופה (כ) ולוינה (כס): ה' תרומת מעשר שנה לבכורים בשתי דרכים. ולתנופה בשתי דרכים. נשלח מן המזב על הטמא וישלא מן המוקף בכורים.)

ד'ג. ועושה ביהמ"ט עושה. ה' מעשר ביהמ"ט המעשר נטלת מן המזב על הטמא וישלא מן המוקף על הטמא.

ירושלמי וקרא גבי פסח כתיב וילוף ליה כל פטות וכו'. וכן בירושלמי אמר ר' יונה הדא דתימא בשלח עמיהן קרבן אלב יש עמהן קרבן בלא כך טעון ליה מחמת הקרבן: ה' וישלא מן המוקף. בירוש' [ריש] פ"ב לתרומה מגין שתרומה מעשר נטלת שלא מן המוקף. מכל מעשרותיהם אחד ביהודה ואחד בגליל: בכורים.

הכורים ואין כאן כפל: והייב באמריהם. כדתיב בפ' קמח משנה ט: ולוינה. פ' הר"ב דכתיב ופנית בבקר הא כל פטות וכו'.

ירושלמי וקרא גבי פסח כתיב וילוף ליה כל פטות וכו'. וכן בירושלמי אמר ר' יונה הדא דתימא בשלח עמיהן קרבן אלב יש עמהן קרבן בלא כך טעון ליה מחמת הקרבן: ה' וישלא מן המוקף. בירוש' [ריש] פ"ב לתרומה מגין שתרומה מעשר נטלת שלא מן המוקף. מכל מעשרותיהם אחד ביהודה ואחד בגליל: בכורים.

מלאכת שלמה

בחוסיפא דאט"ג שקרא ליה עם במחנך אין חייבי עליה עד אחר תליסה והיינו עמי' ללקמן דלמר לר"ך לקרא ליה עם בתלות שמה הייט טעמא דר"ס דלחיל לטעמי' לתרומה קרבנו רחמנא וקריית עם תרומה בתלות ולרבנן בקריאת עם במחנך וז' האוכלן חייב. עיין במחנך לר"ש סירקין. ועושה אדם כל שדרו בכורים. בירושלמי דכתיב וראשית כל בכורי כל. מה שאין כן בתרומה ובמעשר דאי קרא עם במחנך בתרומה ובמעשר לא מהני דלר"ש בספרי ממנו ולא מן המחנך והאי קרא בתלות מייירי ועל כרחין אתי למימר דאפי' בדיעבד גמי אסור דאי משום לכתלה אחא תיפוק לי משום דכתיב דגין ומחנך לאו דגין הוא אלב ש"מ דפסול ואפי' בדיעבד במחנך והאי דממשר שסקדימו בשלילן דמחנך ביהמ"ט דמייירי וקודם מירות כ"פ ר"ז אלב צ"פ האומר דקדושין. ואין אדם עושה כל שדרו תרומה דתן פ"ק חלה האומר כל גרמי תרומה לא אחר כלום. ואין חייב באתרוזין דהכחן עמו מיטפל בהן ותתיב גמי אין מביאין תרומה מגרין לעיר וכן המדרב ליעוב ובמקום שחיה ויהיה אוכלין התקינו שיהא מביא ונטול שדרו מפני חלו השם כדאיתא בתוספתא דתרומות פ' חמישי ובהא גמי תנא וטייר דטעונין קריאה בעבלים וראיית פנים בעורה והסתחאה ואפי' שניה ואפסודותם מה שא"כ בתרומה ובמעשר. ה"ר שלמה שירי"ז ז"ל: והבוסה. סתמא כר' אליעזר בן עקיב דפ' כל המנחות בנות מהה דלכה כמות: ולוינה. בירושלמי א"ר יונה הדא דתימא בשלח עמיהן קרבן כנון שהביאו שלוחו דמביא ואיטו קרא אלב יש עמיהן קרבן בלא כך טעון ליה מחמת הקרבן דברבנן איכא ראיית פנים והשליח אט"ג ללא הויא קרבן מ"מ טעון תנופה עם יד הכהן וא"כ לדודי' גמי איכא ראיית פנים: ה' תרומת מעשר וכו'. וברס"ה ה"ה בירושלמי דתרומת ר"פ שני כל תורה כולה למעשה ומלכות מן תרומת מעשר שמלכות ואינה למידה בתרומת מעשר כתיב ממנו פ' מן המוקף ומוקמינן לה בתרומה גדולה אלב תרומת מעשר נטלת מן המזב שלא מן המוקף דכתיב בה מכל מעשרותיהם אחד ביהודה ואחד בגליל ע"כ. וכחוצ בחשבות הרב"א ז"ל ס' ר"ך שאלת מ"מ תרומת מעשר שנטלת מן המזב על הטמא ושלא מן המוקף תרומה גדולה השוכה חלתה כל דבר לר"ך אהא לדעת דאפי' תרומה נטלת דבר תורה מעשר

מן המזב על הטמא אלב מדרכנן אין תורמין לכתלה ואם תרם תרומתו תרומה כדתיב גר"ס שני לתרומות ואפי' תרם מן הטמא על הסוק תרומתו תרומה דבר תורה אלב לכתלה אסרו מדרבנן וביכורים' מפ' ר' יוחנן בס"ר ינאוי משום דכתיב ונחשב לכם תרומתכם כדגן מן הגרן וכמלאה מן היקב נוה גרן אי אפשר שיהא מקצתו טמא ומקצתו טהור פ' מה שפסור את הגרן דהייט חתה א' אי אפשר ליות מוקף הסטה עמאה ומקצתה פסורה כך לעולם יא חורס ממנה שזא כחוסה כלומר מן הסוקר על הסוקר ומן הטמא על הטמא ופרי' ה"ה ממנה לא תהא תרומתו תרומה ומשני ממנו אמר רחמנא דכתיב ונתת ממנו את תרומת ה' ללחן הכהן מ"מ וכתב ר"ע ז"ל דהא דרשא אסמכתא בעלמא היא ועיקר טעמא משום דבעי מוקף וגזרי' טמא יתרום שלא מן המוקף משום דמסחפי דילמא נע טהור בטמא תדע מדקתמר תרומת מעשר נטלת מן הסוקר על הטמא והשתא מ"מ תרומת מעשר תרומה גדולה אלב דהוי טעמא משום דתרומה גדולה אינה נטלת אלב מן המוקף ותרומת מעשר אינה לריכה מוקף עוד תדע דכי כתיב מוקף בקרא לאו בתרומת מעשר כתיב דגריס' בירושלמי פ' שני לתרומות מכל חלבו את מקדשו ממנו תרומת מעשר למדה על תרומה גדולה שנטלת מן המוקף והיא נטלת שלא מן המוקף ומגין שנטלת שלא מן המוקף מכל מעשרותיהם אפי' אי ביהודה וא' בגליל וממה שאתה לר"ך לדעת דתרי' גווי מוקף יש חד שיהא מוקף לו ונועו בו וחד אט"ס שאינו נוע אלב ששניהם לפניו ומוקף לתרומה גדולה כעין טעם מנורת הכהן מלכתוב ממנו ובתרומת מעשר דבר תורה נטלת אפי' אינם מוקפי' לל בניעה ולא בפניו וכדלרשב"ן מכל מעשרותיהם אפי' אחד ביהודה וא' בגליל דמדרבנן לר"ך תרומת מעשר לכתלה מוקף שיהו שניהם בפניו דחיישי' דשמא נאבד ותורס מזה על זה על מה שנאבד והיינו דבשניה פ' כל הגע פרכינן על תרומת מעשר וכי נחדו חברים לתרום שלא מן המוקף ודברים אלו ארוכין אלב שזהו קרבן עכ"ל ז"ל: בשתי דרכים גרסי' לתרומה לשון נקבה ותני דרך גלילין נקבה והכי איתא בפ"ק דקדושין. ועיין במ"מ בתנאי' דבסמוך. גשם הריסב"א ז"ל: נשלח מן המזב על הטמא וישלא מן המוקף. הקשה ר"ת דבסוף כל הגע משמע לתרומת מעשר

מן המזב על הטמא אלב מדרכנן אין תורמין לכתלה ואם תרם תרומתו תרומה כדתיב גר"ס שני לתרומות ואפי' תרם מן הטמא על הסוק תרומתו תרומה דבר תורה אלב לכתלה אסרו מדרבנן וביכורים' מפ' ר' יוחנן בס"ר ינאוי משום דכתיב ונחשב לכם תרומתכם כדגן מן הגרן וכמלאה מן היקב נוה גרן אי אפשר שיהא מקצתו טמא ומקצתו טהור פ' מה שפסור את הגרן דהייט חתה א' אי אפשר ליות מוקף הסטה עמאה ומקצתה פסורה כך לעולם יא חורס ממנה שזא כחוסה כלומר מן הסוקר על הסוקר ומן הטמא על הטמא ופרי' ה"ה ממנה לא תהא תרומתו תרומה ומשני ממנו אמר רחמנא דכתיב ונתת ממנו את תרומת ה' ללחן הכהן מ"מ וכתב ר"ע ז"ל דהא דרשא אסמכתא בעלמא היא ועיקר טעמא משום דבעי מוקף וגזרי' טמא יתרום שלא מן המוקף משום דמסחפי דילמא נע טהור בטמא תדע מדקתמר תרומת מעשר נטלת מן הסוקר על הטמא והשתא מ"מ תרומת מעשר תרומה גדולה אלב דהוי טעמא משום דתרומה גדולה אינה נטלת אלב מן המוקף ותרומת מעשר אינה לריכה מוקף עוד תדע דכי כתיב מוקף בקרא לאו בתרומת מעשר כתיב דגריס' בירושלמי פ' שני לתרומות מכל חלבו את מקדשו ממנו תרומת מעשר למדה על תרומה גדולה שנטלת מן המוקף והיא נטלת שלא מן המוקף ומגין שנטלת שלא מן המוקף מכל מעשרותיהם אפי' אי ביהודה וא' בגליל וממה שאתה לר"ך לדעת דתרי' גווי מוקף יש חד שיהא מוקף לו ונועו בו וחד אט"ס שאינו נוע אלב ששניהם לפניו ומוקף לתרומה גדולה כעין טעם מנורת הכהן מלכתוב ממנו ובתרומת מעשר דבר תורה נטלת אפי' אינם מוקפי' לל בניעה ולא בפניו וכדלרשב"ן מכל מעשרותיהם אפי' אחד ביהודה וא' בגליל דמדרבנן לר"ך תרומת מעשר לכתלה מוקף שיהו שניהם בפניו דחיישי' דשמא נאבד ותורס מזה על זה על מה שנאבד והיינו דבשניה פ' כל הגע פרכינן על תרומת מעשר וכי נחדו חברים לתרום שלא מן המוקף ודברים אלו ארוכין אלב שזהו קרבן עכ"ל ז"ל: בשתי דרכים גרסי' לתרומה לשון נקבה ותני דרך גלילין נקבה והכי איתא בפ"ק דקדושין. ועיין במ"מ בתנאי' דבסמוך. גשם הריסב"א ז"ל: נשלח מן המזב על הטמא וישלא מן המוקף. הקשה ר"ת דבסוף כל הגע משמע לתרומת מעשר

יכין

יכין תפארת ישראל יכין יורד לשדאו וכו' קושר גמני וכו' (כה) עד שיבואו לחר הבית [כפ"א מ"ע]: (כו) להביא עמיהן שלמים: (כז) משיניטו לעזרה מחיליין הלוים לטורר ארוממך ד' כי ליתני וגו' (כח) כפ"ג מ"י: (כט) ביום שהביאו בכורים

יכין

יכין תפארת ישראל יכין יורד לשדאו וכו' קושר גמני וכו' (כה) עד שיבואו לחר הבית [כפ"א מ"ע]: (כו) להביא עמיהן שלמים: (כז) משיניטו לעזרה מחיליין הלוים לטורר ארוממך ד' כי ליתני וגו' (כח) כפ"ג מ"י: (כט) ביום שהביאו בכורים

יכין

יכין תפארת ישראל יכין יורד לשדאו וכו' קושר גמני וכו' (כה) עד שיבואו לחר הבית [כפ"א מ"ע]: (כו) להביא עמיהן שלמים: (כז) משיניטו לעזרה מחיליין הלוים לטורר ארוממך ד' כי ליתני וגו' (כח) כפ"ג מ"י: (כט) ביום שהביאו בכורים

ושיר. דלקמן פ"ג מ"ד הגיעו למזבח ודכו הגוים נציר: ולוינה. פ' הר"ב כל פיסות לא יהיו אלא בבקר פ' כל פיסות טעמה פונס מן המקדש כשהכה לו אלב מעשר שני שאינו נאכל לקדש אינו טעון ליה. ודע שהמב"ס כתב שהביטורים טעונין כלי דמביא ושמם בעל"ט בחבורו פ"ג מה"ז דין ז' ובסופו. וקלית קשה דלא חשיב לס מבטי'. ואל לא חשיב חשיב הביטורים טעונין פיטור דלקמן פ"ג וגוה דפיטור אינו מעבד הא קרבן גמי אינו מעבד כמ"ס הקב"ל בחבורו ספ"א אפשר דפיטור אינו מוכה אלב למעדין וכי' מדכני כמב"ס ובמנו מזה פ"ג מ"ט. ואל דלא חשיב הכה שהביטורים יעליין מן הסוקר ושלח מן המוקף כדלמר בתנאי' דלקמן דהכא מומתי דביטורים מני קילי לא תני. וסוד דלא מני למימי משל"ב בתרומה ובמעשר דמעשר גמי יטול מן הסוקר על הטמא ושלח מן המוקף כמ"ס המב"ס פ"א מה"ל מעשר שני דין ז' והי' משמע פ"ג דמעשר שני מיי"ב: ה' ולתנופה בשתי דרכים. אט"ג דגשאר כל הדרכים גמי טעון לתנופה בשתי דרכים: ואלא בפני הבית ובאריסין ובתרות ובעלן לא יא איפשר ליתמי כיון שכל אלו נכד כחמישים כחמישים ששמשו כחמישים חזב בתרומה מעשר: וישלא מן המוקף בכורים. הא דתלי מ"מ ביטורים משמע דפשיעא ליה ביטורים עפי מ"מ אפי' דנחל"י כתיב קרא מכל המהמיכס אפי' אחד ביהודה ואחד בגליל

ושיר. דלקמן פ"ג מ"ד הגיעו למזבח ודכו הגוים נציר: ולוינה. פ' הר"ב כל פיסות לא יהיו אלא בבקר פ' כל פיסות טעמה פונס מן המקדש כשהכה לו אלב מעשר שני שאינו נאכל לקדש אינו טעון ליה. ודע שהמב"ס כתב שהביטורים טעונין כלי דמביא ושמם בעל"ט בחבורו פ"ג מה"ז דין ז' ובסופו. וקלית קשה דלא חשיב לס מבטי'. ואל לא חשיב חשיב הביטורים טעונין פיטור דלקמן פ"ג וגוה דפיטור אינו מעבד הא קרבן גמי אינו מעבד כמ"ס הקב"ל בחבורו ספ"א אפשר דפיטור אינו מוכה אלב למעדין וכי' מדכני כמב"ס ובמנו מזה פ"ג מ"ט. ואל דלא חשיב הכה שהביטורים יעליין מן הסוקר ושלח מן המוקף כדלמר בתנאי' דלקמן דהכא מומתי דביטורים מני קילי לא תני. וסוד דלא מני למימי משל"ב בתרומה ובמעשר דמעשר גמי יטול מן הסוקר על הטמא ושלח מן המוקף כמ"ס המב"ס פ"א מה"ל מעשר שני דין ז' והי' משמע פ"ג דמעשר שני מיי"ב: ה' ולתנופה בשתי דרכים. אט"ג דגשאר כל הדרכים גמי טעון לתנופה בשתי דרכים: ואלא בפני הבית ובאריסין ובתרות ובעלן לא יא איפשר ליתמי כיון שכל אלו נכד כחמישים כחמישים ששמשו כחמישים חזב בתרומה מעשר: וישלא מן המוקף בכורים. הא דתלי מ"מ ביטורים משמע דפשיעא ליה ביטורים עפי מ"מ אפי' דנחל"י כתיב קרא מכל המהמיכס אפי' אחד ביהודה ואחד בגליל

ואסרת את הגזל... ואלו הן חמשה עשר... ואלו הן חמשה עשר...

הלוי גרמאות

ואסרת גינתו ואת... ואלו הן חמשה עשר...

תוספות הדשים

חכמים אין נוטלים... ואלו הן חמשה עשר...

הדושי מהרי"ח

דבשלא בבורים... ואלו הן חמשה עשר...

תוספות רע"ק

למדה וסלמרה... ואלו הן חמשה עשר...

תוס' אנשי שם

לחומה ג' טעמה נכל... ואלו הן חמשה עשר...

האילנות מספיק לו על שדה אילנות... ואלו הן חמשה עשר...

ואסרת את הגזל

ואסרת את הגזל... ואלו הן חמשה עשר...

מלאכת

מעשר נתיב מוקף... ואלו הן חמשה עשר...

מעמא משום דבצין מוקף וחי"ש... ואלו הן חמשה עשר...

ואסרת את הגזל

ואסרת את הגזל... ואלו הן חמשה עשר...

מלאכת

מעשר נתיב מוקף... ואלו הן חמשה עשר...

שלמה

קמ"ל דלרבי... ואלו הן חמשה עשר...

יבין

נעלה מטואר אממא... ואלו הן חמשה עשר...

תפארת ישראל

יבין

דפי' א' ופי' דאומות... ואלו הן חמשה עשר...

חיה הוא. וכחמנא אחר (שמות לה) ופטר חומר תפדה בשה והאי ספק
סה ספק לבי: ר' חלבו אמר בחלב בהמה. כחלב שור וכשב ועז:
ואין חיובין עליו ברת. להביא חמאת על שגגתו וה"ש שאין לוקחין
עליו: ואינו נלקח בכסף מעשר לאכלו בירושלים. דשמא בהמה
הוא ואין לוקחין בהמה לבשר תאווה

מכסף מעשר (*) [שלח] להקריבה
שלמים: והייב בורוע ובלחיים
ובקובה. דמצינן להו מקרא דכתיב
(דברים יח) אס שה לרבות את הכוי:
שהמוציא מחבירו עליו הראיה.
דאמר ליה צעל בהמה לכהן אייתי
ראיה דמין בהמה הוא ושקול. והלכה
(*) כ"ד אלא.

ויביד שוה לבהמה. חלבו אמר בחלב
בהמה. ואין חיובין עליו ברת (ד). ואינו
נלקח בכסף מעשר לאכול בירושלים (ה).
וחיוב בורוע ולחיים וקובה. רבי אליעזר פומר
שהמוציא מחבירו עליו הראיה (ו): ויביד
אינו שוה לא לחיה. ולא לבהמה. אמר
משום כלאים עם החיה. ועם הבהמה (ז).

לא אלטריך למחתי: ר' [ואין חיובין עליו ברת. פי' הר"ב להביא
חמאת וכו'. כלומר דאילו כרת גופיה הא קמי שמיא גליא. אבל
הרמב"ם והר"ש לא כתבו כן אלא פירשו דלמא חיה הוא וגרמא לי
עממס דהא מכל מקום בספק אכלו ולפיכך אע"פ שהוא מויד אין
עונשו ברת]: ואינו נלקח בכסף

מעשר לאכול בירושלים. פי' הר"ב
דשמא בהמה [הוא]. ואין לוקחין בהמה
לבשר תאווה מכסף מעשר. והוסף ר'
ילחך בר מלכי נדק [המפרש סוף מסכת
זו בסדר המשנה דגמרא] וז"ל גם
לקטתן לוצחי שלמים איני יכול ללוא
בהמה ודאי הוא הלךך אינו נקנה כוי
כלל בירושלים בכסף מעשר ע"כ.
ופשוט הוא. וקשיא לי דהוי ליה לתנא

הבהמה
לשנות זה הדין במסכה דלקחן שאינו שוה לא לחיה ולא לבהמה.
אכילה הלכות בכסף מעשר. והר"י ברמ"ן כתב עוד פי' אחר וז"ל כלומר אפילו בשעה
בכסף מעשר עכ"ל. ור"ל מ"ש הר"ב צ"ח דמעשר שני שבראשונה היו לוקחים וכו'. ולפי'
דקונין בהמה לבשר תאווה. דאילו חוץ לירושלים אסור כדחתן החס מ"ו. וכמו שפסק הרמב"ם
לאכול דאילו להקריב פשיטא דאינו נקנה. ונריך לומר דאגב תנייה דלא תימא האילן וסוה
לומר לפי' הרמב"ם דמפרש ואינו נלקח וכו' לפי שהוא ספק בהמה ואי אפשר להקריבו
לבהמה קיימין אלא דאגב תני ליה. ומכל מקום קשיא הראשונה במקומה עומדת:
מבטיח ליה לחלק ורבנן וכו'. גמ' פי' דחולין דף קלב. ומ"ש הר"ב והלכה כר"א. כן
כתב הרמב"ם צ"ח אכל בחיבורו פ"ט
מהלכות

הבהמה
לשנות זה הדין במסכה דלקחן שאינו שוה לא לחיה ולא לבהמה.
אכילה הלכות בכסף מעשר. והר"י ברמ"ן כתב עוד פי' אחר וז"ל כלומר אפילו בשעה
בכסף מעשר עכ"ל. ור"ל מ"ש הר"ב צ"ח דמעשר שני שבראשונה היו לוקחים וכו'. ולפי'
דקונין בהמה לבשר תאווה. דאילו חוץ לירושלים אסור כדחתן החס מ"ו. וכמו שפסק הרמב"ם
לאכול דאילו להקריב פשיטא דאינו נקנה. ונריך לומר דאגב תנייה דלא תימא האילן וסוה
לומר לפי' הרמב"ם דמפרש ואינו נלקח וכו' לפי שהוא ספק בהמה ואי אפשר להקריבו
לבהמה קיימין אלא דאגב תני ליה. ומכל מקום קשיא הראשונה במקומה עומדת:
מבטיח ליה לחלק ורבנן וכו'. גמ' פי' דחולין דף קלב. ומ"ש הר"ב והלכה כר"א. כן
כתב הרמב"ם צ"ח אכל בחיבורו פ"ט
מהלכות

שלמה

אין תושבין והיו או כולו זבי או כולו עו הר"ש שיריליו"ז ז"ל. ומתוך שירושל ז"ל
הגדה גם הר"ם ז"ל כתב מדברי הר"ר
שפשוט ז"ל נראה שהוא גורם
שאלן זה חי' ובהמה ונראה שפירש כגורם
הוא דהא בתלמוד לא חייב בה לא לחי'
ולא לבהמה מייחין ע"כ ז"ל.
וכתב הר"י ויפסק ז"ל מה שפ' במשנה
ואפי' אמר הכוי מיר שום חי' ובהמה
וכו' קת קשה למה יהא מיר שפירי נבי
אנדרוגיטוס לא אמרין' כן לקחן אלא
משום שהוא ודאי והוא שפירי לא
אמרן גבי אנדרוגיטוס וטמאתו בספק
כמו שאמרן כן ותלבו וכו' כי בני
אנדרוגיטוס אמרו שהם וטמאתו כגורן
כאשמים וכו' וכן אמרו וטמאתו באודם
ככבים ולא אמרו שטמאתו בספק ומה
שכתב שאם אמר שום חי' לא חי' ולא
בהמה שהוא מיר מספק קשה שהרי בני
אנדרוגיטוס אמרו אינו מיר ומיין בירושל'
ע"כ עוד כתב אלא אמר הכוי מיר שום
חי' ובהמה כ"ו מיר כן מלאחי כלל
הספדים דנכס' ובהמה שום חי' לא חי' ולא
דאי גרמ' או חי' א"כ למה אמר שאינו
שוה לחיה ולבהמה הכי הוא שום שהרי
כאומר כן על הכוי' או על הבהמה
הוי

מלאכת

אח"כ מלאחי שאלות אלא קרבן נמחקו בתלמוד שה' של הרב צאלל' אשכנזי
ז"ל: ר' ואין חיובין עליו ברת. פי' להביא חמאת קבועה ובירושלמי דייק
הא חסמ הנוי חיוב ומחתי' ר' אליעזר היא ללא צעו תהיה מחתי תחיות
דדריש י' אס למסורת ונבי אסמ חנוי אע"כ דקריין מכל מלות מ"מ מלות כתיב
ודלא כרב דלמר כל שאי אפשר לעמוד על ודאי אין מביאין על ספיקו אסמ
הנוי וס"ל חלוקין עליו הצירוי על ר' אליעזר ודר' אליעזר ודרב בר"פ ספק
אכל. ועיין במ"ש צ"ח פי' ודינא נלקח בכסף מעשר
לאכול בירושלים. ופי' הר"ש שיריליו"ז הגדה הר"י יוסף ז"ל הני' לאלל:
ז"ל אפי' בשעה שהיו לוקחין בהמה לבשר תאווה כגון איליבא דר' ישמעאל
משנכחו לררין דמ"מ סהס בהמה ממעשר שני לוצחי שלמים הוא: והייב
בורוע ובלחיים ובקובה. צ"ח אוחו ואת בנו דף ע"ט דף פ' מוקי לה דוקא
בצבי הבא על התישה ונשה ואפי' מקת שה קמייפלי ר' אליעזר דפטר סבר
שה ולא מקת שה והוא דחלי טעמא משום המע"ה היינו משום דמסקתא לי'
חי חוששין לרוע האב אס לאו דלתימא החס ורבנן סברי שה ואפי' מקת שה
ומחי חיובי צהי מתנות ודרך' אחרת נראה שיש בירושלמי. ור' אליעזר.
ביו"ד גרס'. וכתב הר"ן ז"ל ר"ס הרוע דכוי דלרבנן חיוב צטלוה מחמת
לאו בצבי הבא על התישה אלא ס"ל דכוי צ"ח צ"ח ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ
לשוני' כבהמה דתיא אס לאו לרבות את הכוי אכל כוי הבא חן הצבי ומין
התישה אינו חיוב אלא צהי מחמת ע"כ בקיטור מופלג ואמר שכן למד מדברי
הרמב"ם ז"ל שפ"ט דהלכות בכורים: וי' משום כלאים עם הדחי'. דאינו
מוכח ולא חורש לא עם צבי ולא עם עז ולא כמ"ד חוששין לרוע האב אלא שמא

י בין ישראל תפארת י בין

ספק הוא: (מד) לענין קרבן וה"ה דלא לקי. וגם זה אינו ענין שוה
לבהמה. אלא הכי קאמר אף על גב דלענין חיבור שוה לבהמה

משנה
ז"ל דהא גמי פשיטא כיון דקדיש תספק לא גרם תקדושת דמיס ואסור בגיזה
ועבירה ואיני קרב גמי פשיטא דילפי' אס שה מפסח כדאמרו: ר' ואין חיובין עליו
ברת. פי' הר"ב להביא חמאת וכו' דאילו כרת עמלו כיון שאינו מסור לגבי' מאי
מ"מ חיוב או לא. והא"ל גומיה כהדיא שאין חיובין עליו חמאת. וי"ל דאי הוי
חתי הכי תמשע דלחם חנוי מיהא חיוב דשמא בהמה הוא ונריך לרבנן מן
הייסורין. ולא פסיקא ליה חיונה דלחם חנוי דמליח צבולגמא כדאמר צ"ח
חמס ד' ק"י"ב דלמ"ד צ"ח חסיסה משני חמיסות לא מחייב ואס"ג דצ"ח
דיבמות מ"ב וכן צ"ח דנדס מ"ב סתם לן חנא דחייב כה"ל. הלא לא כפי
למינחת להכי דלא חתי אלא לאשמועי' דמי הכוי דיש שבוש לבהמה וכיון דאשמת
מילי דלית ביה פלוגמא קמי ליה והלכך לא איירי הכא בחיוב קרבן ולא מידי
וימחא גמי דלמחן דמחייב כה"ל צ"ח צ"ח אשמת חנוי חויל' למחתי כהא גזא עצינו

הכתב חתו... דגמח

חלושי גרסאות

אם נמצא... ויבטל

ראשון לציון

מ"א [במשנת] הכותב... חתו וכתב

תוס' אנשי שם

בהמה היו כלאים ואין חתו... כהן... דגמח... חתו

מלכות בכורים פסק דחיב: יא הכותב חתו ובהמתו. לפי... סכת הר"ב בשם הרמב"ם או או קתני וכן כתב בפירושו: אם

כר"א: יא לא כתב לו את הבוי. אש"פ סכת לו שיהיה לה... היה דעתו אלא על ודאי בהמה או ודאי חיה. ורמב"ם פ' שאם

הכותב חתו (מח) ובהמתו לבנו (מח). לא... כתב לו את הבוי. אם אמר הריני

מלאכת שלמה

ובהמתו לא הקדיש את הבוי רבי אומר הקדיש את הבוי ר' תני בעא קומי ר'... וימי ולמה לא תנין הרובע והרבע ממנו חייב א"ל היתה בסופה ויחבר כל

הוא לא כתב לו את הבוי רבי אומר הקדיש את הבוי ר' תני בעא קומי ר'... וימי ולמה לא תנין הרובע והרבע ממנו חייב א"ל היתה בסופה ויחבר כל

יבין תפארת ישראל בוועז

אבנים לא זכיתו להבין מה זה דקאמר דליה שאינו שיהיה... לבהמה ולא לחיה ויהיה מני שיהיה לו או ליה ועל"פ אינו שיהיה מני

לרביעם יחד (ג) מח) או בהמתו. ו"א אפי' בכתב לו שיהיה: (מח) וכל דרבותא קמ"ל אע"ג דרשותו של אדם קרובה אלל בכו [בכ"ב]

ראשונה משנה

יד הקדש עפי ואין לומר דכי אמר ח"ק הקדיש את הבוי לפניו דאסור בגיה... ובעודה דאסור איסורא לתומא אלל מ"מ ממונה דליה הוא דאי פרוק ליה

בריה נפטי פלמו פשיעא דאסור עם כל חיה ובהמה פטול אינו מינו אפי'... סוי ידעין שהוא מין חיה כיון שהוא בריה אמתא אסור עם כולם ועל"פ באל

ובמתו לבני המקדש חתו ובהמתו ואל לא דמו כלל (ואע"ג דכתב דתניא בברי' דה"ה במקדש וכו' ל' זה קשה לטולמו) דע"כ ל"ס ר"א ורובן התם אלא דבריהם שנקדשה כגון נתיבות ודריים ונביית' דוקא נקדש

אוחס. ומה שייחד גמי כפי הכהנו. ע"כ: [רובי שמעון אומר אע"פ כו'. פירש הר"ב דבשעת קריאת השם לרין שיהיו הפירות בתלות. ואינו יודע היכי מפיק ליה מפרי דהא אף במחזור פרי הוא ובפרט לאחר שנגמר בשולן]: **ב** כל העיירות שבמעמד פירש הר"ב ישראלים היו שלוחי וכו'.

ומיין עוד צפירושו למ"ב פ"ד דתענית: בכורים, ורבי שמעון אומר אף על פי בן הזור והחליל וקורא אותם בכורים מאחר שיתלשו מן

הקרקע: **א** כיצד מעלין את הבכורים. כל העיירות שבמעמד (ד). מתבנסות לעיר של מעמד (ה). ולנין ברחובה של עיר. ולא היו נבנסין לבתי (ו). ולמשבים (ז) היה המזונה אומר. קומו ונעלה ציון אל בית ה' אלהינו (ח): **ג** הקרובים מביאים התאנים והענבים. והרחוקים מביאים גרוגרות וצמוקים (ט). והשור (י) הולך לפניהם. וקרניו מצופות זהב

חגי. ר"ש מיוסלמי ר"ש וכו' ג"מ. כן מיוסלמי שוח. שיתלשו ג"מ שלש. **ב** לעיר מיוסלמי לעירו. ברחובה ג"מ וכו' ברחובות. ולא ג"מ לא. המבונה ג"מ סמונה. בית מיוסלמי ג"מ. **ג** התאנים והענבים ג"מ התאנים וענבים. הולך לפניהם ג"מ עולה עטמה.

קומו ונעלה ציון. ובדרך היו אומרים שמחתי באומרים לי בית ה' נלך. כשהגיעו לירושלם היו אומרים עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלם. **ב** זהר הבית היו אומרים הללויה הללו אל בקדשו. בעזרה היו אומרים כל השמה תהלל יי: **ג** תאנים וענבים. כשהם לחים: והרחוקים. מירושלם ואין בכוריהם יכולים להתקיים כל קר: מביאין גרוגרות וצמוקים. תאנים וענבים יבשים: * השור הולך לפניהם. ומקריבין

מלאכת שלמה
אבל ה"ר שלמה שירי"ו ז"ל נראה שלא ה' גורם בזה לפאה שכתב והא דלא תני פאה אע"ג דשיעורה בששים משום דלא תני אלא מתנות כהנים ע"כ. ועוד פי' ר"י ב"ר מלכי דקד' ור"ש סבר מה בשעת הבאה פרי אף בשעת הפרשה פרי ואי אהה מואל כן אלא"כ קורא להם שם בתלות: **ב** כל העיירות שבמעמד. כל אנשי עיירות שמתחשבין מתחום עיר של ראש המעמד שמתקבצין אנשי המעמד עמו דהיינו אותו שמשמש בזהו השבוע דהיינו שמתענה אותו הימים הקבועין לו וקורא בחזרה פרשיות הקבועות לו עם משמרת הכהנים שמשמשת אותו השבוע דכ"ד משמרות כהונה הוו ובנגדן כ"ד מעמדות והיו מתכנסות כל אותן עיירות עם ביכוריהם לעיר שישב בה המעמד ששולח לירושלם עם משמרת הכהנים של אותו השבוע והיינו דקאמר בירושלמי ידעו ומכיריו והיוריו ומכיריו ידעו משמרת כהנים והיא ראשונה למשמרות כהונה ומכיריו אנשי מעמד של הסודי ישראל מכיריהן שולחין לירושלם שגפול להם בגורל אותו שבוע לעמוד על הקרבן: ולנין ברחובה של עיר. בין צעיר שטוברין זה לדרך בין צעיר שטוברין עד שבאין לעירו של ראש המעמד בין

שלימים

לקיטתן: ר' שמעון אומר אע"פ חזור וקורא שם. דלריש ולקחת מראשית כל פרי האדמה מה בשעת הבאה פרי אף בשעת הפרשה פרי דבשעת קריאת שם לרין שיהיו הפירות בתלות כמו בשעת הבאה. ואין הלכה כר"ש: **ב** כל העיירות שבמעמד כ"ד מעמדות היו בישראל כנגד

ארבעה ועשרים משמרות כהונה ואנשי המעמד ישראלים היו. שלוחים מכל ישראל לעמוד על הקרבן עם הכהנים והלויים שבאותו משמר. כל אחד בשבת הקבוע לו והן נקראים אנשי מעמד: מתבנסות לעירו. של ראש המעמד ולא היו מביאין בכוריהם כל אחד בפני עצמו משום דברוב עם הדתה מלך: ולא היו נבנסים לבתים. מפני שהל

הטומאה: ולמשבים. צבקר כשהם משכימים: הממונה. ראש המעמד:

העיר מיוסלמי ר"ש וכו' ג"מ. כן מיוסלמי שוח. שיתלשו ג"מ שלש. **ב** לעיר מיוסלמי לעירו. ברחובה ג"מ וכו' ברחובות. ולא ג"מ לא. המבונה ג"מ סמונה. בית מיוסלמי ג"מ. **ג** התאנים והענבים ג"מ התאנים וענבים. הולך לפניהם ג"מ עולה עטמה.

צעירו של ראש המעמד לנין ברחובה של עיר ובבקר מתפללין שם וכתב רבינו שמשון ז"ל והיינו דתקן פ"ג דמגילה בני העיר שמכרו רחובה של עיר ובגמ' מפ' דיש זו קדושה שמתפללין זו בתעניות ובמעמדות ומחוקין מן הספרים ומעמדות משום דמה עיני מעמדות לשם וספיר גרסי' ל' דמירי בעמדות ההולכין עם אנשי הכהנים כדתן הכל. ע"כ הר"ש שירי"ו ז"ל: ולמשבים. נראה שהוא שם פי' השמחה וכמו שפירש רד"ק ז"ל בספר הושע על פסוק ועל משכים הולך גם בירמי' פי' ה' סוסים מיוזמים משכים היו וכן פי' ג"כ בשרשים שרש שם: קומו ונעלה ציון אל ה' אלקינו. כ"ל: **ג** מביאין גרוגרות וצמוקים. דמשקין לא היו יבולין להביא כדאמר' צפ' העור והרוטב אלא הפרי עופ' ולפי שהיו רחוקים היו לריבין להביא דבר המתקיים: והשור וכו'. ירוש' יחיד שנהגל ולא בא בכינופיה מביא גדי וקרניו מלכות כסף. וכתוב בתשובות הרשב"א ז"ל פי' ר"ח ח"ל כבר ידעת שהבכורים מעוין קרבן וכמו ששנינו צפ' שני בכורים ועוין קרבן וסיר ותופה ולינה וקרבן יפ' מדכתיב בכורים ושמתה בכל הטוב וכתיב התם ושמתה בתוך מה להלן

שלימים

יבין תפארת ישראל יבין

יבין
אין צורך בקריאת שם רק בתלות: (ד) כל ישראל נחלקים לכ"ד מעמדות וכנגדן היו עשרים וארבעה משמרות כהונה ולויה ומכל מעמד היו דרין איזה אנשים מן ביכורים בקבועות להיות שלוחין לאחייהן כשיגיע זמנן לעמוד על הקרבן התמידין ומוספין וכוכל שצוה ושבוע משמר ה' מכהונה ולויה חזי עולה לירושלים לעבודה וכל הכהן הולכין ליריחו שהיא המוכנה לירושלים כפי התקן ולשלוח משם מזון להזי המשמר שעלה לירושלים [כן משמע ממתני' רפ"ד דתענית ומכרייתא שם דכ"ז ח' ומפרש"י בנתתי ולא זכיתי להנין דכתי הכתובים רפ"ו מס' כתי המקדש ודכתי כ"כ רפ"ד דתענית ההולך בעקבותיו יפ"ג] ואנשי המעמד מתכנסין בעריהן ומתענין ד' ימים בשבוע ומתפללין

הוא

ראשונה
תביא. ובקרא אחריכא אמר הכהן הבאתי את ראשית פרי ופני משמש שנגמר וקצו קראי אהדדי. וע"כ מוקמינן קרא דכתיב ביה ביכורים תביא כן תביא לכו להבאה תתם לפניהם אלא תפריש לשם הבאה קאמר ושמינין לרין הפרשה במחזור בעודן ביטרין קודם גמון וכו' לת"ק דבקר הפרשה למד סני ולא בני גס בתלות דולקתה לכו היינו הפרשה. ור"ש סבר ולקחת להפרשה ובטיקן שמי הפרשתי ובהפרשה דבתלות בני בגמר פרי דהא כתיב ביה פרי ולקחת מראשית כל פני. אלא ללא חוקשי כיון דלר"ש ולקחת אינה לקיחה ממש אלא הפרשה מכלל דבתלות היא דלמא במחזור לאחר שנגמר פריו להכי אמר דיליף פרי פני מהבאה מה שם בתלות ה"ל הפרשה. ור"ש סבר שכתב מה בשעת הבאה פרי אף בהפרשה פרי קיטור לשון הוא וכו' מה שהם פרי תלות כו': **ב** כיצד מעלין את הביכורים. להכריח הים כלה שכל הדברים הללו ים נהנו ג"כ מביאין מעשר שני לירושלים דמאי שנה. וכן הא דקמתי לקמן הפסוח והבגורים יוצאין לקראתם כו' והחליל מהם לפניהם כו' כ"ו כתיב לכהו ג"כ

כס

ככל בעלי אמונות קדושים
לג. חזקו בזה מזה שם חיים:
ד וחלילה מזה שם חיים
לחד הבית. שם פ"ג ח"ט נ"ז

חדושי מהרי"ח

הר"ב להביא ספרת עצמו
דעה יכול לומר כן? לפי
בשעת הבאה בנין פה?
הלוי

תוספות רע"ק

פ"ג משנה ג (אות יו')
הפחות) מ"ל החרוב
הפחות והסגנים ריבוח'
(ג"ל כ"ג):

תוס' אנשי שם

מליכום בנתים הידוע הוא
ידעי אי איהא טומאה מת
אלא בלילה הוא דחיישו טמא
עודם שקועים בשניה ימות
אזיה מת ויטמאו וימתו
לעולם עם המורה (רמ"א):
ג"כ ר"ב ד"ה ולפי כו'
רוב כו'. גירסא דהי פירך
וכי יש קטן וגדול נירושלים
אלא בימי מתו' לאוכלוין
ע"כ ונראה כונת הקושית
המאמנה כל הדברים
הנוראים הוא אכילת חבובים
ולא שיך לומר לפי כבוד
הכבודים היו יוראים אליו
ע"כ היינו נכדו ומצונו רבוי
כל כבוד כמו עשר את כל
הכבוד הזה. אבל הרי
נרמץ גרים וכי יש קטן
וגדול בישראל ומצונו אושרים להם
ד"מ ע"כ ולא ידענו הי
ר"מ והלוי למש"ל כמס'
שם הוא גרים בישראל
ומפ' והלא אמרנו כל ישראל
גמי מליכום קו ע"כ ולפי'
כ"ה הוא בשי' רמ"ג נרמץ
ו"ל אינינו דר"ג אלף
לפי' לא ידענו מאי פירך
מדר' והרי רבין כונן
עליה וז"ל כל ישראל גמי'
הולכת בטהרה ובטהרה
אי כוונ' גמ' ר"מ הוא יראה
דעתו מתו' ר"מ הוא אלף
אשקנו דחית ליה ל"מ פך
בגדא. וז"ל בדוחק (ש"ל):
ד"ה וכל כו' דהנייה וכו'.
הכי איהא בקדושתו ל"ג
והיוה ג"כ נירושלמי ואיכא
נתי נירושל' עממא חתרינא
דשתי הכה שהיו לקיוון פי'
פסג בשנה ואין כהן החרון
כיו והר"מ בפי' כל אבל
חיינו לאלו לפי ככסביניא
קו קהל וכבודו כבוד שלי
ע"כ ולא ידענו אמאי חיינו
משעמא דמני' (ש"ל): בא"ד

הוא חליל. ע"י צפ"י משנה דלקמן ומ"ג פ"ב לערין ומ"ש שם:
שלחו לפניו. שלוחים להודיע לאנשי ירושלים. הרמב"ם בחבורו
סוף פ"ד: ועמרו את בבוריהם. עיין במ"ט יו'. ומה שכתב הר"ב
ואם מצאים ענבים היה מראה הטובים וכו'. הוא הדין לתאנים ושאר

ואתו שלמים: *) ועמרה של יית בראשו. אית דאמרי לפי שהוא
קרוב לארץ יותר מכל שאר אילנות שבשבעת המינים דכתיב (דברים
ח) ארץ ית שמן. ואית דאמרי לפי שאין בכל שאר אילנות של שבעת
המינים אלא יפה ועליו רענן כמו היות: ועמרו את בבוריהם.

ועמרת של יית בראשו יו'). החליל יו')
מכה לפניו יו'). עד שמגיעים קרוב
לירושלם. הגיעו קרוב לירושלם שלחו
לפניהם יו'). ועמרו את בבוריהם יו').
הפחות יו') הסגנים יו') והגזברים יו')
יוצאים לקראתם. לפי כבוד הנכנסים
היו יוצאים יו'). וכל בעלי אומניות
שבירושלם עומדים לפניו יו'). ושואלין
בשלומו. אחינו אנשי המקום פלוני באחס
לשלום: ד' החליל מכה לפניו עד
שמגיעין לחד הבית. הגיעו לחד הבית.
אפילו אגריפס המלך יו'). נושא המל על
כתפו. ונכנס עד שמגיע לעזרה. הגיע
לעזרה. ודברו הלוים בשיר ארוממך ה'
כי דליתני ולא שמחת אויבי לי (תהלים ט):

הגוזלות

ח"י. ועמרת ג"ל ולי ועמרת וכו' משג' וכו' יושלמי. החליל נירושמי. החליל נירושמי וכו' ג"ל.
וג"ל שהיו נגיעים. בבוריהם ג"ל הבטחים. הפחות ג"ל פחול אף משה ל'. הסגנים נירושמי והסגנים וכו' ג"ל.
לפי ג"ל ולפי. וכל נירושמי כל וכו' נקדושין וחולין. שבורושלם ג"ל לא וכו' נקדושין וחולין. עומדים נירושמי היו
עומדים. לפניו נירושמי מפניהם וכו' נקדושין וחולין. אחריו נירושמי ואחרים וכו' ג"ל. נקדושין וחולין ואחרים להם
אחריו. הבטח נירושמי מקום וכו' ג"ל ונקדושין וחולין. באחס ג"ל באכא וכו' נקדושין וחולין. לשלום נירושמי בשלום וכו' ג"ל
מזוני. ד' החליל ג"ל פחול אף משה. שמגיעין נירושמי שכן נגיעין. שמגיעין נירושמי שהוא סגני. הגיע לעזרה נירושמי יו' ג"ל.

ועמרת של יית בראשו יו'). החליל יו')
מכה לפניו יו'). עד שמגיעים קרוב
לירושלם. הגיעו קרוב לירושלם שלחו
לפניהם יו'). ועמרו את בבוריהם יו').
הפחות יו') הסגנים יו') והגזברים יו')
יוצאים לקראתם. לפי כבוד הנכנסים
היו יוצאים יו'). וכל בעלי אומניות
שבירושלם עומדים לפניו יו'). ושואלין
בשלומו. אחינו אנשי המקום פלוני באחס
לשלום: ד' החליל מכה לפניו עד
שמגיעין לחד הבית. הגיעו לחד הבית.
אפילו אגריפס המלך יו'). נושא המל על
כתפו. ונכנס עד שמגיע לעזרה. הגיע
לעזרה. ודברו הלוים בשיר ארוממך ה'
כי דליתני ולא שמחת אויבי לי (תהלים ט):

מלאכת

שלמה
מירו פי' ר"י מסי' פסוקים ו"ל דה"ק ללאו כדקתני מתני' היא הגיע לעזרה
ודברו הלוים בשיר אלא משנה חסרה היא וה"ק טעם לעזרה ולקח הכהן הטעם
מירו ודברו הלוים בשיר ע"כ ואית תנאי תנו שלא הו' נועלן הכהן עד אחר
גמר הפרשה כדי לסמוך מתנה למתנה שה' נתן לו הגוזלות להקריב קרבן
ומתנת הבטחים כמכסה ליה וכו' החכם ס"ר משה פיאנוי ו"ל בשם הרשב"א
ז"ל מתקוף כדי לסמוך מתנה למתנה ומיד אחר שלקח הכהן הטעם מירו מיד
מה שבידים נתנין להכניס כדי לסמוך מתנה למתנה ואח"כ ודברו הלוים בשיר
ע"כ: ארוממך ה' כי דליתני. משום דכתיב פי' דגם ודמני לתוכת הבית.
שירו באתן אל ערו של עמדת כדי שירו מתקבלין שם רבים דמני לתוכת הבית.
וכתבו חס' והרא"ש ז"ל בפי' אין בערבין דף י"א ככתיבת יד דהאי שיר דמתני'
אינו עיקר שיר דבטחים דקאמר החס' כגמרא מקרא דהוא שיר הו' עטרה
בבטחים

הגוזלות

ח"י. ועמרת ג"ל ולי ועמרת וכו' משג' וכו' יושלמי. החליל נירושמי. החליל נירושמי וכו' ג"ל.
וג"ל שהיו נגיעים. בבוריהם ג"ל הבטחים. הפחות ג"ל פחול אף משה ל'. הסגנים נירושמי והסגנים וכו' ג"ל.
לפי ג"ל ולפי. וכל נירושמי כל וכו' נקדושין וחולין. שבורושלם ג"ל לא וכו' נקדושין וחולין. עומדים נירושמי היו
עומדים. לפניו נירושמי מפניהם וכו' נקדושין וחולין. אחריו נירושמי ואחרים וכו' ג"ל. נקדושין וחולין ואחרים להם
אחריו. הבטח נירושמי מקום וכו' ג"ל ונקדושין וחולין. באחס ג"ל באכא וכו' נקדושין וחולין. לשלום נירושמי בשלום וכו' ג"ל
מזוני. ד' החליל ג"ל פחול אף משה. שמגיעין נירושמי שכן נגיעין. שמגיעין נירושמי שהוא סגני. הגיע לעזרה נירושמי יו' ג"ל.

מלאכת

שלמה
מירו פי' ר"י מסי' פסוקים ו"ל דה"ק ללאו כדקתני מתני' היא הגיע לעזרה
ודברו הלוים בשיר אלא משנה חסרה היא וה"ק טעם לעזרה ולקח הכהן הטעם
מירו ודברו הלוים בשיר ע"כ ואית תנאי תנו שלא הו' נועלן הכהן עד אחר
גמר הפרשה כדי לסמוך מתנה למתנה שה' נתן לו הגוזלות להקריב קרבן
ומתנת הבטחים כמכסה ליה וכו' החכם ס"ר משה פיאנוי ו"ל בשם הרשב"א
ז"ל מתקוף כדי לסמוך מתנה למתנה ומיד אחר שלקח הכהן הטעם מירו מיד
מה שבידים נתנין להכניס כדי לסמוך מתנה למתנה ואח"כ ודברו הלוים בשיר
ע"כ: ארוממך ה' כי דליתני. משום דכתיב פי' דגם ודמני לתוכת הבית.
שירו באתן אל ערו של עמדת כדי שירו מתקבלין שם רבים דמני לתוכת הבית.
וכתבו חס' והרא"ש ז"ל בפי' אין בערבין דף י"א ככתיבת יד דהאי שיר דמתני'
אינו עיקר שיר דבטחים דקאמר החס' כגמרא מקרא דהוא שיר הו' עטרה
בבטחים

ואתו שלמים: *) ועמרה של יית בראשו. אית דאמרי לפי שהוא
קרוב לארץ יותר מכל שאר אילנות שבשבעת המינים דכתיב (דברים
ח) ארץ ית שמן. ואית דאמרי לפי שאין בכל שאר אילנות של שבעת
המינים אלא יפה ועליו רענן כמו היות: ועמרו את בבוריהם.
וכילד מעמרים מי שהיו בכריו
גרוגרות. מעטין כתאנים לחס. מי
שהיו בכריו למוקים מעטין בענבים
לחס. ואם מצאים ענבים היה
מראה הטובים והיפים שבטלוס
מלממנה: הפחות. סגני. כהונה:
והגזברים. הממונים על ההקדש:
ולפי כבוד הנכנסים. לפי רוב
הכנסים היו יוראים. אם מרובים
מרובים. ואם מועטים מועטים: וכל
בעלי אומניות שבירושלם עומדים
מפניהם. אף ע"ג דלחין בעלי אומניות
חייבין לעמוד מפני תלמידי חכמים
בשעה שעוסקים במלאכתם כדי שלא
יהבטלו ממלאכתם מ"מ היו חייבין
לעמוד מפני מצאוי בכורים דחביבה
מזה בשעתה. וממנו זה עומדים מפני
טשאי המטה שהמת צה. ומפני טשאי
התינוק לבית מילה: ד' החליל. מין
כלי זמר וקולו נשמע למרחוק: היה נושא
המל על כתפו. לפי שהיה לריך ליתנו
מידו ליד כהן דכתיב (דברים טו) ולקח
מ"ג גדי ועמרה. *)

ואתו שלמים: *) ועמרה של יית בראשו. אית דאמרי לפי שהוא
קרוב לארץ יותר מכל שאר אילנות שבשבעת המינים דכתיב (דברים
ח) ארץ ית שמן. ואית דאמרי לפי שאין בכל שאר אילנות של שבעת
המינים אלא יפה ועליו רענן כמו היות: ועמרו את בבוריהם.
וכילד מעמרים מי שהיו בכריו
גרוגרות. מעטין כתאנים לחס. מי
שהיו בכריו למוקים מעטין בענבים
לחס. ואם מצאים ענבים היה
מראה הטובים והיפים שבטלוס
מלממנה: הפחות. סגני. כהונה:
והגזברים. הממונים על ההקדש:
ולפי כבוד הנכנסים. לפי רוב
הכנסים היו יוראים. אם מרובים
מרובים. ואם מועטים מועטים: וכל
בעלי אומניות שבירושלם עומדים
מפניהם. אף ע"ג דלחין בעלי אומניות
חייבין לעמוד מפני תלמידי חכמים
בשעה שעוסקים במלאכתם כדי שלא
יהבטלו ממלאכתם מ"מ היו חייבין
לעמוד מפני מצאוי בכורים דחביבה
מזה בשעתה. וממנו זה עומדים מפני
טשאי המטה שהמת צה. ומפני טשאי
התינוק לבית מילה: ד' החליל. מין
כלי זמר וקולו נשמע למרחוק: היה נושא
המל על כתפו. לפי שהיה לריך ליתנו
מידו ליד כהן דכתיב (דברים טו) ולקח
מ"ג גדי ועמרה. *)

יה (א) הוא המוציא שביעית שצ"י ועליו רענן תמיד גם לגלויי דבטחים
מין מייני קן: (ב) פלענרע. ולפי"ד נקרא הכאה ע"ש הקמת האלבעות
על נקבי החליל: (ג) בלכתם בדרך ולא הלכו רק ב' חלקי היום:
יד) שלוחים להודיע בראתם: (טו) אם היו הפירות יבשים מניחים
רטובים למעלה והמיד מניחים המוציא ביותר למעלה מפני זה אלו

ואתו שלמים: *) ועמרה של יית בראשו. אית דאמרי לפי שהוא
קרוב לארץ יותר מכל שאר אילנות שבשבעת המינים דכתיב (דברים
ח) ארץ ית שמן. ואית דאמרי לפי שאין בכל שאר אילנות של שבעת
המינים אלא יפה ועליו רענן כמו היות: ועמרו את בבוריהם.
וכילד מעמרים מי שהיו בכריו
גרוגרות. מעטין כתאנים לחס. מי
שהיו בכריו למוקים מעטין בענבים
לחס. ואם מצאים ענבים היה
מראה הטובים והיפים שבטלוס
מלממנה: הפחות. סגני. כהונה:
והגזברים. הממונים על ההקדש:
ולפי כבוד הנכנסים. לפי רוב
הכנסים היו יוראים. אם מרובים
מרובים. ואם מועטים מועטים: וכל
בעלי אומניות שבירושלם עומדים
מפניהם. אף ע"ג דלחין בעלי אומניות
חייבין לעמוד מפני תלמידי חכמים
בשעה שעוסקים במלאכתם כדי שלא
יהבטלו ממלאכתם מ"מ היו חייבין
לעמוד מפני מצאוי בכורים דחביבה
מזה בשעתה. וממנו זה עומדים מפני
טשאי המטה שהמת צה. ומפני טשאי
התינוק לבית מילה: ד' החליל. מין
כלי זמר וקולו נשמע למרחוק: היה נושא
המל על כתפו. לפי שהיה לריך ליתנו
מידו ליד כהן דכתיב (דברים טו) ולקח
מ"ג גדי ועמרה. *)

יה (א) הוא המוציא שביעית שצ"י ועליו רענן תמיד גם לגלויי דבטחים
מין מייני קן: (ב) פלענרע. ולפי"ד נקרא הכאה ע"ש הקמת האלבעות
על נקבי החליל: (ג) בלכתם בדרך ולא הלכו רק ב' חלקי היום:
יד) שלוחים להודיע בראתם: (טו) אם היו הפירות יבשים מניחים
רטובים למעלה והמיד מניחים המוציא ביותר למעלה מפני זה אלו

פ"ג משנה ג (אות יו')
הפחות) מ"ל החרוב
הפחות והסגנים ריבוח'
(ג"ל כ"ג):

ועמרת של יית בראשו יו'). החליל יו')
מכה לפניו יו'). עד שמגיעים קרוב
לירושלם. הגיעו קרוב לירושלם שלחו
לפניהם יו'). ועמרו את בבוריהם יו').
הפחות יו') הסגנים יו') והגזברים יו')
יוצאים לקראתם. לפי כבוד הנכנסים
היו יוצאים יו'). וכל בעלי אומניות
שבירושלם עומדים לפניו יו'). ושואלין
בשלומו. אחינו אנשי המקום פלוני באחס
לשלום: ד' החליל מכה לפניו עד
שמגיעין לחד הבית. הגיעו לחד הבית.
אפילו אגריפס המלך יו'). נושא המל על
כתפו. ונכנס עד שמגיע לעזרה. הגיע
לעזרה. ודברו הלוים בשיר ארוממך ה'
כי דליתני ולא שמחת אויבי לי (תהלים ט):

ואתו שלמים: *) ועמרה של יית בראשו. אית דאמרי לפי שהוא
קרוב לארץ יותר מכל שאר אילנות שבשבעת המינים דכתיב (דברים
ח) ארץ ית שמן. ואית דאמרי לפי שאין בכל שאר אילנות של שבעת
המינים אלא יפה ועליו רענן כמו היות: ועמרו את בבוריהם.
וכילד מעמרים מי שהיו בכריו
גרוגרות. מעטין כתאנים לחס. מי
שהיו בכריו למוקים מעטין בענבים
לחס. ואם מצאים ענבים היה
מראה הטובים והיפים שבטלוס
מלממנה: הפחות. סגני. כהונה:
והגזברים. הממונים על ההקדש:
ולפי כבוד הנכנסים. לפי רוב
הכנסים היו יוראים. אם מרובים
מרובים. ואם מועטים מועטים: וכל
בעלי אומניות שבירושלם עומדים
מפניהם. אף ע"ג דלחין בעלי אומניות
חייבין לעמוד מפני תלמידי חכמים
בשעה שעוסקים במלאכתם כדי שלא
יהבטלו ממלאכתם מ"מ היו חייבין
לעמוד מפני מצאוי בכורים דחביבה
מזה בשעתה. וממנו זה עומדים מפני
טשאי המטה שהמת צה. ומפני טשאי
התינוק לבית מילה: ד' החליל. מין
כלי זמר וקולו נשמע למרחוק: היה נושא
המל על כתפו. לפי שהיה לריך ליתנו
מידו ליד כהן דכתיב (דברים טו) ולקח
מ"ג גדי ועמרה. *)

ההגלות. כחוס המות
מ"י ט"ו י"ג: ו' עורדה.
ש"י:

תוספות חדשים

פ"ג פ"י [במשנה] קורא
מגדתי היום. מכאן
קשה לפי הרי"ב פ"ז דטוס
מ"ג שפי' מקרא בכורים
שהיה קורא מארמי אוכד
הכי עד סוף הפרשה פ"ט
וכי כן מפורסם דמתחיל
מגדתי היום והכל לר"ך
לקרות על הקודם כמנהג
כרמ"ס בחבורו ע"ט וע"פ

הדושי מהר"ח

הלוש כך בשעת הפרשה
בענין פירי תלוש רק כ"ל
לומר דר"ש אחי לאפיקי
מת"ק דאמר האנה שבכרה
כ"ו ואפי' בטר ופתיק ואמר
ר"י דלא דאיתו בשעת
הפירשה בענין פירי גמור
ולא פתיק ובוטר ודריש
כפרי פה כשעת הבאה
גמור מה אף בשעת
הפירשה גמור פירי דוקא
רק ידו פון הסברא
דסתמא כשהו נגמרו
פירי תולשין אהו תיכף
ואו הוא זמן קריאת שם
ואורבה לדתי פ"י קושי
הרב הו"ם רק על הר"ש
והירושלמי ועל פירוש
הרמב"ם לוידיה צריך
לתרין כן אבל לפי הר"ב
נראה דבבבון כתב יתור
לשון שבהחלה כתב מה
בשעת הבאה פירי אף
בשעת הפירשה פירי דל"ה
שיכול תן להפריש תן
להביא בכוריו פירי
אפילו

תום אנשי שם

אכל באים לטן שלא הוא
ו"ל דעל השאלה שום ממש
לא הולך התנא להשמועין
כי שיעט הוא ללגל איש הכל
מן הדיר מוטו להקדים לו
שלוש כדאיתא בגמרי ח"ל
ועמא ו"ל משום דשכינת
מתלה עמו בדרך כדאיתא
בזהר וכו"ם עם אלו שלוחי
היום אלא אהו להשמועין
להראו' הנוב המלוכה בשעת
מחריב' עוד עמיה בדברים
אלו מה שאין עושין כן לגמרי
כ"ל ונראה שזו היא דעה
הרמב"ם שכתבו העתיק
באם בשלום וכו"ה הוכחא
דביתא וכוון זה של בשלום
א"ש כשבין שאלו יתר מבלבן
כרבה שברי או"ל הבעטר
מהנינו לא יאמר לו לך בשלום
אלא לך בשלום. והאמר תמר
לפי גימטרי דרבי' בשלום
דכוו וזכרים אחי' כגבון
שאלה מלהכיור לכה בשלום
מעטע זה. (ח"ט) ז.
ו' הו"ם ד"ה הגיעו ט'
אחין למ"ק ט'. כל דבור
זה נזרה שלא רחש דברי
הסו' במכות ד"ה ע"כ
שם' דתי' חלק הגיעו ט'
סגול מדברי ר"י פ"ט (ניש'):
ב"ב"ה ואווחו כו' ואלה
כדברי כו' ג' ו' ו' ו'
משמע כאלו ח' המעט' או
ח' מהפסוקים אשר כן והרי
פיה גמ' פירוש מכות ד"ה
ומנחה

ה' ומה שז"ס. זה שכתב הר"ב ו"ל וכו' ומדבריו כתב הראב"ד
בשגותיו בפ"ג: ו' הגיע לארמי אוכד אזי. אחלף להנא קמא
שהרי הרמב"ם העתיק כל זה בחיבורו בפס"ג. וכאן בפירושו כתב
דאין הלכה כר' יהודה. ואין לפרש דלר' יהודה איש קורא אלא עד
ארמי דבדידה כתיב וענית ואמרת
ארמי. אלא דבאה פליגי אי הוי יד כהן
עם הבעלים כשהוא קורא ארמי אי
לא. ויש לפרש בשני דרכים האחד
דהנא קמא ס"ל שאין הכהן מניח ידו
אלא להקץ קודם הקריאה ומניחו
והבעל עטלו בלבו וקורא. ויהיה
וקורא מארמי וכו' ומניחו וכו' הכל שב
אל הבעל בלבו. ומעשה הכהן נגמר
באמרו ומניפו. והכי הוי פשטיה דקרא.
ולקח הכהן העגל מידך והניחו לפני
מוצב וגו'. והדר וענית ואמרת. ור'
יהודה סובר דהאי והניחו היינו והנחת
דכתיב בטר קריאת ארמי וגו'. וה"ק

קרא והניחו וקודם לכן וענית ואמרת כדאמרין בפ"ק דטוטה ד"ג ועבר עליו רוח קאה וכבר עבר. וז"ל רש"י בפ"י החומש והנחה מניח
שנטלו אחר הנחת הכהן ואוחזו בידו כשהוא קורא וחוזר ומניף ע"כ. וזה כדעת הה"ק לפי מה שפירשתי שיהיה אין ידו עם יד הבעלים
בשעת הקריאה ויהיה פירושו עושהו הסל על כתפו קורא מהגדתי עד שגומר. ה"ק עושהו הסל על כתפו קורא מהגדתי ואין יד כהן עמו
ועד שגומר אין יד כהן עמו. לפי שאע"פ שמהגיד לארמי הניף הכהן עמו זהו בלבד בין הקריאות כשסיים הגדתי קודם שהתחיל ארמי אבל
משהתחיל ארמי כבר הניחו הכהן כמו שמבאר בסופא. ור' יהודה אומר עד ארמי דמארמי ואילך הכהן ידו עם יד הבעלים עד גמר
הקריאה. אבל מה שכתב רש"י וחוזר ומניף זה לדעת תנא דספרי. והר"ר אליהו מזרחי כתב ואתר הקריאה מניח הכהן את הסל לפני
מוצב ה' ע"כ. ולפ"ז נפרש בהק' דהנא קמא דאמר עושהו הסל על כתפו קורא מהגדתי עד שגומר ה"ק עושהו הסל על כתפו מהחיל
לקרות מהגדתי ואין גמר מעשה עד שיגומר כל הפרשה שאע"פ שמוריד הסל כמו שפירש אח"כ בסופא וכהן יניח ידו עמו. הגה לא
יניחו הסל עד שיגומר כל הפרשה דוהניחו קמא היינו והנחה דבתרא ומנו שכתבתי לעיל לר' יהודה. ור' יהודה אומר עד ארמי שקודם
שיקרא ארמי כבר הניח הכהן הסל ונגמרה מעשה שהרי הונח הסל לפני מוצב ה'. ונלחתיי בכל זה מפני שהרמב"ם והר"ב כתבו
ואין הלכה כר' יהודה. אבל אחרי שמלאתי הרבה ששטים בל' מחלוקת ולא בלוי אלא לפרש. מהם בפ"ג דפאה וכפ"ו דמאי. וריש ערבה.
ופ"ק ופ"י י"ג ופט"ו דשבת. ופ"ב דפסחים וריש פ"ג דביבא ופ"ק דתענית ופ"ד דמגיילה. ופ"ק דתנייגה ופ"ו דלבוכות. ועוד במנחות

חולין וערכין וכלים ומקואות. ועיין מה שכתבתי בשם הרמב"ם בפ"ו דנדרים מ"ג. ואחרי שכן הגה גם במשנתנו ז"ל דר' יהודה לא בא
לחלוף אלא לפרש דברי ת"ק דהוה שאמר עושהו הסל על כתפו קורא מהגדתי עד וכו'. דלאו למימרא דכל זה צבור הסל על כתפו כזה
אינו אלא עד ארמי וכו' ומשהגיע לארמי וכו' מוריד וכו' ות"ק לא נחיה לפרושי מאי דעביד ביה ביני אלא התחלה הענין הוא אומר שביד
הסל על כתפו מתחיל לקרות הגדתי ומה שאמר וגומר כל הפרשה אינו מוסב על עושהו הסל על כתפו אלא אומר שגומר הפרשה כולה
ולא בטר באיזה ענין ואתא ר"י ומבארו והולך. ומיהו אין הכרח אי יד הכהן עם יד הבעלים עד גמירא. ואין כהן אלא הנחה אחת. או
שיש כהן שתי הנחות שלאחר שהניף מניחו הכהן והבעל חוזר ונטלו וקורא: ואווחו בשפתותיו. פי' הר"ב ושלא כדברי האומר כהן מניח

מלאכת שלמה
בכורים בשעת תוספה אלא הכל לשמחה בשלמא מיד כשהגיע לעזרה ומיהו
הוא דלא יתירי מתני' כלל בעיקר השיר ע"כ: ו' הגזולות וכו'. ירושלמי
היה ר' יוסי אומר לא הו' גומין הגזולות ע"ג הסלים שלא יבטלו הכורים
אלא הולין חוזה לסלים וכתב ריב"ס דק"ז ז"ל דר' יוסי פליג אמתי'. ובמנחות
פ"י רש"י ז"ל וזכירם הסלים של בכורים ע"כ. והרמב"ם ז"ל פירש הסלים
והסירות. וכתב הר"ם שיריליו ז"ל לדעת הרמב"ם ז"ל שזו בידם גזולות
שכן פסולין לגבי מוצב כגון צמי חורין ואין חורין גדולים צעיק ובני יונה

הכהן העגל מידך: ו' הגזולות שעל גבי הסלים. ש"י
חולים מאחורי הסלים של בכורים חורים ובני יונים ולא על גבי
הסלים ממש שלא יענפוס והן קרבין שלות: ומה שבידים. הרמב"ם
פי' הגזולות שהביאו בידם שלא תלואם אחורי הסלים. ולי נראה ומה
שז"ס הכורים שהביאו בידם: ו' רבי
יהודה אומר עד ארמי אוכד אבי.
ואין הלכה כרבי יהודה: ואווחו
בשפתותיו וכהן מניח ידו תחתיו.
מכאן משמע שהסל היה על ידו של
כהן אלא שהבעלים אוחזים הסל
בשפתותיו למעלה כשעת התוספה.
ושלא כדברי האומר כהן מניח ידו תחת

ה' הגזולות שעל גבי הסלים (ב) היו עולות.
ומה שבידים נוהגים לכהנים (ג): ו' עורדה
הסל על כתפו. קורא מהגדתי היום לה'
אלהיך (דברים טו) עד שגומר כל הפרשה. ר'
יהודה אומר עד ארמי אוכד אבי. הגיע
לארמי אוכד אבי. מוריד הסל מעל
כתפו (ד) ואווחו בשפתותיו (ה). וכהן מניח
ידו תחתיו ומניפו (ו) וקורא מארמי אוכד אבי עד שהוא גומר כל הפרשה.
ומניחו

ח"ג. ה' הגזולות ניתנות ונז"ל הכל משה ח' עם הקודם. ובה נמנחו ודסלים. נוהגים גל"ו ניתנים וז"ל נמנחו ונמנחו.
ונז"ל היו נוהגים. ו' עורדה מוספתי עורדו. שגומר ניתנותי שהוא נוסף. מפעל כתפו ניתנותי כן כתפי ונז"ל
מכתפו. ידו מוספתי את ידו ונז"ל את ידיו. וק"ר ניתנותי לג' גומר ניתנותי קרא. כל ניתנותי את כל וכה' נז"ל.
הפרשה נז"ל הפרשה כולה.

ידו תחתיו ומניפו (ו) וקורא מארמי אוכד אבי עד שהוא גומר כל הפרשה.
ומניחו

מלאכת שלמה
קמים צעיק והטו כיון דלא חזו לקרבן נתנין אותם מתנה לכהנים ע"כ
והראב"ד ז"ל שם בהשגות כתב אמר אהרנס אומר אי מה שזידיס ניתנין
לכהנים על הפירות הוא אומר במשנה אכל גזולות אין בידם כי אם אוחס
שעם הסלים ע"כ ולמאן דמפ' ד' שזידיס היינו הסלים ק"ק ממתניין דנמסוך
דקתני והסלים והבכורים ניתנין לכהנים: ו' ואווחו בשפתותיו וכהן מניח
ידו תחתיו. פי' רש"י ז"ל שלא כדברי האומר כהן מניח ידו תחת יד הבעלים
ע"כ ונלפע"ד דמכאן קשה לחוספות ז"ל שכתבו בפ"ק דקדושין דף ל"ו וז"ל

יבין תפארת ישראל
בבית שני צעל נפש ושחרה רבה (א): כב) שהיו חולין סביב לסלים ולא
ע"כ שלא יענפוס: כג) הגזולות שזידיס וי"ל דאזכורים קא' וכן כ"ל דאי
גזולות שזידיס כיון דאין עולות הו"ל חולין צעורה: כד) להכפיין והיינו לר'
משנה ראשונה
ונראה דכלפי שטירתו של הביכורים אומר ארמי אוכד אזי וגו' אומרים ג"כ
שיר זה ולא שמתח ארמי לי שהליל את אבינו מיד לכן אויבו: ו' היו עולות.
נראה שהעולות הללו אינם מוצה ללא ילפי' מקרא אלא בהימים לעיל פ"ב מ"ד
אלא דכך היו להביאן לזבחן והרמב"ם בחבורו כתב שהביאים לעטר הביכורים:
ו' ר"י אומר עד ארמי. נראה דפגומתייבו הוא אם היה הפסוק נין קריאת
הגדתי לקריאת ארמי דלמ"ק מהשתחיל הגדתי לא היה מפסיק עד שגומר כל
הפרשה אפי' שנימיים סימא המתוספה לא היה מפסיק בקריאתו והיה מניף

ז' בראשונה : ע"כ ד' ספ' ח"ט .
ה' בראשונה : ע"כ ד' ספ' ח"ט .
ו' בראשונה : ע"כ ד' ספ' ח"ט .
ז' בראשונה : ע"כ ד' ספ' ח"ט .
ח' בראשונה : ע"כ ד' ספ' ח"ט .

תלפיו גרמאות

ז' שיועד נדפשו שמואל
 יודע ויג' דג'ל' אורח
 ג'ד'ל' אורח
 ג'ד'ל' אורח
 ג'ד'ל' אורח
 ג'ד'ל' אורח
 ג'ד'ל' אורח
 ג'ד'ל' אורח
 ג'ד'ל' אורח
 ג'ד'ל' אורח
 ג'ד'ל' אורח
 ג'ד'ל' אורח

חדושי טהרה ר"ה

אפילו שלא נבחרו ומה
 שכתב לטוב דבשע' יתיר
 הנה נראה אם היה כתוב
 ובשעת פ' ובשעת פ' ירואת
 שם צריך שיחא בתלוש
 כמו בשעת הבאה וק"ל :
 משנה ח ה' (הור"ט ד"ח)
 והסלים כ' נתיב לבית
 לשיח הר"ב כ' בכאן אמרו
 העשירים מביאין בכורים
 בקלות של כסף כ"כ
 נראה פ' הספ"י הדבורה
 כתבה ולקח הכהן הטמא
 ולשה לא אמר' בתנור' ולקח
 הכלי וגם להכות ושפת
 בכלי ופנה הוא כל של
 עירבה ואין צורך לזכור
 יביאו בסלי עירבה אלא ע"כ
 ה"ל ולקח הכהן הטמא
 מידן שנת השנה יקח
 מידן שנת השנה יקח
 שפי' הרב ת"י"ט שהיא
 סתנה קטנה לאפוקי
 עשירים שיהיו מקריני כ'
 בכורים או אין צריך ליתן
 קלות של כסף ושל זהב
 מה שהם מביאים בו וק"ל :

ידו תחת יד הבעלים. והיא קשה עלי לעשות מחלוקת ביניהם
 שהרמב"ם צ"ח מהלכות מעשה הקרבנות כתב מניח ידו תחת יד
 וכו'. והיא על פי כן העתיק כוף פ"ג מה' בכורים וארזו בשפתויו.
 ושוב מלאתי בתוס' צ"ח דמנחת דס"ח דתחת יד לאו דוקא אלא

הבעל ארזו בשפתויו. ומניח הביאו
 הירוש' דמנחת שכתב יד ממש ואתי'יקחו
 בריש פ"ג דטוטה ע"ט. וכן ע"י בספ"ט
 דמנחות ששם כתבתי יישוב למה
 שמקשים תוס' דלי דוקא הא הוי תילתה
 ללא עדיפא יד בעל מיד כהן. ואל"כ יש
 מחלוקת ביניהם וכדברי הר"צ : **בבבד**
המזבח. פ"י הר"ב בדרך דרומית
 מערבית. ירושלמי דכתיב (ויקרא ו)
 לפני ה' יכול במערב צ"ה מהיכל במערב
 המזבח) ת"ל (סס) אל פני המזבח.
 אי לפני המזבח יכול בדרום [ששם

ובניו בצד המזבח (ו) והשתחוה (ח) ויצא :
 ז בראשונה כל מי שיועד לקרות (ס) קרא .
 וכל מי שאינו יודע לקרות מקרין אותו .
 נמנעו מלהביא (ט) . התקינו שיהו מקרין
 את מי שיועד . ואת מי שאינו יודע :
 ח העשירים מביאים בכוריהם בקלות (א)
 של כסף ושל זהב . והעניים מביאין אותם
 בסלי נצרים (ב) של ערבה (ג) קלופה (ד) .
 והסלים והבכורים ניתנין לכהנים (ה) :

ובניו בצד המזבח (ו) והשתחוה (ח) ויצא :
 ז בראשונה כל מי שיועד לקרות (ס) קרא .
 וכל מי שאינו יודע לקרות מקרין אותו .
 נמנעו מלהביא (ט) . התקינו שיהו מקרין
 את מי שיועד . ואת מי שאינו יודע :
 ח העשירים מביאים בכוריהם בקלות (א)
 של כסף ושל זהב . והעניים מביאין אותם
 בסלי נצרים (ב) של ערבה (ג) קלופה (ד) .
 והסלים והבכורים ניתנין לכהנים (ה) :
 סלי עניים נתנים לכהנים
 ומאן אמרו דתר עניא אולא
 עניותא
 פ"ז דטוטה . והרמב"ם כתב זה בשם ספרי ולא ידעתי למה . שבלוחו לשון עלמו שמי במשנתו דטוטה וכהב עוד שלא היו כולם יודעים
 לה"ק כמו שכתבתי בעזרא : **ח נצרים** של ערבה קלופה . גלרים הם ענפים או שבטים כמו וגלר משרשיו ישרה (ישעיה יא ח) ופי' קלופה
 שמוסרין קליפתה חרוטת מחשוף הלבן קליף . הרמב"ם : **והסלים** וכו' נתנים לכהנים . ל' הר"ב כלי עניים נתנים לכהנים וקלות של
 עשירים מחזירים להם מאן אמרו דתר עניא אולא עניותא . וקשיא לי דלי הכי עניים מתביישים ולמה לא תקנו כדרך שתיקנו בנשים
 המזבח

מלאכת שלמה

היו וגו' לאמרי אונד חזי כפשה
 הפסוקים והא דתקן הגיע לאמרי אונד
 חזי מוריד הכל מעל כתפו וכו' הכל
 הוא דבני ר' יהודה וימיה גדול
 מהרמב"ם ז"ל שכתב נחטרו הגיע לאמרי
 אונד אזי וכו' נראה מדבריו הכל זה
 הוא דבני ח"ק וחי' לפי דבריו ז"ל שפי'
 יסודה סובר שאינו קורא אלא עד אמרי
 אונד חזי ולא יורד זהו אי אפשר דהא
 קרא כתיב כהדיא וענית והאמרת אמרי
 אונד חזי וגו' וגע' וי"ל דתקן ס"ל
 דכוריס חיים עטוין תופה כלל ור'
 יסודה

תוס' אנשי שם

ומנחת ד"ה רק תוס'
 דמנחות כ' ליד הוא כ"ט
 הסו"ט מ"א מפורש הוא
 בנת' זו פעמים . (ב"ב) :
 ז הור"ט ז"ל וכל כ' ולא
 ידעתי כו' . אמעין בר"ט
 יראה להדיא שכוונתו להביא
 מספרי משום הא דסיים שם
 דתקיטו שיהיו מקריני כ'
 ומשום דכמות על מ"א וענית
 כו' חזרו מספרי ולכן כתיבין
 כל דבני הספרי . (רי"ב) :

לולי ערב למכות ישראל והיו כנזרים החזק יד הרומיים. ולפענ"ד ע"פ
 מ"ש תו' [בטוטה דמ"א ז' ד"ה אותו דלף לנשאר שדרות בלזמו מישראל
 מקרב אחיו קריני כ' ע"כ מלך דכפל כ' קרא לא סגי ללאו חזיו ואמנו מישראל
 ותלא כדון מלך אנריס ח"כ ק"ל ע"פ מ"ד הנהם לנריפם המלך קרא עומד
 ונחזורו חכמים ומקשי מה"ס הכי מלך שמחל ככודו אין ככודו מחול ומנסי
 דא"ש לריך שתחא אימתו עליך ולפ"י שפיר קאתר הכי חפי' אנריפם דשלא
 ח"פ"ה מ'ה מהוה שאני : (ב) וב' פלה רבינו הגאון מהו' עקיבא שליט"א [באות
 ע"כ מספר לקח טוב : ח בקלותות של
 כסף

משנה ראשונה
 ונתנה דספרי דריש דן ג"כ לתופה ומלך עמי תטופת ממ"ט הר"ב . ולפ"י
 נראה לתנא דמתני' פשיטא שאין מניח הכל מידיו עד לבקוף דכתיב בקרא
 והתתה אלב והניח קמח ארבע לבתה אלא לתופה . ולא ידעתי למה נסתפק
 בתו"ט אם לריך עמי הנחות תהיב תיתי לניבטי עמי הכמות . וגם ח"ט
 תו"ט דלי קמי בניהה אחת היתה יד הכהן עם הבעלים עד גמירא דתתי
 י"ד שנתופה על המזבח מכל החטופות שמתקייף נגמר מזהו על כהן ולמה
 יאלחו הכהן בן לאתר התופה ופשיט' דקרא נמי משמע שבעל כלבד ארזו
 דכתיב והתתה קמח ארבע לבתה : ומגורו נלד המזבח . פי' הר"ב בדרך
 דרומית מערבית פ"ב . והייט נחודו של קרן כמ"ט הר"ב בנהשה על מנתה פ"ב
 דמנחות ת"ש דמחל דרשא כפפי הכווייה כמ"ט תו"ט . אלא שהרמב"ם צ"ח מהל'
 ביבורים כתב ומניחה בדרך דרומית מערבית דרומה של קרן . וגבי הגשת מנחת
 כתב נחודו של קרן פ"ב מהל' משה"ק דין ו' : ז וכל מי שאינו יודע לקרות .
 משמע שמתוך הספר ג"כ לא היו יודעין שיהיו מתוך הספר היו צריכין לקרות
 דדברים שבכתב הם . והא דאמר' פ"ג דיומא הילני התלכה שפחה נכשע
 שפחה קוסה כחוב עליה שלא יערכו להביא ס"ח לקוסה ולמה לא שפחה

מן און מעפרין. מיי' טס
פ"ז יי"ט. ר' תוספת בכורים.
מיי' טס :

חדושי מהרי"ח

סעתינו הרי"ט ד"ה ו' ו' המור
הכורים סין בשאנו מינו
כדב הר"ב כו' ולא גרסי'
לעיל ר' שמעון בן גנס כו'
עכ"ל. ולא הבנתי לדידתי
לפי' תרמ"ט יוכל לגי'ום
לעיל ר"ש בן גנס ו"ל
הרמב"ם כבר בארנו שאין
הלכה כה"ש שאמר שמעון
את הכורים שלא במינן
דיון פו' המינים אבל אם
רצה לפסוק תאנים בענינים
וכו' הכל מודים בזה עכ"ל
ונ"ל שיהו בנות דרות
הצניע כבר בארנו שאין
הלכה כה"ש פ' כ"ט בן
גנס משום דפליגי עמו ר"ע
והלכה כה"ש מחבירו ואלו
תיבינו דהאל ר"ש סתפא
דיוא רבי שמעון בן
יהאי נמי כה"ש בן גנס
גם כ"ל רבי מהבירוי והיו
בזבוב כמותן לבן אפר
הרמב"ם דו"א דר"ש בן
יהאי לא קאמר אלא
האנים בענינים והכל
מידי' בוח אפילו ר"ע
מט"ל ר"ש בן גנס קאמר
אפי' דין פו' המינים בהא
לת הלהתאכריות והשתא
היו ר"ש סתפא כה"ש רבי'
ס"ל אליבא דהלכתא והבדוח
של הרמב"ם דאל"ס א"י
אפלו שניהם לעיל ר"ש בן
גנס ור"ש סתפא ונח דר"ש
יכול לפרש כן דבהחילה
כתב

תוספות רע"ק

משה"ח [את יתן תו"ס]
ד"ה ו' הכולים. והעשירים
לא היו נותנים וכו' אין
זה לשון תו"ס אלא דרש"י
כ"כ שם. ועי' בס' של"ח:
משה"ח [את יתן] במשה"ח
מ'עמרין וכו' ב"ר ב' ה'
הולין (דף קב ע"ב ר"ה
ובינה) דייק משה"ח שאין
דיוב בכורים רק בו' מינים
ס"ם אם רצה להביא משאר
מינים כמבא רע"ק:
תו"ס אנשי שם

ח תו"ס ד"ה והסלים
ט' ולא דק כו' ואולי אומר
דק שיהי גם ה"מ מבחור
כ"ג כי בזה ע"כ והסנה"מ חביב
סבנל העמוד והיות הכורים
גזר המונה ויאל לטעמי מ"ז
ואח"כ סבנל הריוק מהם
והמזון סקלתי לנעול ואלו
כדת שבי עליו והא דליאל
במי' לא היו עותין י"ל
שלא היו מיתין להם כמו
ולא נתן ליתן. (צ"ט):
י ובינה שיק' שיש מור' סו'.
התוספת והעמוד והד"ה דלש
מבכ' ואלו בני' לא עבד
והיו ודנה הכורים פני'
הפריש בכוריו וזמר והוסף
עליהן או עתקו כתי התוספת
ככורים ע"כ והשתא ח"ס
דעיי קדמל' לאמרו שלש
מדות שלש הוא כולי נמדדו
שעני רעס אינו מביא אלא
א' משה"ח. (צ"ט):

ענינה: א מ' מעמרין את הכורים הוין משבעת המינים.
מקיפס את (*) הסלים שבכורים בהם מפירות גאים ומשוכחם
ואף על פי שאינם משבעת המינים כגון פריש והחרוג ויכולא בהן
והוא הדין סיוילין לעמר מפירות אגדלו שכו"ל: רבי עקיבא אומר
אין מעמרין הכורים אלא משבעת
המינים. ומפירות אגדלו בחרך שמייצים
בכורים והלכה כה"ע: ר' הכורים.
עקר הכורים תאנה שבכרה או אטכול
שכר: תוספת הכורים. בשעת
לקיפת הכורים מוסף עליהם משאר
תאנים או משאר ענבים: עישור.
הפירות הגאים שמוקף סביבות הסל
להזור מלואו: מין בשאינו מינו.
מעטר הסל של כמרי ענבים בחאנים
ושל כמרי תאנים בענבים. ואפילו
בפירות שאינם משבעת המינים לדברי ר"ש דכריאל ליה קך לעיל:
ופטורים (*) כד"ז הכל

המכות להטביל כל הכלים וכו' כדי שלא יחביטו המכות גדול [צ"ג]
הגדות חיות נ"ל] כדפי' הר"ב ב"מ ד' פ"ג דמס' נדה ולהקטן שאף
העשירים יצילו בסלים נלרים ואטכנן יותר דומה לזה הגדון שלנו
שקטנו לענין בית האבל. כדפי' ב"מ ד' כדפי' ב"מ ד' כדפי' ושל
האבל עשירים בקלותו של כסף ושל
זה. ועניים בסלי נלרים והיו עניים
מחביטים הקטני סיהו הכל מוליכים
בסלים של נלרים. וי"ל דמשום כבוד
בית אלהי ומשרתיו לא חשו על
שיחביטו העניים. ונ"מ זה שכתב
הר"ב וקלותו של עשירים מחזירים
לחס נ"ל ללא דק. שכן כפי' החובל דל"ב
אמרו ז"ה הלשון הסלים והכורים
נחסי' לכהני' והעשירים לא היו נותנים
קלותיהם לכהנים. וא"כ בשלמא לפי'
הר"ב יתח' דגם העשירים היו נותנים אלא שהיו מחזירים
לחס. אבל לישאל דגמ' כי היכי דהעשירים לא היו נותנים עניים
נמי לא לחשו להם. וי"ל דלדריכה זה היה להם גנאי יותר
הטאה מידך מכאן אמרו העשירים מביאין בכורים בקלותו של כסף ושל זה
בבביל לזכות מתנה לכהן ע"כ. שהעניים מביאין מעט ועם הסל יהיה נחשב מחנה:
[ר"ב] ר' שמעון בן גנס. עי' מה שכתבתי במשנה
דלקמן:] ר' ועשור הכורים מין בשאינו מינו. כדב הר"ב ופילו מפירות שאינם משבעת המינים לדברי ר' שמעון וכן כתב הרמב"ם.
והייט ר' שמעון סתמא דהבא. ולא גרסי' לעיל ר' שמעון בן גנס לאי גרסי' הכי ר' שמעון בן גנס לאי גרסי' הכי ר' שמעון בן גנס לאי גרסי' הכי ר'
שכתב הר"ב במשנה ה' שרק קמא דשבוטין [ולמה לי לאוקמי לרבי שמעון בן יוחאי אליבא דלא סלכתא. אלא דרבי שמעון דלעיל
נמי רבי שמעון סתמא הוא. וכן נראה מלשונו דמתניתין דלקמן. ואלו תתמה ששונה רבי שמעון קודם ר' עקיבא והרי
ר' שמעון בן יוחאי תלמידו של רבי עקיבא הוא. כמ"ס צפק' ה' להקדמת הרמב"ם. אבל רבי שמעון בן גנס כתב שם
צפק' ד' שהיה בדורו. לא קשיא שכבר כתבו הו"מ 'צפק' קמא דבבא מליעא קף ד אברייתא דהתם דל' שמעון בן אלעזר תלמידו
של רבי עקיבא חולק עמו. וזכר קודם אליו ע"ס. ואני מלאחי כמ"ז פ"ק דמכות כדון דין ממש דכנסה ר"ש קודם ר"ע:
ועשור

שלימה מלאכת
יהודה הוא דעמי תוספת ופסק הרמב"ם
ז"ל כר' יהודה משום דכחל תנא כותי'
לעיל כפ' שני דקני' שבהכורים עשירים
קצין ויזר תוספת ולינה ורמב"ם ס"ל
כפי' גמ' כל המעשה כהא מה דפס'
התם גבי ולו שעוין תוספת הכורים
דברי רמב"ם ומשנתו קד ופס' וכן כתבו

ר"ש בן גנס אומר מעמרין את הכורים
הוין משבעת המינים (א). רבי עקיבא אומר
אין מעמרין את הכורים אלא משבעת
המינים: ר' שמעון אומר שלש מדות
בכורים. (ה) והוספת הכורים (ה).
ועישור הכורים (ה). תוספת הכורים. מין
במינו (ה). ועשור הכורים. מין בשאינו
מינו (ה). תוספת הכורים נאכלת במדה.

ופטורים
(*) כד"ז הכל

וכספרי ולקח הכהן
והסלים נחטו לכהן
מה שכתבתי במשנה
ב"מ ד' כדפי' ופילו
מפירות שאינם משבעת המינים לדברי ר' שמעון וכן כתב הרמב"ם.
והייט ר' שמעון סתמא דהבא. ולא גרסי' לעיל ר' שמעון בן גנס לאי גרסי' הכי ר' שמעון בן גנס לאי גרסי' הכי ר'
שכתב הר"ב במשנה ה' שרק קמא דשבוטין [ולמה לי לאוקמי לרבי שמעון בן יוחאי אליבא דלא סלכתא. אלא דרבי שמעון דלעיל
נמי רבי שמעון סתמא הוא. וכן נראה מלשונו דמתניתין דלקמן. ואלו תתמה ששונה רבי שמעון קודם ר' עקיבא והרי
ר' שמעון בן יוחאי תלמידו של רבי עקיבא הוא. כמ"ס צפק' ה' להקדמת הרמב"ם. אבל רבי שמעון בן גנס כתב שם
צפק' ד' שהיה בדורו. לא קשיא שכבר כתבו הו"מ 'צפק' קמא דבבא מליעא קף ד אברייתא דהתם דל' שמעון בן אלעזר תלמידו
של רבי עקיבא חולק עמו. וזכר קודם אליו ע"ס. ואני מלאחי כמ"ז פ"ק דמכות כדון דין ממש דכנסה ר"ש קודם ר"ע:
ועשור

משמע מתוך פי' ר"ע ז"ל ממהני'
דבסמוך וגם משלמתי' דו"ק:
ר' ועשור הכורים סין בשאינו
מינו. כתב הר"ש עי'ו"ל ז"ל ולא
ידעינן רבי שמעון כמלך סבירא ליה
אי סגר כר' עקיבא אי סגר כן
גם

המכות להטביל כל הכלים וכו' כדי שלא יחביטו המכות גדול [צ"ג]
הגדות חיות נ"ל] כדפי' הר"ב ב"מ ד' פ"ג דמס' נדה ולהקטן שאף
העשירים יצילו בסלים נלרים ואטכנן יותר דומה לזה הגדון שלנו
שקטנו לענין בית האבל. כדפי' ב"מ ד' כדפי' ב"מ ד' כדפי' ושל
האבל עשירים בקלותו של כסף ושל
זה. ועניים בסלי נלרים והיו עניים
מחביטים הקטני סיהו הכל מוליכים
בסלים של נלרים. וי"ל דמשום כבוד
בית אלהי ומשרתיו לא חשו על
שיחביטו העניים. ונ"מ זה שכתב
הר"ב וקלותו של עשירים מחזירים
לחס נ"ל ללא דק. שכן כפי' החובל דל"ב
אמרו ז"ה הלשון הסלים והכורים
נחסי' לכהני' והעשירים לא היו נותנים
קלותיהם לכהנים. וא"כ בשלמא לפי'
הר"ב יתח' דגם העשירים היו נותנים אלא שהיו מחזירים
לחס. אבל לישאל דגמ' כי היכי דהעשירים לא היו נותנים עניים
נמי לא לחשו להם. וי"ל דלדריכה זה היה להם גנאי יותר
הטאה מידך מכאן אמרו העשירים מביאין בכורים בקלותו של כסף ושל זה
בבביל לזכות מתנה לכהן ע"כ. שהעניים מביאין מעט ועם הסל יהיה נחשב מחנה:
[ר"ב] ר' שמעון בן גנס. עי' מה שכתבתי במשנה
דלקמן:] ר' ועשור הכורים מין בשאינו מינו. כדב הר"ב ופילו מפירות שאינם משבעת המינים לדברי ר' שמעון וכן כתב הרמב"ם.
והייט ר' שמעון סתמא דהבא. ולא גרסי' לעיל ר' שמעון בן גנס לאי גרסי' הכי ר' שמעון בן גנס לאי גרסי' הכי ר'
שכתב הר"ב במשנה ה' שרק קמא דשבוטין [ולמה לי לאוקמי לרבי שמעון בן יוחאי אליבא דלא סלכתא. אלא דרבי שמעון דלעיל
נמי רבי שמעון סתמא הוא. וכן נראה מלשונו דמתניתין דלקמן. ואלו תתמה ששונה רבי שמעון קודם ר' עקיבא והרי
ר' שמעון בן יוחאי תלמידו של רבי עקיבא הוא. כמ"ס צפק' ה' להקדמת הרמב"ם. אבל רבי שמעון בן גנס כתב שם
צפק' ד' שהיה בדורו. לא קשיא שכבר כתבו הו"מ 'צפק' קמא דבבא מליעא קף ד אברייתא דהתם דל' שמעון בן אלעזר תלמידו
של רבי עקיבא חולק עמו. וזכר קודם אליו ע"ס. ואני מלאחי כמ"ז פ"ק דמכות כדון דין ממש דכנסה ר"ש קודם ר"ע:
ועשור

המכות להטביל כל הכלים וכו' כדי שלא יחביטו המכות גדול [צ"ג]
הגדות חיות נ"ל] כדפי' הר"ב ב"מ ד' פ"ג דמס' נדה ולהקטן שאף
העשירים יצילו בסלים נלרים ואטכנן יותר דומה לזה הגדון שלנו
שקטנו לענין בית האבל. כדפי' ב"מ ד' כדפי' ב"מ ד' כדפי' ושל
האבל עשירים בקלותו של כסף ושל
זה. ועניים בסלי נלרים והיו עניים
מחביטים הקטני סיהו הכל מוליכים
בסלים של נלרים. וי"ל דמשום כבוד
בית אלהי ומשרתיו לא חשו על
שיחביטו העניים. ונ"מ זה שכתב
הר"ב וקלותו של עשירים מחזירים
לחס נ"ל ללא דק. שכן כפי' החובל דל"ב
אמרו ז"ה הלשון הסלים והכורים
נחסי' לכהני' והעשירים לא היו נותנים
קלותיהם לכהנים. וא"כ בשלמא לפי'
הר"ב יתח' דגם העשירים היו נותנים אלא שהיו מחזירים
לחס. אבל לישאל דגמ' כי היכי דהעשירים לא היו נותנים עניים
נמי לא לחשו להם. וי"ל דלדריכה זה היה להם גנאי יותר
הטאה מידך מכאן אמרו העשירים מביאין בכורים בקלותו של כסף ושל זה
בבביל לזכות מתנה לכהן ע"כ. שהעניים מביאין מעט ועם הסל יהיה נחשב מחנה:
[ר"ב] ר' שמעון בן גנס. עי' מה שכתבתי במשנה
דלקמן:] ר' ועשור הכורים מין בשאינו מינו. כדב הר"ב ופילו מפירות שאינם משבעת המינים לדברי ר' שמעון וכן כתב הרמב"ם.
והייט ר' שמעון סתמא דהבא. ולא גרסי' לעיל ר' שמעון בן גנס לאי גרסי' הכי ר' שמעון בן גנס לאי גרסי' הכי ר'
שכתב הר"ב במשנה ה' שרק קמא דשבוטין [ולמה לי לאוקמי לרבי שמעון בן יוחאי אליבא דלא סלכתא. אלא דרבי שמעון דלעיל
נמי רבי שמעון סתמא הוא. וכן נראה מלשונו דמתניתין דלקמן. ואלו תתמה ששונה רבי שמעון קודם ר' עקיבא והרי
ר' שמעון בן יוחאי תלמידו של רבי עקיבא הוא. כמ"ס צפק' ה' להקדמת הרמב"ם. אבל רבי שמעון בן גנס כתב שם
צפק' ד' שהיה בדורו. לא קשיא שכבר כתבו הו"מ 'צפק' קמא דבבא מליעא קף ד אברייתא דהתם דל' שמעון בן אלעזר תלמידו
של רבי עקיבא חולק עמו. וזכר קודם אליו ע"ס. ואני מלאחי כמ"ז פ"ק דמכות כדון דין ממש דכנסה ר"ש קודם ר"ע:
ועשור

למ' הפירות היפים שנותן למעלה להדר הכורים: (ב) ר"ל אינו מוסף
רק מלואו מין שזוכר: (א) דרשאי להדר תאנים בענבים וה"ה איפכא:
ראשונה
לאכולה כמאסר סיינו משום שבמסרת ביטורים נפשו ולא גרישיו מתולין שנקשו
מן פהרת תרומה. והאל דלא תני מאן דהידא שמומר לזרים כדחיי שפוטרה
על הדמאי. גראה דגלש מדות דקמתי סיינו מה שחלוקין' זה מזה שיש בכורים
מה שאין בתוספת יש בתוספת מה שאין בביטור והיינו שהתוספת נאכלת
בעברה אבל לא התמיורו בה לפטין מנע כדרך הביטורים עמתי שגרי' נעילת
ידים בנתןן דלפטין מנע לא התמיורו וכס"ג אמרי' בזבחים ד' ל"ט גביה
עמד מטלה נגישה לא עמד וזה שומר בכורים מבחוספת. וכן שפוטרה
דמתי' ולאו ביטורים אף מודאי פטורין כמו תרומה שפטורה ממעשר והדר
תני פטור ביטורים חייב דמתי' שזה מה שיש בתוספת ואין בביטור. והשתא
יחאל דלא תני דין זרות כיון שאין בה מילוק בין תוספת לביטור דזה חס
לחס דין ביטורים לפטין זרות וזה תוספת וזה חס. והיינו נמי דשק
דין אכילה בעברה גבי פטור כיון שאין בביטור מילוק בין תוספת
ושתייהם חייבין לנאכל בעברה כדפי' דלא גרישיו מתולין שפטורין חס' תרומה
ולא תני גבי תוספת שנאכל בעברה אלא לזיוקא דלכילה אין בעינה לא
דזה חלוק התוספת הכורים כדפי' דלא גרישיו מתולין שפטורין חס' תרומה
ושתייהם חייבין לנאכל בעברה וכן מוכיחין דברי הרמב"ם בנחמיו פ"ב דין י"ח דריא
שלא חילק בשום דבר בין התוספת והעשורים וכמד הפרש ביטוריו ואל"כ אוקי
עליהן או עטקן הכי כן בכורים בזמן שכלו מן הארץ וזין כן וזין כן נאכלת
בעברה ע"כ ולא ידעמי למה כתב חו"מ שמתדברי רמב"ם אין הכנס ומא
שמלוקין פטור מן תוספת לפטין דמתי' זה כמד ככל מעשר פ"א

לאנשי משמר . מיה פ"ג
פולחן בכורים ה"א: ה"ב: ה"ג:
מחלקין . ט"ו: י"א: י"ב: י"ג:
מיה:

חלופי גרסאות

בספר ד"ג וספר ו"ב
בירושלמי ובתלמוד
בירושלמי ר"י . ארתם אלא
ד"ג: ל"ג מ"י ארתם . משמר
בירושלמי המשמר . בקדשי
ד"ג ו"א קדשי המקדש
ד"ג: מקדש :

תוספות חדשים

מ"ב ה"י"ח ר"ח בספר
ט' אלא בספר ט' ע"כ .
וכנראה תולין דף ק"א ע"א
ג"כ וספר ושיע"י ט"ז
פירוש שני של הר"ב ע"כ :

משנה ראשונה

באין לידו חכילה . והדר
מני כמותא עפי כ"ח
נוטין כמות דמי דלעיל
כ"ו דלמיה לא מני
לאחילה מוז למוכרין
גדמיס דמוז לאחילה אגב
פרען כמותו אין לו כנס
הגאס של כולם . והיינו
נמי דמי ובט"ח טקס
ולא מני וטמנס לכפ"ח
כמות כלישנא דרישא
דמייירי גדידיה שקונה
מחס ט' אלא לכמותא
קאמר דאפי' נפלס בע"ח
ע"א כלמני שפיר דמי :
בספר תורה . ובפ'
הזרוע הנירשא וק"ח .
וכ"כ כ"י בח"מ ק"י ל"י
בס' ר"י אגבדללנוי וכנס
בקיבל הפירוש בזה ע"ח
נמי י' לו דין זה דב"ח
נוטין וכו' כפי' קמא של
הר"ב וכן נראה דאי כפי'
בתרא ה"ל נתימתי ס"ח
קודם ובט"ח טענין . וכו'
בכ"י גרס' כפי' וכו'
בדקדושתיהו קיימי כפי'
וכו' ונא יתכן כפי' דמתי
ק"ד דנפקי לחלוין וכו'
קדושה עבדן לתיבין
הלכה : אלא להגבר
בבונה . פי' ה"ל כ"י
אינו טמנס אלא לכהן
חבר והכהן אינו רשאי
לקנות בהן דבר וכו' . ויש
לתמוה דק' דבטורים
כוכבי כהנתיבא לה לפיל
בפי"ק וספ"ק דחלה וכן
בכיי"ח בפי' הזרוע ולא
אישתמיס בשום דוכתא
דלפלוט ר"י כה' דלייס
כוכבי בהן ושאינו רשאי
לחוכרן . וגם מה שפירש
בטובס כהמד ונדנה וכ"כ
גם הרמב"ם בפירושו .
זה לא יתכן כלל לדרכב
בכל דוכתא שנתע דבונה
בשכר או בבונה הגאס
כדלמתי' בפ"ד דבטיעות
ופ"ד דט" . ובגמלת לא
יפדתי מן הכהנים לכו'
והדבר פשוט דר"י לא
פליג אלא שאינו רשאי ליטנס
כשתמנס לחבר והחבר מוחיק לו
טובה אין בקי כולם . אלא
לחכמים קדשי המקדש
בכ"י שני כהן ויחיק טובה
דלמק זואמן] לבעלים שנתנס
לו דברשות הבעלים ליתכן
לכל כהן שיראה אפי' אינו
מושמר אצו

ואפי' לרבנן דרבי מאיר דמתנין ז פרק ח דכחובות : בספר
תורה . כתב הר"ב כלומר וספר תורה וכו' . פי' אחר ומוטר
לקנות וכו' מהכונה על מנת למכור . אי נמי ממי שמכר ללמוד
תורה ולישא אשה . אי נמי מבזס כדי חייו . עי' בבית יוסף פור
יורה דעה סימן ר"ע ובבית יוסף
פור אורח חיים סי' קנ"ג . ואלא
מיהת לשני הפירושים דוחק דהאין
לא חנן וספר אלא בספר . ורבי יתכן
בר' מלכי לזק כהן כסוף פרקין
דתיא רבי שמעון בן גמליאל אומר
מוכר אדם ספר תורה לישא אשה .
וללמוד תורה ומלתא אגב אורחיה
קמ"ל . דכי היכי דספר תורה אע"ג

דמכרה קדושתיה עליה דספר תורה הוא . הכי נמי הבטורים
בכורים נינהו ולא נפקי מקדושתיהו להיחלל לזרים אלא לעולם
לריך לזבוי לכו לכהנים טהורים למכילניהו בטהרה . והיינו
דקחני כספר תורה . ע"כ : בטובה . פירש הר"ב בתורת
חסד ונדבה . ואינו רשאי לקנות בהן דבר . פירוש הכהן לאחר
שכאל לידו ובטובה פליג עם ה"ק . ובאין טמנין אלא לחבר
דקאמר . מהדרי ל' חכמים . טמנין אותם לאנשי משמר וכו' .

הדרן עלך מסכת בכורים . וכולהו מסכתיה דסדר זרעים

מה יקר אף נעים . שהשלמתי סדר זרעים

ובכן אתחיל סדר מועד [עת לחננה] כי בא מועד

האל אשר שיעני להשלים סדר זרעים עם פירוש הר"ב ותי"ט המפוארים . יתן עוז להתחיל ולגמור שאר הסדרים :

מלאכת שלמה
ארתם כשאר קדשי שנתים לכל כהן שיהי' מקבל המתנה כהן חבר ואילו
בין חבר ובין שאינו חבר ע"כ ז"ל : [נעמתי דלמר בפ' בתרא דחלה שאסור
ליתן הישראל הבטורים לכל כהן רק
לכהן חבר והשתא נמי אשמעי' שגם הכהן החבר שקבל אינו יכול ליטנס
במתנה רק לכהן חבר כמותו וא"כ הוא אין לריך למחוק מלת הכהן שבפירוש
ר"ע ז"ל וקחי והמקבל מתנה שאינו רשאי לקנות בהן שום דבר רק לאוכלס
וכדכתיבנא ושמא דהרמב"ם ז"ל הוה גריס ר' יהודה אומר טמניס אותם לחבר
בטובה ומ"מ נ"ע לדעה חכמים דלמרי דותמנין אותם לאנשי משמר אפי' שאינו
חבר אם יוכל הכהן המקבל בחלקו בקדשי המקדש לתתם לכהן ולזוהו אפי'
שאינו מן המשמר וא"ל שאינו יכול יקנה למה אינו יכול דמ"ס מכל הכי דקחני
ברישא ללא מיסחבר למימר משום דהק' דברישא י' לו הניאה כהן בבטורים
שקבל מן הישראל מה שא"כ בטמנס מתנה לכהן אחר וא"ל שיכול א"כ לעולם
חכמים לקולא וכפשתא דמתני' דהכא ומתני' דהתם פ' בתרא דחלה ודלא
כדמשמע מפי' הרמב"ם ז"ל דפרישנא ולע"ד ז"ע . אחר זמן רב הגיע ליד
ספר תוספת ז"ע ומלתיה שבקטור דבריו נראה שמסכי' למה שכתבתי
בפי' דברי ר"ע ז"ל :

פליק פירקא וסליקא לה מסכת בכורים בעורת יוצר ועושה אורים גדולים

יבין תפארת ישראל יבין
מכן בחייו כשתתגדס : בו) ר"ל גם ס"ח שיה לבטורים דמיין הניל .
וי"א דקחי על שהוא קונה דגם ס"ח מותר לקנות בבכורים וק"ל דאף
דלא אפשר תו למיתא לידו אכילה דהרי אסור למכור ס"ח כ"ל לפדיון
שבויים ולישא אשה ולת"ת וסימנך פ א ת [י"ד סי' ע"ד] : בו) הבטורים :
בח) ר"ל דכהן המקבלין יחויק טובה [דלמק זואמן] לבעלים שנתנס לו
דברשות הבעלים ליתכן לכל כהן שיראה אפי' אינו מושמר אצו

מכר ומיקל לפניו טובה טהא ולחכמים איפכא שני המשמר חולקין כהם אפי' שני כהם שרשאי חכר וטובס הגאס אין לו . והשתא נמיא דותמנין דר"י וטמנין דחכמים מווייבו כנפלים דאילו
לפי' הר"ב ז"ל דהו כהן וס כנפלים כה"מ טו"ט וכמנס דקחו וסדבר גרור כדפי' :

אינה בבכורים : יב' בספר תורה . כלומר וס"ח נמי הוי כמו בכורים
לדין זה דבע"ח טיבול בחובו . ואשה בכחובתה . פי' אחר . וס"ח . ומוטר
לקנות בהם ספר תורה . ואע"ג דתנא בהמה טמאה . אלטריך למהני
ס"ח דלא תימא כל הגי גבי דלא חוו לאחילה . חוו לשכר שיבא לידו
אחילה . אבל ס"ח דלא חוו לשכר שיבא
לידי אחילה לפי שאין מוכרין ס"ח אימא
לא . קמ"ל : אין נותנים אלא לחבר
בטובה . אין הכהן יכול ליתן הבטורים
אלא לכהן חבר . שאוכל חלויו בטהרה .
ועתה אותם לו בטובה בתורה חסד
ונדבה . ואינו רשאי לקנות בהן דבר .
ואף לא ליתן לכהן שאינו חבר . דכיון
שאין עושין בהן עבודה . חיישין דלמא

לא מיוזכר בהו : נותנים אותם לאנשי משמר . ובין חבר ובין
שאינו חבר מחלקין אותם ביניהם : בקדשי מקדש . כשאר קדשי
מוצה . ואע"פ שאין עושין בהם עבודה . האילו ומכניסים אותם
לעזרה . מזדרי בהו ולא אצו למכילניהו כדומאה . והלכה כחכמים :

הדרן עלך מסכת בכורים

ואע"ג דאין טמנין דר' יהודה ככהנים . נותנים דחכמים כבעלים :

הדרן עלך מסכת בכורים . וכולהו מסכתיה דסדר זרעים

מה יקר אף נעים . שהשלמתי סדר זרעים

ובכן אתחיל סדר מועד [עת לחננה] כי בא מועד

האל אשר שיעני להשלים סדר זרעים עם פירוש הר"ב ותי"ט המפוארים . יתן עוז להתחיל ולגמור שאר הסדרים :

מלאכת שלמה
ארתם כשאר קדשי שנתים לכל כהן שיהי' מקבל המתנה כהן חבר ואילו
בין חבר ובין שאינו חבר ע"כ ז"ל : [נעמתי דלמר בפ' בתרא דחלה שאסור
ליתן הישראל הבטורים לכל כהן רק
לכהן חבר והשתא נמי אשמעי' שגם הכהן החבר שקבל אינו יכול ליטנס
במתנה רק לכהן חבר כמותו וא"כ הוא אין לריך למחוק מלת הכהן שבפירוש
ר"ע ז"ל וקחי והמקבל מתנה שאינו רשאי לקנות בהן שום דבר רק לאוכלס
וכדכתיבנא ושמא דהרמב"ם ז"ל הוה גריס ר' יהודה אומר טמניס אותם לחבר
בטובה ומ"מ נ"ע לדעה חכמים דלמרי דותמנין אותם לאנשי משמר אפי' שאינו
חבר אם יוכל הכהן המקבל בחלקו בקדשי המקדש לתתם לכהן ולזוהו אפי'
שאינו מן המשמר וא"ל שאינו יכול יקנה למה אינו יכול דמ"ס מכל הכי דקחני
ברישא ללא מיסחבר למימר משום דהק' דברישא י' לו הניאה כהן בבטורים
שקבל מן הישראל מה שא"כ בטמנס מתנה לכהן אחר וא"ל שיכול א"כ לעולם
חכמים לקולא וכפשתא דמתני' דהכא ומתני' דהתם פ' בתרא דחלה ודלא
כדמשמע מפי' הרמב"ם ז"ל דפרישנא ולע"ד ז"ע . אחר זמן רב הגיע ליד
ספר תוספת ז"ע ומלתיה שבקטור דבריו נראה שמסכי' למה שכתבתי
בפי' דברי ר"ע ז"ל :

פליק פירקא וסליקא לה מסכת בכורים בעורת יוצר ועושה אורים גדולים

יבין תפארת ישראל יבין
מכן בחייו כשתתגדס : בו) ר"ל גם ס"ח שיה לבטורים דמיין הניל .
וי"א דקחי על שהוא קונה דגם ס"ח מותר לקנות בבכורים וק"ל דאף
דלא אפשר תו למיתא לידו אכילה דהרי אסור למכור ס"ח כ"ל לפדיון
שבויים ולישא אשה ולת"ת וסימנך פ א ת [י"ד סי' ע"ד] : בו) הבטורים :
בח) ר"ל דכהן המקבלין יחויק טובה [דלמק זואמן] לבעלים שנתנס לו
דברשות הבעלים ליתכן לכל כהן שיראה אפי' אינו מושמר אצו

מכר ומיקל לפניו טובה טהא ולחכמים איפכא שני המשמר חולקין כהם אפי' שני כהם שרשאי חכר וטובס הגאס אין לו . והשתא נמיא דותמנין דר"י וטמנין דחכמים מווייבו כנפלים דאילו
לפי' הר"ב ז"ל דהו כהן וס כנפלים כה"מ טו"ט וכמנס דקחו וסדבר גרור כדפי' :

פרק ד א אנדרונינוס יש בו דרכים שוה לאנשים. ויש בו דרכים שוה לנשים. ויש בו דרכים שוה לאנשים ונשים. ויש בו דרכים אינו שוה לאנשים ונשים: ב כיצד שוה לאנשים. מטמא בלובן כנשים. ומתעטף כנשים. ונישא. אבל לא נישא כנשים. ואמו יושבת עליו בדם מוהר כנשים. ואינו מתיחד עם הנשים כנשים. ואינו ניוון עם הבנות כנשים. ועובר על כל תקיף ובל תשחית ובל תמאא למתים כנשים. וחייב בכל המצות האמורות בתורה כנשים: ג כיצד שוה לנשים. מטמא באדם כנשים. ואינו מתיחד עם הנשים כנשים. ואינו זוקק ליבום כנשים. ואינו חולק עם הבנים י: כנשים. ואינו חולק בקדשי קדשים כנשים. ואינו מאכיל בתורה י: כנשים. ופסול לכל עדות שבתורה כנשים. ואם נבעל בעבירה י: נפסל מן הכהונה י: כנשים: ד כיצד שוה לאנשים ונשים. חייבים על מכתו ועל קללתו י: כנשים. וההורגו שונג גולה. ומזיד נהרג כנשים ונשים. ואמו מביאה עליו קרבן כנשים ונשים. ואוכל בקדשי הגבול כנשים ונשים. ונוהל לכל הנהלות כנשים ונשים: ה כיצד אינו שוה לאנשים ונשים. אין שורפין תרומה על פוטמת זיבתו. ואין חייבין עליו על ביאת מקדש לא כנשים ונשים. ואין נמכר בעבד עברי לא כנשים ולא כנשים. ואינו נערך לא כנשים ולא כנשים. ואם אמר הריני נזיר שוה לא איש ולא אשה נזיר. רבי יוסי אומר אנדרונינוס בריה בפני עצמה הוא ולא יכלו חכמים להכריע עליו אם הוא איש או אשה. אבל סומטום אינו כן. פעמים שהוא איש פעמים שהוא אשה:

אשה אבל סומטום אינו כן. פעמים שהוא איש פעמים שהוא אשה:

פירוש

פ"ד ב מטמא בלובן. שהל"ט מטמא בלובן כדליתא בזבחים (פ"ב מ"א): ומתעטף כנשים. שלא ילבש שמלת אשה: אבל לא נישא. משום דהבא עליו כבא על הזכר (יבמות פרק ח משנה ו): ואמו יושבת עליו בדם מוהר כנשים. כזכר ולצדקה ארבעים לליתיה דמה עמא: ואינו ניוון עם הבנות כנשים ונשים. כדתנן (בבבא מציעא פ"ט) בזמן שהנכסים מועטים מועטים דוחין אשתו אלל הבנים: וחייב בכל המצות כנשים. אפילו מליה עשה שהזמן גרמא שהשלים פטורות הוא חייב: ג מטמא באדם. דמס' כתיב בלשון (ויקרא טו) ואשה כי תהיה זבה דם. וחמשה מיני דמים עמלים בלשון: ואינו חולק. בזמן שהנכסים מרובים הבנים דוחים אלל הנקבות (ועיין הוספות יוס טוב בבא בתרא פ"ט משנה ב): ואינו אוכל. היינו חטאות ואשמות ומנחות דככולהו כתיב (סו ו) כל זכר צבני להרן יאכלנה: ואמו יושבת עליו בדם טמא. שבועיים כיוולת נקבה: ואם נבעל בעבירה. שבה עליו א' מקרוביו או מפסוליו כהונה שאם היתה נקבה היתה נפסלת מן התרומה ח' האנדרונינוס נפסל אע"פ שהזכר שנבעל לא נפסל כדליתא בבבבא (פ"ט מ"ז) ויש מפרשים אפילו נבעל מכל אדם נפסל מתרומה משום דביאתו בעבירה יש לגמגם דהוי תרתי דסתרי אה אחיה מחשבו כזכר אית נפסל בביאת עבירה אפילו מן הכהונה ואם אחיה מחשבו כנקבה אית נפסלת כי אם בביאת הפסולים או בביאת אחד מקרובים שהיא ערוה: ד ונוהל לכל הנהלות. אם אין שם יורש אלא הוא יורש הכל דלא תימא בריה בפני עצמו הוא ולא בר ירשה הוא קמ"ל (ב"ב סו): ה אין שורפין הרומה וכו'. אם ראה לובן לבד או אודם לבד משום דהוי ספק כדתנן במסכת זבחים (פ"ב משנה א') אבל אם ראה לובן ואודם כאלה שורפין שוה טמא ממ"ג עיין בבבא (דף כ"ח): ואין חייבין עליו על ביאת מקדש. אפילו ראה לובן ואודם כאלה. משום דכתיב מוכר עד נקבה. זכר ודאי. ונקבה ודלית: ואינו נמכר בעבד עברי וכו'. משום דהיי ספק נקבה וכתוב (שמות כג) וממכר בגיבתו ולא בגיבתה (סוטה פ"ג משנה ח'): ולא כנשים. שאם מוכר את בתו הקטנה לאמה והאנדרונינוס ספק זכר ואין אב מוכר את בנו לעבד: ואינו נערך. דזכר ונקבה אלוהים בפרשת ערכין שהיא זכר ודאי או נקבה ודלית: אבל סומטום וכו'. ובתוספתא הגירסא אבל סומטום איתן קן אלא או ספק אית או ספק אשה: סליק מסכת בכורים

פרק ד א אנדרונינוס א יש בו דרכים שוה לאנשים. ויש בו דרכים שוה לנשים. ויש בו דרכים אינו שוה לאנשים ולא נשים: ב כיצד שוה לאנשים. מטמא בלובן כנשים. ונישא ג אבל לא נישא ד כנשים. ואינו מתיחד עם הנשים כנשים. ואינו ניוון עם הבנות ח כנשים. ומתעטף ומסתפר כנשים י ועובר על כל תקיף ז ועל כל תשחית ח ועל כל תמאא למתים ט כנשים. והייב בכל המצות האמורות בתורה י כנשים: ג כיצד שוה לנשים מטמא באדם כנשים. ואינו מתיחד עם הנשים כנשים. ואינו זוקק ליבום י: כנשים. ואינו חולק עם הבנים י: כנשים. ואינו חולק בקדשי קדשים כנשים. ואינו מאכיל בתורה י: כנשים. ופסול לכל עדות שבתורה כנשים. ואם נבעל בעבירה י: נפסל מן הכהונה י: כנשים: ד כיצד שוה לאנשים ונשים. חייבים על מכתו ועל קללתו י: ועל נזקו כנשים וכנשים. וההורגו שונג גולה ומזיד נהרג כנשים וכנשים. ואמו יושבת עליו דם טמא ודם מוהר י: כנשים וכנשים. ומביאה עליו קרבן י: כנשים וכנשים. וחולק בקדשי הגבול י: כנשים וכנשים. ונוהל בכל הנהלות כנשים וכנשים. והאומר הריני נזיר שוה איש ואשה הרי זה נזיר: ה כיצד אינו שוה לאנשים ולא נשים אין חייבין עליו על פוטמת מקדש וקדשיו כא' לא כנשים ולא כנשים. ואין שורפין עליו את התרומה כא' לא כנשים ולא כנשים. ואינו נערך כב' לא כנשים ולא כנשים. ואינו נמכר לעבד עברי לא כנשים ולא כנשים כג'. והאומר הריני נזיר שוה לא איש ולא אשה הרי זה נזיר. רבי יוסי אומר אנדרונינוס בריה בפני עצמה הוא ולא יכלו חכמים להכריע עליו אם הוא איש או אשה:

תפארת ישראל

אברהם התולעת. למען לא תהיה מלאכת שמים מוגרעת. אמרנו זאת מודעת. כי פרק אנדרונינוס. יש דעות הרבה שהיא פרק ד' מסכת בכורים. אולם רבינו בתשובת סנתם עוריה קא פסק ותני ומנסק לה נרא ברייתא. ושבתא כיון דעל על בה. ולכן אציה פה כמי שהביאה רמ"ע ז"ל בנכונה וסתוקת. ובמסכת סנטנת. ואפרשה בקיצור נפרץ ביד ה' המדענת:

פ"ד א הוא שיש לו זכרות ונקבות: ב) שיטמא הוא עלמא או הטעם בקריו. לתלת אכל לא לשרוף עליו תרומה וקדשים: ג) אם ילנה. וקדשיו קדושי ספק: ד) דהבא עליו הרי הוא כמוליד ורעו על פנים ואצבעים: ה) צנכסים מועטים. כפ"ט דב"ב מ"א. דספק זכר הוא. והתמטע"ה: ו) ר"ל מרחמיקן בעלמא הדרך אשה לגדל שטר כליילת להכי זה לזבש צנדי איש ומסתפר ואין בו משום לא לזבש נזר וכו' ודין בהך כלום משום דטעם ולא נישא: ז) פאה הראש: ח) פאה הזקן: ט) אם הוא כהן. אכל אית לוקה מס': י) אפי' עשה שהזמן גרמא: יא) אם מת אחיו: יב) צנכסים מרובים כפ"ט דב"ב. דהתמטע"ה. אכל מזונות אית ל' ממ"ג: יג) אם ה' כהן וכשא בת ישראל. אכל לאמו פטיטא שמאכילי. דבזרע תלה רחמנא: יד) מכל אדם דהרי א"א שלא בעבירה. דהרי איש נישא: טו) ר"ל מלאכול תרומה: טז) בקלנו צמם לוקה: יז) ר"ל י"ד ימי עומאה כיוולת נקבה וכ"ז ימים העתרים ימי טהר כיוולת זכר: יח) קרבן לידה: יט) היינו תרומה ומתמורס לכתן מן קדשים קלים: כ) צלחן שם זכר אלא הוא: כא) צין בראה לודם או לובן: כב) צלחמ ערכי עלי. וס"ה צלחמ אחר ערכי עלי. כסוף פ' בחוקותי: כג) דמכרה בעודה קטנה:

מזמור לתודה

אשירה לאלהי המערכות. מושיעי לפרש ברכות. לך אקריב הלב כרים (כנשים) החוקת נפשי הגולה. לבאר העלמות פאה. לפני שרים וכרים (אדונים) וזאיר השבת עיני. לצרף שבעתים דמאי. מווקק כזהב כרים (טר לזב) נפתחו עלי השמים. ואברר כל ערב בלאים. חמרות לפני כרים (קונה) מעין הכמחך מביעית. להשכלני בפניני שבועיות. צפונות חחת כרים (כר הנמ): נצח ביסנדך נעיסות. להתבונן בכבכי תרומות. באר חפרה כרים (חופרים) ותולכני בעוז גבורות. עלי גבונני מעשרות. כאילו כרגלי כרי' (גמל בעלמון) כשה רך הנהלני. בעסקי מעשר שני. ואיעה רחבת כרים (הרן מרטה) ותכליב נפשי הולח. לגפות סלות חלה. ואחענג כפת בג כרים (קטנות) ותאורני כנבור גילה. לחקור חמרות ערלה. כאחויי חרב וכרים (כלי מלחמה) תהלתך אינם חקורים. לך הפלים והבכורים. מנחתירבכ"ו כרים (חומת מטאה)